

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016 -2030”

Choszczno, 2016

WYKONAWCA OPRACOWANIA:

POWIAT CHOSZCZEŃSKI

AUTOR OPRACOWANIA:

mgr inż. Monika Szopińska - inspektor w Wydziale Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Choszcznie

SPIS TREŚCI	
WSTĘP	Str. 5
1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	Str. 7
1.1. GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEJ STRATEGII ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2016-2030 ORAZ JEJ POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	Str. 7
1.1.1. Powiązania (spójność) Strategii z innymi dokumentami	Str. 13
1.2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU OPRACOWANIA	Str. 15
1.3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	Str. 15
1.4. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	Str. 16
2. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	Str. 17
2.1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA , W TYM NA OBSZARCH PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	Str.17
2.1.1. Ochrona powierzchni ziemi	Str. 17
2.1.2. Wody powierzchniowe i podziemne	Str. 18
2.1.2.1. Wody podziemne	Str. 18
2.1.2.2. Wody powierzchniowe	Str. 19
2.1.3. Jakość powietrza	Str. 24
2.1.4. Gospodarka odpadami	Str. 26
2.1.4.1. Odpady inne niż komunalne	Str. 26
2.1.4.2. Odpady komunalne	Str. 27
2.1.5. Przyroda ożywiona	Str. 28
2.1.6. Klimat akustyczny	Str. 42
2.1.7. Promieniowanie elektromagnetyczne.	Str. 43
2.2. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	Str. 43
2.3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	Str. 44
2.4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	Str. 45
2.5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ, W TYM NA OBSZARY NATURA 2000	Str.47
2.6. OCENA PROJEKTU STRATEGII W KONTEKŚCIE ZAPISÓW ART. 33 USTAWY Z DNIA 16 KWIECZNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	Str. 57
2.7. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	Str.62
3. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ KORZYSTNYCH DLA ŚRODOWISKA	Str. 64
3.1. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	Str. 64
3.2. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH	

W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE	Str. 65
4. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIETECHNICZNYM	Str. 65

SPIS RYCIN:

RYC.1. Lokalizacja punktów pomiarowych krajowego monitoringu wód podziemnych w powiecie choszczeńskim.	Str.
RYC.2. Lokalizacja stanowisk monitoringu JCW rzek w powiecie choszczeńskim.	Str.
RYC.3. Gospodarowanie odpadami z sektora gospodarczego (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2014 r.	Str.
RYC.4. Procentowy udział gruntów prawnie chronionych w gminach powiatu choszczeńskiego.	Str.

SPIS TABEL:

Tabela 1. Bilans zasobów kopalin występujących na terenie powiatu choszczeńskiego.	Str.
Tabela 2. Zestawienie oceny stanu jednolitych części wód badanych w latach 2012-2014 na terenie powiatu choszczeńskiego.	Str.
Tabela 3. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2014 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.	Str.
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2014 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	Str.
Tabela 5. Składowiska komunalne w powiecie choszczeńskim.	Str.
Tabela 6. Wykaz potencjalnych rezerwatów przyrody.	Str.
Tabela 7. Specjalne Obszary Ochrony (SOO) położone na terenie powiatu choszczeńskiego.	Str.
Tabela 8. Obszary Specjalnej Ochrony (OSO) położone na terenie powiatu choszczeńskiego	Str.
Tabela 9. Potencjalne zespoły przyrodniczo - krajobrazowe.	Str.
Tabela 10. Wyniki pomiarów monitoringowych PEM wykonanych na terenie powiatu choszczeńskiego w 2014 r.	Str.
Tabela 11. Cele środowiskowe, oraz sposoby ich uwzględnienia w projekcie Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2030	Str.
Tabela 12. Wpływ zadań inwestycyjnych na poszczególne elementy środowiska, zaplanowanych w Strategii do realizacji w ramach celów strategicznych i operacyjnych.	Str.

WSTĘP

Prognoza Oddziaływania na Środowisko projektowanej „**Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2030**” sporządzona została w celu określenia wpływu na środowisko założonych w nim celów oraz zadań i stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Podstawę prawną opracowania prognozy stanowi art. 51, w związku z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 353). Zgodnie z ww. artykułem prognoza oddziaływania na środowisko powinna:

1. zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

2. określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,

- dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. przedstawić:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru, oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ww. ustawy informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa wyżej, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Starosta Choszczeński przed przystąpieniem do opracowywania projektu Strategii zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla ww. dokumentu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie pismem znak: WOPN-OS.411.42.2016.KM z dnia 29.03.2016 r. wniósł o sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, z uwzględnieniem poniższych zagadnień:

- prognoza powinna w pełnym zakresie odpowiadać wymaganiom wynikającym z art. 51 ust. 2 ww. ustawy, przy zachowaniu warunków, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 2 ustawy; zalecane jest przy tym, o ile to możliwe, zachowanie układu zagadnień przedstawionego w art. 51 ust. 2 tej ustawy;
- należy zwrócić szczególną uwagę na diagnozę stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem (art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. b ustawy OOS), określenie przewidywanych, znaczących oddziaływań, spowodowanych realizacją ustaleń Strategii (art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. e ustawy OOS), oraz przedstawianie rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczenie negatywnych oddziaływań, a także rozwiązań alternatywnych (art. 51 ust. 2 pkt. 3 lit a i b ustawy OOS);
- w prognozie należy przeanalizować wpływ realizacji ustaleń Strategii na poszczególne elementy środowiska, a szczególną uwagę należy zwrócić na kolizje planowanych działań z formami ochrony przyrody, a także na oddziaływanie Strategii (bezpośrednie lub pośrednie) na cele i przedmiot ochrony położonych w granicach lub sąsiedztwie obszarów chronionych;
- w prognozie należy przeprowadzić ocenę projektu Strategii w kontekście zapisów art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;

- należy przedstawić na załączniku graficznym do prognozy lokalizację terenu objętego Strategią w odniesieniu do istniejących form ochrony przyrody;
- wyniki analizy należy wykorzystać do wyznaczenia i opisu obszarów problemowych, analizy oddziaływań skumulowanych, zaplanowania środków minimalizujących oraz ograniczających negatywne oddziaływanie, a w przypadku, gdy nie będą one wystarczające działań kompensujących;
- wykazać spójność ustaleń Strategii z rozwiązaniami przyjętymi w innych opracowaniach strategicznych.

Zachodniopomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem znak: NZS.7040.2.2.2016 z dnia 14 marca 2016 r. wniósł, aby sporządzona prognoza:

- odpowiadała wymaganiom wynikającym z art. 51 oraz art. 52 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*;
- określała, analizowała i oceniała przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko, a w szczególności na ludzi, wodę i powietrze z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
- przedstawiała rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na warunki życia i na zdrowie ludzi, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.

Zapisy zawarte w ww. uzgodnieniach uwzględniono w niniejszym opracowaniu.

1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

1.1. GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEJ STRATEGII ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2016-2030 ORAZ JEJ POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem niniejszej prognozy jest projekt „*Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2030*”, w wersji projektu przeznaczonego do konsultacji społecznych.

W wyniku analizy materiałów zebranych na potrzeby opracowania Strategii wyodrębniono pięć celów strategicznych rozwoju powiatu choszczeńskiego:

Cele strategiczne:

- I. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.
- II. Rozwój konkurencyjnej gospodarki lokalnej i rynku pracy.
- III. Wzrost tożsamości i spójności społecznej mieszkańców powiatu.
- IV. Rozwój turystyki oraz zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych.
- V. Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich.

CEL STRATEGICZNY 1. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

W ramach ww. celu mogą być realizowane różnego rodzaju przedsięwzięcia zmierzające do rozwoju infrastruktury technicznej tj. linie kolejowe, drogi, mosty, linie telefoniczne, placówki pocztowe, linie energetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, mieszkania, pomieszczenia (administracyjne, handlowe, produkcyjne i usługowe), wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, obiekty mieszkalne, społeczne, socjalne, przemysłowe, urządzenia redukujące emisję zanieczyszczeń pyłowych i gazowych itp. Z kolei infrastruktura społeczna służy bezpośrednio rozwojowi przedsięwzięć gospodarczych, jednak zaspokajają głównie potrzeby społeczne i kulturalne. Poprzez infrastrukturę społeczną rozumie się urzędnicy i instytucje świadczące usługi jednostkowe w sposób zorganizowany w zakresie oświaty i wychowania (szkoły, przedszkola, żłobki), upowszechniania kultury (kina, domy kultury, biblioteki itp.), ochrony zdrowia (ośrodki zdrowia, apteki itp.), opieki społecznej, kultury fizycznej, turystyki, a także instytucje świadczące usługi, zatrudnionych w nich pracowników itp.

Ważną rzeczą w infrastrukturze technicznej, jak i społecznej, jest nie tylko jej ilość, która wciąż się zwiększa, ale również jej jakość. Wobec powyższego zadania realizowane w ramach tego celu mogą obejmować zarówno budowę nowej infrastruktury (przede wszystkim dotyczy to szeroko rozumianej infrastruktury technicznej), jak i przebudowę, czy remont istniejącej.

Dla ww. celu określono następujące cele operacyjne:

Cel operacyjny 1.1. Organizacja sprawnego systemu drogowego

Realizacja celu doprowadzi do poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu i zwiększenia dostępności transportowej poprzez tworzenie spójnej, zrównoważonej i przyjaznej sieci dróg. Powinna ona obejmować m.in.

- poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach powiatowych i gminnych ze szczególnym uwzględnieniem niechronionych użytkowników dróg,
- podniesienie standardów technicznych dróg powiatowych i gminnych, a co za tym idzie ich parametrów technicznych poprzez np. przebudowę, remont, czy zmianę nawierzchni dróg,
- budowę ścieżek rowerowych,
- regulację stanów prawnych dróg
- tworzenie warunków do powstawania zbiorowej komunikacji lokalnej.

Cel operacyjny 1.2. Wysoki stopień rozwoju infrastruktury technicznej

Realizacja celu powinna obejmować m.in.

- tworzenie warunków do zwiększania terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i wielorodzinne,
- powiększenie zasobów budownictwa komunalnego, w tym w szczególności budownictwa socjalnego,
- tworzenie i rozbudowę regionalnych sieci infrastruktury informacyjnej, realizowanych w powiązaniu z przedsięwzięciami o charakterze krajowym i regionalnym (poprzez m.in. informacyjne: systemy, normy, zasady, instytucje, struktury oraz urządzenia techniczne wspierające procesy gromadzenia, przetwarzania i przekazywania informacji),
- promowanie rozwiązań techniczno - organizacyjnych z zakresu nowych technologii komunikacyjnych w działalności samorządowej administracji publicznej,
- tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu,

- budowę i rozbudowę lokalnych szerokopasmowych sieci, współdziałających z sieciami regionalnymi lub krajowymi,
- rozwój infrastruktury technicznej niezbędnej do funkcjonowania społeczeństwa.

Cel operacyjny 1.3. Wysoka jakość infrastruktury społecznej gwarancją atrakcyjności inwestycyjnej powiatu choszczeńskiego

Realizacja celu powinna obejmować m.in.

- dostosowanie bazy edukacyjnej do zmieniających się standardów i potrzeb - modernizacja budynków, doposażenie sal szkoleniowych,
- utworzenie Centrum Kształcenia Zawodowego,
- stworzenie centralnego ośrodka dla sportu - Kajak Polo,
- rozbudowę i modernizację infrastruktury pomocy społecznej,
- likwidację barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych,
- rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, zwiększenie jakości świadczonych usług - modernizacja obiektów służby zdrowia,
- wyposażenie służby zdrowia w nowoczesny sprzęt diagnostyczny, medyczny i rehabilitacyjny,
- rozwijanie usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych dla ludzi starszych,
- zapewnienie odpowiedniej opieki zdrowotnej na obszarach wiejskich,
- wdrażanie intensywnych akcji z zakresu profilaktyki zdrowotnej i wczesnej diagnostyki,
- przebudowa i modernizacja budynku przy ul. Wyzwolenia.

CEL STRATEGICZNY 2. ROZWÓJ KONKURENCYJNEJ GOSPODARKI LOKALNEJ I RYNKU PRACY

Podstawowym i bezpośrednim celem działań projektowanych w ramach niniejszego celu operacyjnego jest zwiększenie liczby miejsc pracy, a więc ograniczenie bezrobocia poprzez aktywne działania związane z poprawą warunków tworzenia miejsc pracy i zwiększania zatrudnienia. Celem pośrednim jest także rozwój przedsiębiorczości.

Realizacja celu strategicznego nr 2 powinna obejmować m.in.

- stworzenie warunków dla inwestorów zewnętrznych poprzez przygotowanie terenów pod inwestycje np. zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną tj. drogi dojazdowe, sieci przesyłowe - wodociąg, kanalizacja, prąd itp.,
- stworzenie profesjonalnego systemu obsługi inwestora oraz pakietu zachęt inwestycyjnych i ulg podatkowych,
- podniesienie poziomu współpracy między wszystkimi jednostkami samorządowymi w Powiecie w zakresie wspierania przedsiębiorczości,
- rozwój odpowiednio sprofilowanego szkolnictwa zawodowego - współpraca z przedsiębiorcami,
- podniesienie poziomu aktywności i mobilności zawodowej oraz zdolności zatrudnienia do zatrudniania osób bezrobotnych i poszukujących pracy poprzez szkolenia, staże, poradnictwo zawodowe i rozpowszechnianie informacji o dostępnych ofertach,
- ułatwianie przedsiębiorcom z terenu powiatu w ramach możliwości z korzystania z instrumentów finansowych - środków unijnych, innowacyjnych rozwiązań technologicznych,

- promocję gospodarczą powiatu.

CEL STRATEGICZNY 3. WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW POWIATU

Dla ww. celu określono następujące cele operacyjne:

3.1. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego oraz unowocześnienie administracji

W ramach ww. celu mogą być realizowane różnego rodzaju zamierzenia związane z jednostkami zapewniającymi bezpieczeństwo publiczne oraz nowoczesną administracją tj. wymiar sprawiedliwości, służby specjalne, straże, inspekcje, służby ratownictwa i ochrony ludności, zarządzanie kryzysowe, oraz inne instytucje, których pośrednim lub bezpośrednim zadaniem jest ochrona bezpieczeństwa publicznego. Realizacja celu powinna obejmować m.in.

- zacieśnienie współpracy między służbami, inspekcjami, a szkołami w zakresie prewencji i bezpieczeństwa publicznego,
- zwiększenie poziomu świadomości dotyczącej istniejących i dostępnych form pomocy w sytuacjach kryzysowych z naciskiem na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przestępczości wśród nieletnich,
- doposażenie w specjalistyczny sprzęt i pojazdy jednostki straży pożarnej, policji, oraz innych jednostek samorządowych,
- zapewnienie sprawnego działania administracji publicznej przyjaznej obywatelowi i zorientowanej na klienta,
- wdrażanie skutecznego systemu e-administracji poprzez wprowadzenie i rozwijanie nowoczesnych systemów informatycznych, wdrażanie i standaryzacja usług i procedur on-line oraz ułatwienie dostępu do elektronicznej informacji publicznej.

3.2. Rozwój otwartej i twórczej społeczności lokalnej aktywnie uczestniczącej w życiu publicznym

W ramach ww. celu mogą być realizowane różnego rodzaju zamierzenia mające wpływ na rozwój lokalny poprzez m.in.

- wsparcie organizacji imprez i wydarzeń kulturalnych, ze szczególnym uwzględnieniem imprez o charakterze ponadlokalnym i angażujących lokalnych twórców i artystów,
- opracowanie i wdrożenie spójnej edukacji lokalnej w szkołach na terenie powiatu oraz interdyscyplinarnych programów i ścieżek edukacyjnych,
- wypracowanie i promocja lokalnych produktów turystycznych,
- organizacja imprez kojarzących się z powiatem choszczeńskim i tworzących jego markę,
- aktywizacja środowisk kulturalnych, twórczych, grup folklorystycznych,
- stworzenie systemu wsparcia dla młodych zdolnych lokalnych artystów,
- współpraca międzynarodowa, transgraniczna i regionalna,
- budowanie społeczeństwa informacyjnego i uczącego się.

3.3. Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym oraz przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej

Realizacja celu powinna obejmować m.in.

- wprowadzenie i rozwijanie alternatywnych form opieki nad ludźmi starszymi i niepełnosprawnymi np. opieka domowa, opieka dzienna, paliatywna, warsztaty, integracyjne kluby,
- pobudzenie i wspieranie aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, oraz wspieranie integracji osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną,
- rozwój kompleksowego wsparcia dla rodzin w sytuacjach kryzysowych (rozwój pomocy instytucjonalnej, poradnictwa, programów itd.),
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup wymagających szczególnego wsparcia i zagrożonych tym zjawiskiem,
- przeciwdziałania procesom marginalizacji społecznej,
- rozwój kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
- nawiązanie i rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, działającymi w obszarze polityki społecznej,
- rozwijanie i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY 4. ROZWÓJ TURYSTYKI ORAZ ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH

Dla ww. celu określono następujące cele operacyjne:

4.1. Ochrona i racjonalne wykorzystanie walorów środowiska naturalnego

Podstawowym celem działań projektowanych w ramach niniejszego celu operacyjnego jest podejmowanie działań ukierunkowanych na ochronę i poprawę stanu środowiska naturalnego oraz dóbr kultury. Realizacja celu powinna obejmować m.in.

- infrastrukturalne projekty na rzecz poprawy stanu środowiska przyrodniczego,
- edukacyjne, doradcze i finansowe wsparcie dla mieszkańców podejmujących działania prośrodowiskowe w swoich gospodarstwach domowych,
- poprawę zachowań proekologicznych mieszkańców powiatu,
- współpracę z gminami i głównym dystrybutorem w celu stworzenia lokalnych planów zaopatrzenia w energię elektryczną,
- dbanie o bezpieczeństwo energetyczne (alternatywne źródła energii),
- wspieranie gmin powiatu choszczeńskiego w podnoszeniu jakości wody dostarczonej mieszkańcom,
- stworzenie warunków do rozwoju przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach na których nie istnieje ekonomiczne uzasadnienie budowy zbiorczego systemu kanalizacji,
- prowadzenie prac konserwatorskich i budowlanych przy obiektach zabytkowych nieruchomości, będących własnością jednostek samorządów terytorialnych,
- wspieranie działań mających na celu montaż systemów zabezpieczeń ppoż. oraz antywłamaniowych dla obiektów najcenniejszych zabytków w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego oraz Policją i Strażą Pożarną,
- oznakowanie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków w postaci znaków informacyjnych umieszczanych przez Starostę w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,

- promocja dziedzictwa kulturowego,
- współpraca z instytucjami działającymi w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz rozwoju turystyki w powiecie choszczeńskim.

4.2. Podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu

W ramach ww. celu mogą być realizowane różnego rodzaju zamierzenia mające wpływ na rozwój turystyki w powiecie choszczeńskim. Realizacja ww. celu powinna obejmować m.in.

- wspieranie rozbudowy infrastruktury turystycznej umożliwiającej przedłużenie sezonu turystycznego,
- opracowanie kompleksowej i zróżnicowanej oferty przyciągającej na teren powiatu osoby zainteresowane różnorodnymi formami turystyki i wypoczynku, oraz wydłużającej sezon turystyczny,
- rozwój i modernizację bazy noclegowej dostosowanej do różnych potrzeb turystów: gospodarstwa agroturystyczne, pola biwakowe, pokoje gościnne, pensjonaty,
- wsparcie tworzenia kompleksowej oferty turystycznej: inwentaryzacja lokalnych zasobów, atrakcji, bazy noclegowej i turystycznej, powiązanie poszczególnych elementów i stworzenie ofert turystycznych, zapewnienie dostępu do informacji o ofercie turystycznej,
- rozwój i modernizację infrastruktury turystycznej: rowerowej, kajakowej itp. (ścieżki, wiaty, przystanie, wypożyczalnie sprzętu, punkty informacyjne itd.),
- wypracowanie i promocja lokalnych produktów turystycznych,
- inicjowanie i koordynację działań związanych z rozwojem turystyki, rekreacji i kultury na poziomie powiatu.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ ROLNICTWA I OBSZARÓW WIEJSKICH

Realizacja ww. celu służy podniesieniu konkurencyjności powiatu poprzez przyspieszenie rozwoju społeczno - ekonomicznego obszarów wiejskich oraz rolnictwa i powinna obejmować m.in.

- poprawę konkurencyjności oraz wspieranie działań przyspieszających zrównoważony rozwój rolnictwa z jednoczesnym wzmocnieniem bazy przetwórstwa rolno - spożywczego,
- pomoc rolnikom w tworzeniu i funkcjonowaniu grup producenckich,
- promocję i rozwój rolnictwa ekologicznego,
- stworzenie systemu promocji produktów rolnych,
- włączenie produktów rolnych wytwarzanych na terenie powiatu do systemu promocji gospodarczej i turystycznej, co uatrakcyjni ofertę promocyjną oraz upowszechni lokalną produkcję rolną,
- poprawę ilościową i jakościową infrastruktury produkcyjnej, technicznej i społecznej dla wzmocnienia konkurencyjności obszarów wiejskich,
- poprawę warunków edukacji oraz rozwoju zawodowego i aktywności społecznej mieszkańców obszarów wiejskich.

Określone w ramach powyższych celów zadania zmierzające do ich realizacji nie stanowią katalogu zamkniętego. Wymieniono część zamierzeń, które mogą przyczynić się do osiągnięcia zamierzonych celów, które skrótowo obrazują jaki charakter działań wpisuje się w dany cel strategiczny.

1.1.1. Powiązania (spójność) projektu Strategii z innymi dokumentami

Analizowana Strategia stanowić będzie lokalny dokument określający obszary i cele rozwoju powiatu choszczeńskiego. Ww. projekt Strategii jest spójny z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla tj.:

- **Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r.**

Głównym celem strategii jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do rozwoju nowoczesnego, niskoemisyjnego sektora energetycznego. Dokument określa m.in. kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 roku w obszarze energii i środowiska.

Strategia opracowana dla powiatu jest spójna z celami określonymi w Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko m.in. w zakresie zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, zapewnienia gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię, poprawy stanu środowiska m.in. poprzez zapewnienie dostępu do czystej wody, racjonalnego gospodarowania wodami czy ochronę powietrza.

- **Europa 2020 - strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu"**

W celu osiągnięcia założeń Strategii zaproponowano trzy priorytety:

- wzrost inteligentny czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,
- wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Cele dotyczące ochrony środowiska zawarte w Strategii Europa 2020 są ujęte w projektowanym dokumencie, zarówno w zakresie poprawy efektywności energetycznej, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, przeciwdziałania zmianom klimatu poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, zapobiegania degradacji środowiska, efektywnego wykorzystania zasobów, rozwoju technologii przyjaznych środowisku oraz poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli.

- **Polska 2030 Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (Trzecia fala nowoczesności)**

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030 stanowi najszerzy i najbardziej ogólny element nowego systemu zarządzania rozwojem kraju. Celem głównym dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Strategia Rozwoju Powiatu wykazuje spójność z celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju tj. sprawne państwo, polska cyfrowa, kapitał ludzki, bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, rozwój regionalny, transport, kapitał społeczny, innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna.

- **Strategia Rozwoju Kraju 2020**

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest najważniejszym dokumentem w perspektywie średniookresowej, określającej cele strategiczne rozwoju kraju do 2020 r. Strategia Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego w pełni koresponduje z logiką interwencji Strategii Rozwoju Kraju.

Wykazuje ona wysoką spójność z celami operacyjnymi Strategii Rozwoju Kraju 2020 tj. zwiększenie efektywności transportu, zapewnienie środków na działania rozwojowe, zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych, wzrost wydajności gospodarki, rozwój kapitału ludzkiego, zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych, zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych, wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela, integracja społeczna, bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

▪ **Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych**

Program dotyczy uporządkowania gospodarki ściekowej w Polsce. Zadania związane m.in. z budową i modernizacją infrastruktury kanalizacyjnej czy oczyszczalni ścieków wpisują się w cele Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

▪ **Strategia rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)**

Celem Strategii jest stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej, ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko. Cele Strategii opracowywanej dla powiatu związane m.in. z przebudową, remontem dróg w celu ograniczenie emisji do powietrza, emisji hałasu wpisują się w cele Strategii rozwoju transportu do 2020 r.

▪ **Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020**

Celem ww. Strategii jest min. poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej poprzez np. modernizację sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, rozbudowę i modernizację ujęć wody i sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, rozwój infrastruktury transportowej, racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych. Cele określone w opracowywanej Strategii związane m.in. z przebudową, remontami dróg w celu ograniczenie emisji do powietrza, emisji hałasu, wspieraniem budowy odnawialnych źródeł energii, termomodernizacją, budową i modernizacją wodociągów, kanalizacji, oczyszczalni ścieków, rozwojem rolnictwa i obszarów wiejskich są spójne z celami Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa.

▪ **Polska Polityka Energetyczna do 2030 roku**

Przedstawia długoterminową strategię Polski w sektorze energetycznym. Celem jest m.in. poprawa efektywności energetycznej, rozwój wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko. Cele określone w opracowywanej Strategii związane m.in. ze wspieraniem budowy odnawialnych źródeł energii, wspieraniem budowy infrastruktury energetycznej, ograniczeniami emisji do środowiska np. poprzez termomodernizację budynków są spójne z celami określonymi w opracowaniu „Polska Polityka Energetyczna do 2030 roku.”

▪ **Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020**

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego jest dokumentem, na którego podstawie jest prowadzona polityka rozwoju województwa. Określa kierunki tej polityki i wytycza cele, które mają być osiągnięte w założonym horyzoncie czasowym. Cele Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego w sposób elementarny wpisują się w określoną dla SRWZ misję: „stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce

i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów."

Zaplanowane w ramach niniejszej Strategii cele i zadania wpisują się (są spójne) w ww. cele określone dla wskazanych powyżej dokumentów strategicznych wyższego szczebla.

1.2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU OPRACOWANIA

Główną metodą zastosowaną przy opracowywaniu prognozy jest analiza, której poddano proponowane do realizacji na terenie powiatu choszczeńskiego cele operacyjne i strategiczne w zamierzenia których wpisuje się wiele działań, które nie stanowią katalogu zamkniętego, wskazują jedynie kierunek umożliwiający realizację celu. Analizowano spójność treści projektowanej Strategii z ustaleniami i celami innych dokumentów strategicznych. Spójność Strategii z ww. dokumentami wykazano w pkt. 1.1.1. niniejszej prognozy.

Omówiono możliwe do przewidzenia skutki realizacji Strategii dla środowiska. Przy ustalaniu tych oddziaływań na środowisko opierano się głównie na ocenie potencjalnych oddziaływań wynikających z rodzaju zaplanowanych w ramach Strategii celów operacyjnych i strategicznych.

Przeanalizowano również dostępne dokumenty takie jak np. Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego, dokonano analizy przestrzennej terenu powiatu na tle obszarów cennych przyrodniczo - w celu określenia wpływu planowanych celów na formy ochrony przyrody oraz obiekty i obszary cenne przyrodniczo, istniejące ale także planowane do utworzenia na terenie powiatu choszczeńskiego. Z uwagi na to, że projekt Strategii nie wskazuje konkretnej lokalizacji zadań planowanych do realizacji jako teren „inwestycyjny” przyjęto cały obszar powiatu choszczeńskiego.

Utrudnieniem przy sporządzaniu Prognozy jest brak jednolitej metodyki w odniesieniu do prognoz oddziaływania dokumentów, za wyjątkiem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także szczególny charakter omawianego dokumentu, gdyż nie wskazuje on szczegółowo zakresu prac w ramach realizacji dokumentu.

Do analizy przyjęto dwa warianty możliwych oddziaływań:

1. **wariant „0”** - nie wdrożenia Strategii;
2. **wariant „1”** - związany z realizacją opracowanej Startegii.

Prognozę oddziaływania na środowisko wykonano w oparciu o zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.jedn. Dz.U. 2016 poz. 353)*. Ponadto kierowano się również zapisami ustawy *o ochronie przyrody*, gdyż ustawa ta uszczegóławia przepisy ustanowione dla obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

1.3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Analiza skutków realizacji postanowień Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego została opisana szczegółowo w części 6 ww. Strategii. W zakres procedury monitoringu wchodzi:

- Powołanie przez Zarząd Powiatu Choszczeńskiego Komitetu Monitorującego Strategię (KMS).

- Do końca stycznia danego roku kalendarzowego Wydział właściwy do spraw wdrażania strategii uruchamia proces monitoringu strategii. Wydział przesyła do pozostałych merytorycznych wydziałów Starostwa Powiatowego w Choszcznie, jednostek organizacyjnych powiatu oraz partnerów realizujących Strategię, powiadomienie o terminie i zakresie raportu. Raport będzie dostępny w formie krótkiej ankiety w wersji elektronicznej o charakterze zamkniętym, bez zbędnych opisów i wyjaśnień co pozwoli na szybką segregację i generację danych.
Minimalny zakres raportu obejmuje:
 - ✚okres raportowania (poprzedni rok kalendarzowy),
 - ✚podjęte/realizowane inicjatywy oraz projekty (wraz ze źródłem finansowania, określeniem wskaźników),
 - ✚plany i przewidywania co do działań, podejmowanych w danym roku,
 - ✚ryzyka, bariery i wyzwania realizacji Strategii,
 - ✚uzyskane doświadczenia w wyniku realizacji projektów.
- Na podstawie zebranych danych każdy z Wydziałów oraz Partnerzy przygotowują raport cząstkowy, obejmujący działania, wpisujące się w realizację Strategii.
- Wydział właściwy do spraw wdrażania strategii dokonuje unifikacji raportów cząstkowych i przygotowuje raport z realizacji strategii. Raport jest przekazywany Staroście Choszczeńskiemu, celem zapoznania się z nim i jego akceptacji.
- Po akceptacji Starosty Choszczeńskiego projekt raportu przekazywany jest Radzie Powiatu, celem zapoznania się z nim. Raport jest upubliczniany za pomocą portalu Starostwa Powiatowego. Proces kończy się wraz z opublikowaniem raportu oraz wyznaczeniem i rozesłaniem planowanej daty kolejnego raportu. Do wiadomości dołączana jest jego ostateczna wersja (lub odnośnik do ostatecznej wersji raportu).

1.4. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Obszar objęty Strategią obejmuje tylko teren powiatu choszczeński. Oddziaływanie transgraniczne oznacza jakiegokolwiek, niekoniecznie globalne, oddziaływanie odczuwalne na terenie jednej ze stron Konwencji z Espoo, spowodowane przedsięwzięciem zlokalizowanym na terenie innej Strony. Konwencja z Espoo to Konwencja EKG ONZ o Ocenach Oddziaływania na Środowisko w Kontekście Transgranicznym. Skala i rodzaj zamierzeń inwestycyjnych wskazują, że nie będą one znacząco oddziaływać na poszczególne elementy środowiska, oddziaływanie będzie całkowicie lokalne i nie stworzy znaczących zagrożeń dla powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, ziemi, klimatu akustycznego, zasobów przyrodniczych, a także nie spowoduje wystąpienia zagrożeń dla zdrowia ludzi. Z uwagi na lokalny zasięg nie wystąpi jakiegokolwiek wpływ transgraniczny ze strony realizacji analizowanej Strategii. Biorąc pod uwagę położenie powiatu choszczeńskiego, oraz charakter planowanych do realizacji celów strategicznych nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych działań.

2. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

2.1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA W POWIECIE CHOSZCZEŃSKIM, W TYM NA OBSZARACH PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYM OODZIAŁYWANIEM

2.1.1. Ochrona powierzchni ziemi

Teren powiatu ukształtowany jest wyżynnie. Różnice wysokości są jednak niewielkie. Ukształtowanie terenu nie stwarza problemów w zagospodarowaniu obszarów powiatu i sprzyja rozwojowi rolnictwa i osadnictwa. Występuje niewiele czynników wpływających na przeobrażenia terenu. Na stan i jakość gleb może mieć wpływ wiele czynników tj. erozja wietrzna, wodna, susza. Erozję gleb przyspiesza również działalność człowieka, prowadząca niekiedy do degradacji gleb spowodowana niszczeniem szaty roślinnej. Zmiany warunków atmosferycznych również mogą mieć wpływ na jakość gleb. Wśród czynników mogących mieć wpływ na zmiany krajobrazu i przypowierzchniowej warstwy skorupy ziemskiej są kopalnie i związana z nimi infrastruktura, ale także przeobrażenia związane z postawianiem obiektów budowlanych.

Na terenie powiatu choszczeńskiego występują udokumentowane złoża kredy jeziornej, piasku i żwiru, torfów, surowców ilastych ceramiki budowlanej, oraz piasków do produkcji cegły wapienno-piaskowej.

Stopień rozpoznania i stan zagospodarowania poszczególnych złóż (stan na 31.XII.2013 r. i 31.XII.2014 r.) przedstawiono w tabeli nr 1.

TABELA 1. Bilans zasobów kopalin występujących na terenie powiatu choszczeńskiego

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża		Zasoby				Wydobycie (tyś. m ³ /rok)	
	2013	2014	Geologiczne bilansowe		Przemysłowe		2013	2014
			2013	2014	2013	2014		
Kreda jeziorna (tys.ton)								
Suliszewo	Z	Z	1876,67	1877	-	-	-	-
Kraśnik - Recz	P	P	1804,80	1805	-	-	-	-
Piaski i żwiry (tys.ton)								
Chrapowo	Z	Z	557	557	-	-	-	-
Niemeńsko	R	R	40	40	-	-	-	-
Pełczyce I*	R	R	515	515	515	515	-	-
Pławno*	Z	Z	800	800	-	-	-	-
Pławno I	R	R	650	650	-	-	-	-
Recz*	Z	Z	271	271	-	-	-	-
Stary Klukom I	n.d.	E	n.d.	108	n.d.	-	n.d.	10
Piaski kwarcowe (tyś.m³)								
Kiełpino	-	-	-	-	-	-	-	-
Suliszewo	R	R	9729,00	9729,00	-	-	-	-
Złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej (tyś.m³)								
Objezierze	Z	Z	766	766	-	-	-	-

Torfy (tys.ton)								
Kraśnik - Recz	P	P	1021,4	1021	-	-	-	-

Źródło: „Bilans zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce według stanu na 31.XII.2014 r.”, „Bilans zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce według stanu na 31.XII.2013 r.” - Państwowy Instytut Geologiczny

* - złoża zawierające piasek ze żwirem

Skróty literowe stanu zagospodarowania zasób w wykazach złóż oznaczają:

P - złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (kategorii C₂)

R - złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kategorii A+B+C)

Z- złoża, z którego wydobycie zostało zaniechane.

E - złoża eksploatowane

Obszar przewidywany potencjalnym oddziaływaniem to obszar całego powiatu choszczeńskiego.

2.1.2. Wody powierzchniowe i podziemne

Poniżej przedstawiono stan jakości wód, zarówno powierzchniowych jak podziemnych w powiecie choszczeńskim. Realizacja Strategii nie wpłynie negatywnie na stan wód. Opis tych komponentów środowiska naturalnego dotyczy zarówno terenu powiatu jak i obszaru przewidywanego znaczącym oddziaływaniem tj. całego powiatu choszczeńskiego.

2.1.2.1. Wody podziemne

Na obszarze województwa zachodniopomorskiego, na którego terenie znajduje się powiat choszczeński, przeważają wody zgromadzone w utworach trzecio- i czwartorzędowych. Teren powiatu obejmują fragmenty trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) o numerach 125, 135 i 136. Wody podziemne należą do głównych źródeł wody pitnej na terenie powiatu.

Monitoring jakości wód podziemnych wykonywany jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Badania prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd), w tym w częściach uznanych za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu do roku 2015 (RDW), ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego (OSN). Badania prowadzone są w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Monitoring diagnostyczny prowadzony jest raz na 3 lata i dotyczy wszystkich JCWPd wydzielonych na terenie całego kraju. Monitoring operacyjny prowadzony jest co roku, z wyłączeniem roku kiedy prowadzony jest monitoring diagnostyczny i obejmuje JCWPd o statusie wód zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu chemicznego i/lub ilościowego wód podziemnych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów OSN.

W granicach powiatu choszczeńskiego znajdują się cztery JCWPd o numerach: 7, 25, 27 i 36, które objęte są badaniami w ramach monitoringu diagnostycznego (w tym badania w obszarze JCWPd nr 36 wykonane są w punktach pomiarowych na terenie województwa lubuskiego, wielkopolskiego, kujawsko - pomorskiego i pomorskiego). Obszar JCWPd nr 25, w granicach którego wyznaczony został obszar OSN w zlewni rzeki Płoni objęty został dodatkowo monitoringiem operacyjnym.

Badania wód podziemnych wykonywane na poziomie regionalnym przez WIOŚ w Szczecinie obejmują obszar OSN wyznaczony w zlewni rzeki Płoni oraz tereny wokół mogiłników, zlikwidowanych na terenie województwa w latach 2010-2011. Na terenie powiatu choszczeńskiego taki monitoring

regionalny wód podziemnych w obszarze OSN nie jest wykonywany (brak punktów pomiarowych WIOŚ).

W 2014 r. monitoring wód podziemnych prowadzony był zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U. Nr 258 poz. 1550) oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 listopada 2013 zmieniającym rozporządzenie w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U. 2013. poz. 1558). Badania na terenie powiatu wykonane zostały na poziomie krajowym w ramach monitoringu operacyjnego w 1 punkcie pomiarowym w miejscowości Wardyń (punkt 298) oraz na poziomie regionalnym w 3 punktach pomiarowych wokół zlikwidowanego mogilnika w m. Pomień (gm. Recz).

Ocena jakości wód podziemnych wykonana została przez PIG-PIB w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz.U. Nr 143 poz. 896). Zgodnie z tym rozporządzeniem: klasa I - wody bardzo dobrej jakości, klasa II - wody dobrej jakości, klasa III - wody zadawalającej jakości, klasa IV - wody niezadawalającej jakości, klasa V - wody złej jakości. Klasy jakości wód I, II, III oznaczają ich dobry stan chemiczny, zaś klasy IV i V oznaczają stan chemiczny słaby.

WIOŚ w Szczecinie wykonał ocenę wyników badań w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz.U. Nr 241 poz. 2093), oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia (DZ. U. Nr 61 poz. 417).

W punkcie badanym w m. Wardyń stwierdzono występowanie wód II klasy (wody dobrej jakości) reprezentujące dobry stan chemiczny. Przyczyną obniżenia jakości wody były podwyższona zawartość żelaza i manganu. W punktach nie stwierdzono zanieczyszczenia wód azotanami (stężenie azotanów >50 mgNO₃/l) i zagrożenia takimi zanieczyszczeniami (stężenie azotanów od 40 do 50 mgNO₃/l). Stężenie azotanów kształtowało się na niskim poziomie - w obu badanych latach - poniżej 10 mgNO₃/l i odpowiadało I klasie (wody bardzo dobrej jakości).

Zawartość metali ciężkich oraz pestycydów chloroorganicznych badanych w wodach podziemnych wokół zlikwidowanego mogilnika w Pomieniu była niska i odpowiadała I klasie (wody bardzo dobrej jakości).

2.1.2.2. Wody powierzchniowe

Tereny pod wodami powierzchniowymi (według stanu na 01.01.2014 r.) zajmują obszar 3698 ha, z tego wody płynące - 3385 ha (91,5%), wody stojące - 313 ha (8,5%). Przez obszar powiatu choszczeńskiego przepływają 3 główne rzeki: Drawa, Ina i Płonia. Sieć najważniejszych dopływów Drawy stanowi rzeki: Korytnica, zaś Iny to Stobnica i Mała Ina. Poza wymienionymi głównymi rzekami na terenie powiatu znajduje się duża ilość mniejszych cieków i kanałów. Ponadto na terenie powiatu znajduje się 111 jezior o powierzchni powyżej 1 ha. Jeziora te są pochodzenia polodowcowego.

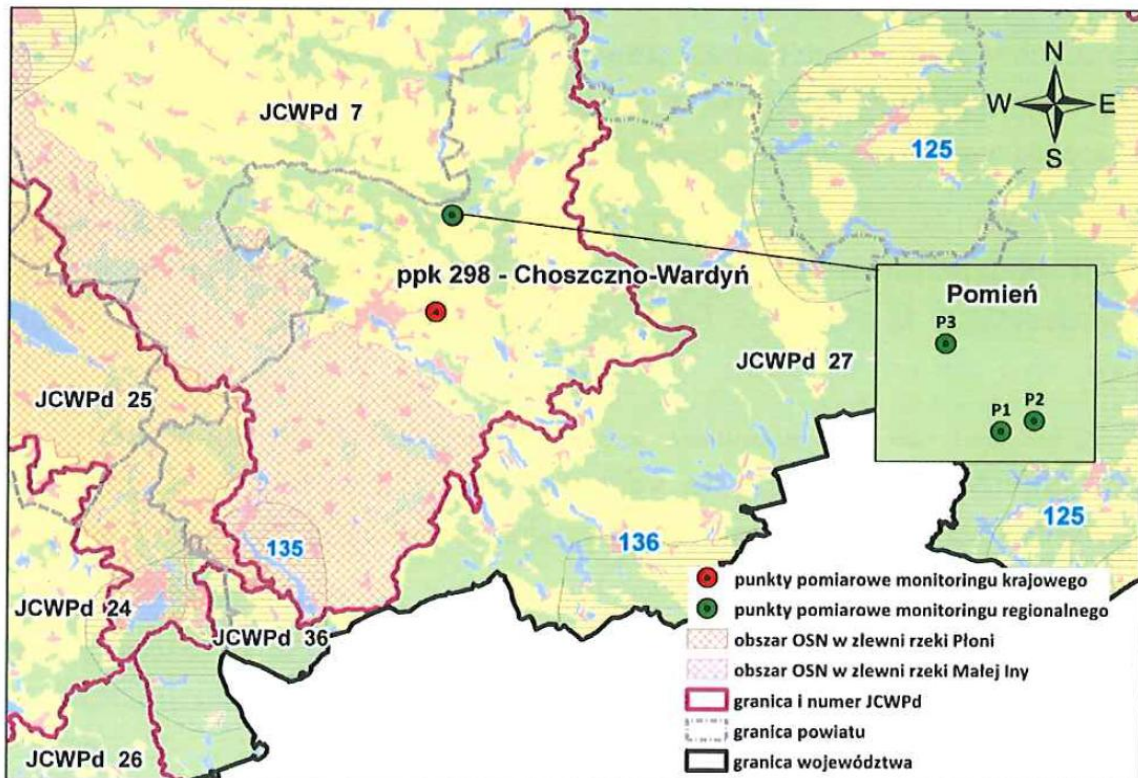
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (RDW), która jest podstawowym aktem prawnym dotyczącym wód w Unii Europejskiej zmieniła podejście do systemu zarządzania wodami, w tym do badań i oceny ich jakości.

Zgodnie z RDW podstawową jednostką gospodarowania wodami stanowią tzw. jednolite części wód (JCW) - oddzielne i znaczące elementy wód powierzchniowych tj. jezioro, zbiornik, strumień, rzeka, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych. Wyróżnia się naturalne i silnie zmienione lub sztuczne części wód. Zarządzanie wodami musi uwzględniać uwarunkowania wynikające z dokonanego podziału na jednolite części wód. Z tego powodu monitoring jest realizowany w jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP).

Badania wód realizowane są w oparciu o wieloletnie programy monitoringu środowiska dla województwa zachodniopomorskiego.

Lokalizację punktów pomiarowych monitoringu krajowego wód podziemnych na terenie powiatu choszczeńskiego w 2014 roku przedstawiono na poniższej rycinie nr 1.

RYC 1. Lokalizacja punktów pomiarowych krajowego monitoringu wód podziemnych w powiecie choszczeńskim

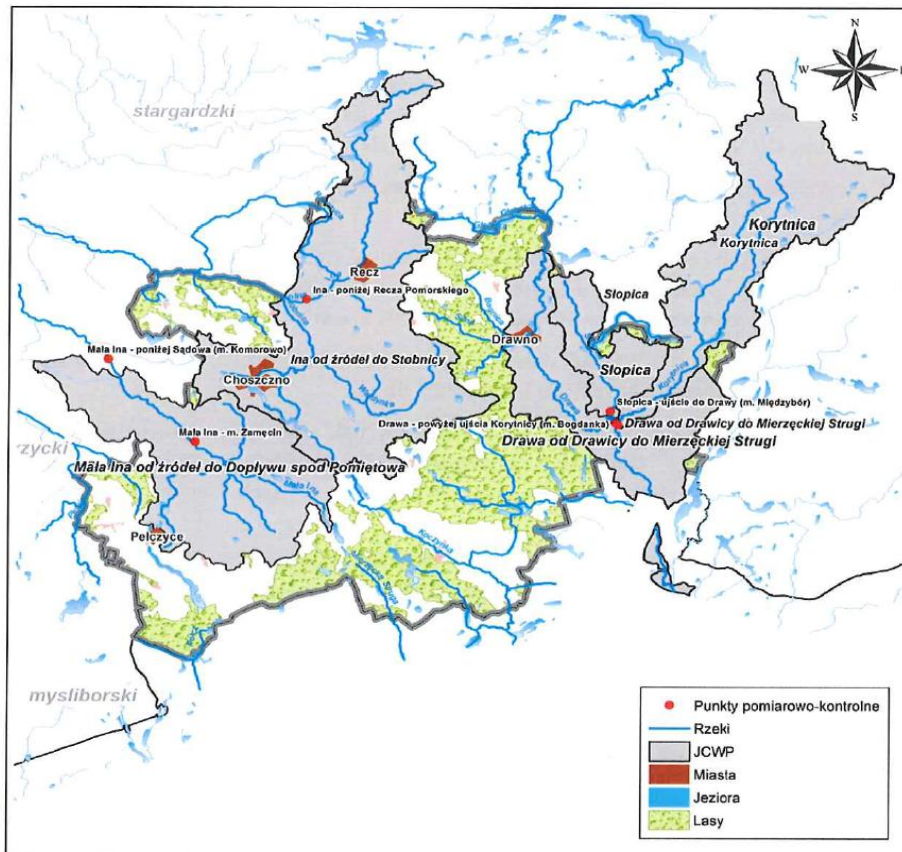

Źródło: WIOŚ w Szczecinie - Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim w 2013 r.

A. Stan czystości rzek

Badania rzek prowadzone były w 2014 r. w ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2013-2015”. W trzyletnim okresie trwania ww. programu badaniami objęto 115 jednolitych części wód rzecznych, z czego 5 JCW znajduje się na terenie powiatu choszczeńskiego. Dwie z nich tj. JCW Ina od źródeł do Stobnicy oraz JCW Mała Ina od źródeł do Dopływu spod Pomieętowa wyznaczono jako silnie zmienione. Pozostałe trzy tj. JCW Drawa od Drawicy do Mierzącej Strugi, JCW Korytnica oraz JCW Słopica jako naturalne. Lokalizację stanowisk monitoringu JCW rzek w powiecie choszczeńskim przedstawiono na poniższej rycinie nr 2.

RYC 2. Lokalizacja stanowisk monitoringu JCW rzek w powiecie choszczeńskim

Źródło: WIOŚ w Szczecinie - Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim w 2014 r.

W 2014 r. w powiecie choszczeńskim realizowano monitoring wszystkich ww. 5 JCW. Na Inie oraz Drawie realizowano program monitoringu diagnostycznego, gdzie oprócz elementów biologicznych i fizykochemicznych badano także substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, w tym substancje priorytetowe.

Ocena stanu wód wykonana w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu kwalifikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (DZ.U.2014 poz. 1482) wykazała, że 4 spośród badanych JCWP nie spełniają wymagań określonych dla dobrego stanu wód. W przypadku JCW Korytnica, której stan ekologiczny oceniono jako dobry, lecz nie badano substancji chemicznych nie można było wykonać oceny stanu. Stan/potencjał ekologiczny 3 JCWP (Ina od źródeł do Stobnicy, Mała Ina od źródeł do dopływu spod Pomietowa oraz Słopica), wyznaczony na podstawie sklasyfikowanych elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych oceniono jako umiarkowany (III klasa), o czym zdecydowała jakość elementów biologicznych.

Stan ekologiczny JCWP Korytnica i Drawa od Drawicy do Mierzęckiej Strugi oceniono jako dobry. Jakość oznaczonych elementów fizykochemicznych w JCWP Drawa od Drawicy do Mierzęckiej Strugi spełniała wymagania określone dla bardzo dobrego stanu (I klasa), a w pozostałych badanych JCWP - dla dobrego stanu (II klasa).

Stan chemiczny oceniono w 2 JCWP objętych monitoringiem diagnostycznym - Ina od źródeł do Stobnicy oraz Drawa od Drawicy do Mierzęckiej Strugi. Stan chemiczny JCWP Ina od źródeł do Stobnicy (w punkcie zlokalizowanym poniżej Recza) oceniono jako zły, o czym zdecydowały 2 związki z grupy WWA. Są one obecne w produktach ubocznych i niepełnego spalania i przeróbki

paliw. Źródłem WWA są procesy spalania węgla i drewna. Zanieczyszczenia te są emitowane do powietrza i poprzez spływy powierzchniowe (zanieczyszczona gleba) i zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych mogą przedostawać się do wód.

Badane JCWP występują na obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych i przemysłowych mogą przedostawać się do wód. Badane JCWP występują w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi z źródeł komunalnych, w obszarach narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (Mała Ina), w obszarach ochrony siedlisk lub gatunków, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie i obszarach chronionych przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym.

Ocena spełniania wymagań dla tych obszarów wykazała, że w 3 JCWP (Ina od źródeł do Stobnicy, Mała Ina od źródeł do Dopływu spod Pomietowa oraz Drawa od Drawicy do Mierzęckiej Strugi) nie były spełnione wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Ponadto w JCWP Mała Ina od źródeł do Dopływu spod Pomietowa nie były także spełnione wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

W rezultacie stan 4 badanych na terenie powiatu choszczeńskiego JCWP, będący wypadkową oceny potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz oceny spełnienia dodatkowych wymagań dla obszarów chronionych oceniono jako zły. O zaliczeniu badanych JCWP do stanu poniżej dobrego decydowała jakość elementów biologicznych, ocena stanu chemicznego oraz ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych.

W przypadku JCW Korytnica oceny stanu nie można było wykonać. Zgodnie z zasadami oceny, w przypadku gdy brak jest klasyfikacji jednego z elementów składowych oceny stanu wód, ocenę można wykonać jedynie wówczas, gdy jeden z elementów klasyfikowanych osiągnął stan niższy od wybranego (stan takiej JCWP przyjmuje się jako zły). Poniższa tabela nr 8 obrazuje ocenę stanu JCW badanych w latach 2012-2014.

TABELA 2. Zestawienie oceny stanu jednolitych części wód badanych w latach 2012-2014 na terenie powiatu choszczeńskiego

Nazwa JCW	Typ abiotyczny	Silnie zmieniona lub sztuczna JCW (T/N)	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMI CZNY	Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	STAN JCW
Drawa od Drawicy do Mierzęckiej Strugi	20	N	II	I	I	I	DOBRY	DOBRY	NIE	ZŁY
Korytnica	18	N	II	I	II	I	DOBRY		TAK	BRAK OCENY

Stopica	18	N	III	I	II		UMIARKOWANY		TAK	ZŁY
Ina od źródeł do Stobnicy	16	T	III	II	III	III	UMIARKOWANY	PSD śr.	NIE	ZŁY
Mała Ina od źródeł do Dopływu spod Pomietowa	16	T	III	II	III		UMIARKOWANY		NIE	ZŁY

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim w 2014 r. - WIOŚ Szczecin.

Objaśnienia:

Klasa elementów biologicznych		
Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny
I	Stan bdb./potencjał maks.	I
II	Stan db/potencjał maks.	II
III	Stan /potencjał umiarkowany	III
IV	Stan /potencjał słaby	IV
V	Stan /potencjał zły	V
Klasa elementów hydromorfologicznych		
Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny
I	Stan bdb./potencjał maks.	I
II	potencjał db	II

Klasa elementów biologicznych		
Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny
I	Stan bdb./potencjał maks.	I
II	Stan db/potencjał maks.	II
PSD	Poniżej stanu /potencjału dobrego	PSD

Stan chemiczny	
Stan ekologiczny	Potencjał ekologiczny
DOBRY	stan dobry
PSD_sr	przekroczone stężenia średnioroczne
PSD_max	przekroczone stężenia maksymalne
PSD	przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne
Stan	
DOBRY	stan dobry
ZŁY	stan zły

N - nie są spełnione wymagania dla obszaru chronionego

T - spełnione wymagania dla obszaru chronionego

B. Stan czystości jezior

W 2014 r. WIOŚ w Szczecinie nie prowadził badań monitoringowych jezior położnych w powiecie choszczeńskim. W latach 2014-2015 żadna z gmin nie wyznaczyła w drodze uchwały kąpielisk. Wyznaczone zostały miejsca wykorzystywane do kąpieli - w 2014 r. 4 miejsca w tym w gminie Choszczno: jezioro Klukom, w gminie Drawo: jezioro Adamowo i Dominikowo Duże, oraz w gminie Pełczyce: jezioro Duży Pełcz, w 2015 r. 3 miejsca w tym w gminie Choszczno: jezioro Klukom, w gminie Drawo: jezioro Adamowo, oraz w gminie Pełczyce: jezioro Duży Pełcz. Zlecone przez organizatorów tych miejsc badania jakości wody wykazały, że w miejscach wyznaczonych do kąpieli woda odpowiadała wymaganiom określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 08.04.2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpieliskach i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U. Nr 86 poz. 478) i była zdatna do kąpieli. W 2014 r. wprowadzono czasowy zakaz kąpieli w punkcie zorganizowanym dla dzieci na miejscu wykorzystywanym do kąpieli nad jeziorem Klukom gmina Choszczno, ze względu na przekroczenie w tym punkcie wartości dopuszczalnej bakterii *Escherichia coli*.

2.1.3. JAKOŚĆ POWIETRZA

Stan czystości powietrza opisywany w tym punkcie dotyczy całego terenu powiatu choszczeńskiego, a tym samym terenów objętych potencjalnym oddziaływaniem analizowanej Strategii. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Szczecinie dokonał w kwietniu 2015 r. oceny poziomu substancji w powietrzu za 2014 r. w strefach województwa zachodniopomorskiego. Ze względu na ochronę zdrowia ludzi ocenie takiej podlega 12 substancji: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył zawieszony PM10, pył PM2,5 oraz zawarte w pyłach PM10 metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren. Ze względu na ochronę roślin ocenie podlegają: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x) oraz ozon.

Odrębnie, dla każdej substancji dokonano klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji - klasa C
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji - klasa B
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego - klasa A
- przekracza poziom docelowy - klasa C
- nie przekracza poziomu docelowego - klasa A
- przekracza poziom celu długoterminowego - klasa D2
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego - klasa D1

W ocenie uwzględniono zanieczyszczenia, dla których w świetle przepisów prawa krajowego istnieje obowiązek prowadzenia oceny. Oceny dokonano według układu stref w województwie. Zgodnie z tą zasadą powiat choszczeński podlegał rocznej ocenie jakości powietrza jako jeden z obszarów strefy zachodniopomorskiej.

W 2014 r. WIOŚ w Szczecinie przeprowadził inwentaryzację wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza dla województwa zachodniopomorskiego. Inwentaryzacja obejmowała źródła punktowe (zakłady przemysłowe), źródła powierzchniowe sektora komunalnego (ogrzewanie indywidualne mieszkań) oraz źródła liniowe (emisja zanieczyszczeń pochodzących z transportu samochodowego). Zinwentaryzowane wielkości emisji wykorzystano w obliczeniach rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń do powietrza (obliczenia modelowe), które stanowiły jedną z metod zastosowanych do oceny jakości powietrza. Analiza zinwentaryzowanych poszczególnych rodzajów emisji umożliwiła również wskazanie potencjalnych przyczyn wystąpienia takich przekroczeń.

W roku 2014 w ramach monitoringu jakości powietrza WIOŚ w Szczecinie przeprowadził na terenie powiatu choszczeńskiego jedynie pomiary wskaźnikowe dwutlenku siarki i dwutlenku azotu metodą pasywną. Obliczenia takie przeprowadzono na podstawie inwentaryzacji emisji punktowej oraz liniowej, w połączeniu z danymi meteorologicznymi.

Pomiary pasywne wykonane były 2014 r. w Choszczynie przy ul. Grunwaldzkiej przez WIOŚ Szczecin. Wyniki pomiarów wykazują, iż wartości stężenia średniorocznego dwutlenku azotu w Choszczynie nie przekraczały wartości dopuszczalnej określonej dla tego zanieczyszczenia w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012. 1031) i pozostają na poziomie poniżej 50% tej wartości.

W przypadku dwutlenku siarki (SO₂) zmierzone metodą pasywną stężenia tego zanieczyszczenia w latach 2008-2014 wykazywały wartości niskie. Widoczna jest tendencja spadkowa wartości stężeń od roku 2007. Określona, pod kątem ochrony roślin, w rozporządzeniu dopuszczalna wartość dla średniorocznego stężenia SO₂ wynosi 20 µg/m³.

Roczna ocena jakości powietrza dla województwa zachodniopomorskiego za 2014 r. wykazała, iż zagrożenia związane z ponadnormatywnymi stężeniami (klasa C dla strefy zachodniopomorskiej) dotyczą dwóch, spośród 12-tu substancji - pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w tym pyłu benzo(a)pirenu. Klasa C nie oznacza jednak, że przekroczenia standardu jakości mają miejsce na obszarze całej strefy. Oznacza to, że na obszarze strefy są miejsca wymagające podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza w celu przywrócenia obowiązujących standardów (opracowanie programu ochrony powietrza).

Ocena dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy zachodniopomorskiej została przedstawiona w poniższych tabelach nr 3 i 4.

Tabela nr 3. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2014, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	BaP	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
	2014 r.												
STREFA ZACHODNIOPOMORSKA	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	D2

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim w 2014 r. - WIOŚ Szczecin

Tabela nr 4. Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2012 i 2013, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie			
	SO ₂	NO _x	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
	2014 r.			
STREFA ZACHODNIOPOMORSKA	A	A	A	D2

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim w 2014 r. - WIOŚ Szczecin

W wykonanej przez WIOŚ w Szczecinie ocenie za 2014 r. na podstawie pomiarów obliczeń modelowych, wskazano w strefie zachodniopomorskiej 4 obszary z przekroczeniami standardu jakości powietrza przez stężenia pyłu zawieszonego PM10 (Stargard Szczeciński, Wałcz, Myślibórz i Szczecinek) oraz 19 obszarów o powierzchni co najmniej 2 km² ze względu na ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu, z których żaden nie znajduje się w granicach powiatu choszczeńskiego. Jednak lokalnie, na niewielkiej przestrzeni (mniejszej niż 2 km²) mogą występować stężenia benzo(a)pirenu o wartościach przekraczających poziom docelowy, który wynosi 1 ng/m³.

W przypadku drugiego problemowego zanieczyszczenia - pyłu PM10, w dotychczasowych ocenach jakości powietrza, w tym ocenie za 2014 r. na obszarze powiatu choszczeńskiego nie zidentyfikowano obszarów z przekroczeniami standardów jakości powietrza obowiązujących dla tego zanieczyszczenia.

Stężenia pozostałych normowanych substancji na całym obszarze województwa, w tym również na terenie powiatu choszczeńskiego były na niskim poziomie i nie przekraczały obowiązujących norm (klasa A). Dla klasy A nie są wymagane działania naprawcze.

Nie odnotowano również przekroczenia poziomów dopuszczalnych określonych ze względu na ochronę roślin dla dwutlenku siarki, tlenków azotu i dla poziomu docelowego ozonu. W przypadku ozonu, w 2014 r., podobnie jak w latach poprzednich na całym obszarze strefy zachodniopomorskiej przekroczony został natomiast poziom celu długoterminowego (klasa D2), stanowiący dodatkowe kryterium oceny dla zanieczyszczenia ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin. W tym przypadku, dla klasy D2 działania naprawcze nie są wymagane (programy ochrony powietrza), ale ważne jest uwzględnienie tego faktu w wojewódzkich programach ochrony środowiska celem ograniczenia emisji lotnych związków organicznych będących prekursorami ozonu.

2.1.4. GOSPODARKA ODPADAMI

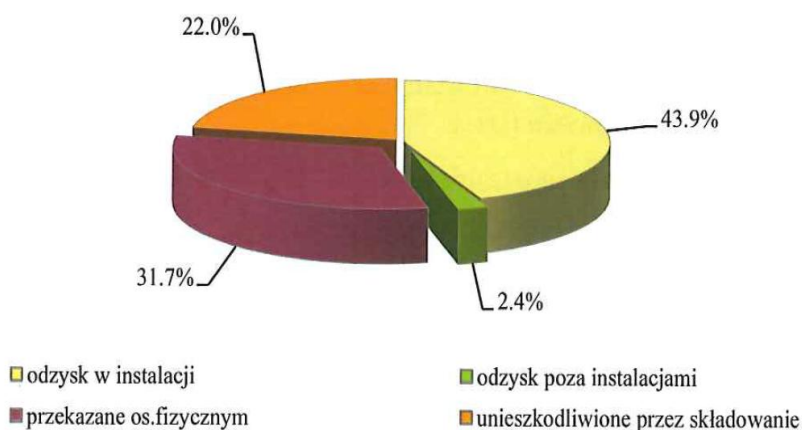
Opis stanu środowiska w zakresie gospodarki odpadami ujęty w tym punkcie odnosi się do całego terenu powiatu choszczeńskiego.

2.1.4.1. Odpady inne niż komunalne

Według danych Wojewódzkiego Systemu Odpadowego w 2014 r. w powiecie choszczeńskim wytworzono ok. 68,9 Mg odpadów z sektora gospodarczego (z wyłączeniem odpadów komunalnych). Stanowiło to zaledwie 1% całego strumienia odpadów wytworzonych w województwie zachodniopomorskim.

Na rycinie nr 3 przedstawiono gospodarowanie odpadami z sektora gospodarczego w powiecie w roku 2014.

Ryc.3. Gospodarowanie odpadami z sektora gospodarczego (z włączeniem odpadów komunalnych) w 2014 r.

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim w 2014 r. - WIOŚ Szczecin

W powiecie choszczeńskim dominują odpady z przemysłu drzewnego, osady ściekowe oraz żużle ze spalania węgla. Na terenie powiatu choszczeńskiego w m. Pomień gmina Recz zlokalizowany był mogilnik, który został zlikwidowany w 2011 r. Teren po mogilniku zrekultywowano. W roku 2014 r. WIOŚ w Szczecinie prowadził badania wód podziemnych. Stwierdzono, że średnie wartości stężeń badanych wskaźników kształtowanych na poziomie I klasy.

Obszar przewidywany potencjalnym oddziaływaniem na komponent środowiska jakim jest powietrze to obszar całego powiatu choszczeńskiego.

2.1.4.2. Odpady komunalne

Z terenu powiatu choszczeńskiego odpady w 2014 r. wywożone były na jedno składowisko zlokalizowane w powiecie tj. Stradzewo gm. Choszczno, oraz na składowiska zlokalizowane poza terenem powiatu (Dalsze, Mirosławiec, Leszczyn Kalina). Na terenie powiatu choszczeńskiego jest 7 składowisk, w tym 6 nieczynnych. Obecnie eksploatowane jest tylko składowisko w m. Stradzewo. Wykaz zlokalizowanych w powiecie choszczeńskim składowisk przedstawiono w poniżej tabeli nr 5.

Tabela 5. Składowiska komunalne w powiecie choszczeńskim

L.p.	Miejscowość	Faza eksploatacji	Sposób uszczelnienia podłoża	Powierzchnia ogółem (ha)	Drenaż odciekowy powyżej podłoża	Instalacja do odprowadzania gazu składowiskowego	Zarządzający składowiskiem	Monitoring	Ilość odpadów zdeponowanych W Mg
									2014
1.	Stradzewo	Czynne od 1996 r.	Izolacja PEHD	4,21	+	Bierna (kominiki)	MPGK Sp. z o.o. Choszczno	tak	5100
2.	Pławienko	Eksploatacja zakończona 30.09.2012 r.	Izolacja PEHD	3,35	+	Bierna (kominiki)	Urząd Gminy w Bierzwniku	tak	342
3.	Starzyce	Nieczynne (1983-2001)	Brak	0,97	-	-	Urząd Gminy w Bierzwniku	-	0
4.	Rościn	Nieczynne (1992-2003)	Geomembrana	3,75	+	-	Urząd Miejski w Drawnie	-	0
5.	Objezierze	Nieczynne (1989-2003)	Glina	6,35	-	-	Urząd Gminy w Krzęcinie	-	0
6.	Pęczyce	Nieczynne (b.d.-2002)	Brak	4,0	-	-	Urząd Miejski w Pęczycach	-	0
7.	Pomień	Nieczynne (1989-2003)	Glina	1,7	-	Bierna (kominiki)	Urząd Miejski w Reczu	tak	0

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim w 2014 r. - WIOŚ Szczecin

Czynne składowisko odpadów w Stradzewie posiada wymagane zabezpieczenie geomembraną oraz drenaż zbierający odcieki do zbiornika bezodpływowego. Obiekt wyposażony jest w niezbędny sprzęt techniczny (spychacz, brodzik, waga i środki transportu) oraz kominki odgazowujące. Od 2009 r. na terenie składowiska funkcjonuje sortowania odpadów. Wyniki badań wód podziemnych przeprowadzone w 2014 wokół składowiska w Stradzewie jak i wyłączonego z eksploatacji Pławienka, wykazały, że stężenia większości badanych wskaźników kształtowały się w zakresie wartości charakterystycznych dla wód o dobrym stanie chemicznym (I-III klasa jakości wód podziemnych). W obu przypadkach stwierdzono podwyższone wartości przewodności elektrolitycznej i ogólnego węgla organicznego, przekraczające wartości odpowiadające III klasie i charakterystyczne dla wód o słabym stanie chemicznym (IV-V klasa).

We wszystkich gminach powiatu wprowadzono system selektywnej zbiórki odpadów, który ogranicza się głównie do odpadów opakowaniowych (szkło, tworzywa sztuczne, papier).

Obszar przewidywany potencjalnym oddziaływaniem związanym z gospodarką odpadami to obszar całego powiatu choszczeńskiego.

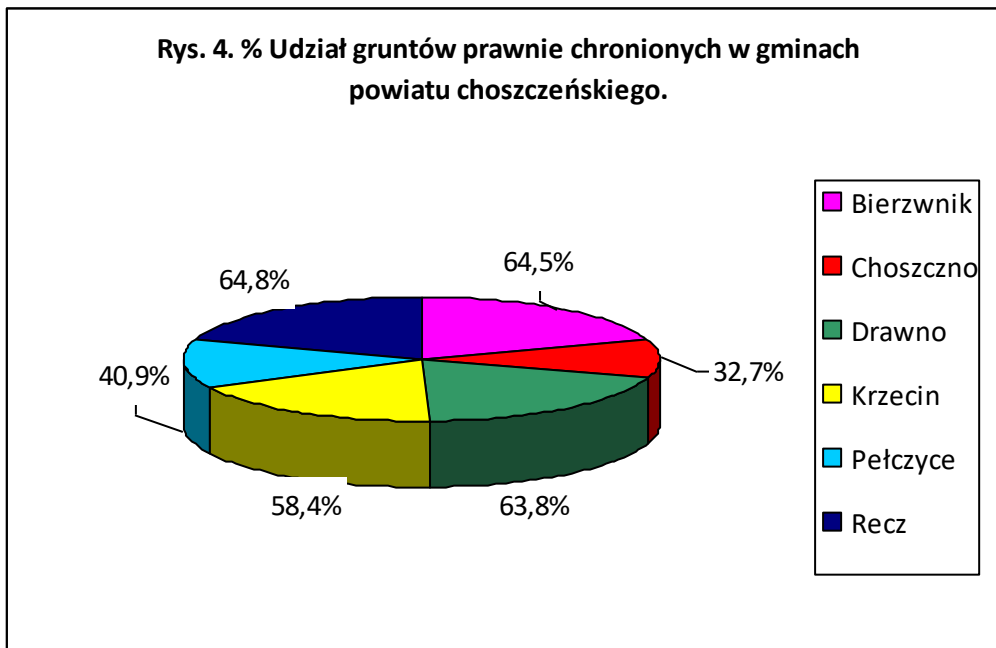
2.1.5. PRZYRODA OŻYWIONA

Szata roślinna, jak i świat zwierzęcy na terenie powiatu należą do bardzo zróżnicowanych. Na różnorodność ma wpływ brak dużych obiektów przemysłowych i duża ilość obszarów leśnych (39,64 % powierzchni powiatu wg stanu na 01.01.2015 r.). Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze występuje tu szereg form ochrony przyrody tj.

- Drawieński Park Narodowy;
- Barlinecko - Gorzowski Park Krajobrazowy;
- Rezerваты przyrody: Łasko, Wyspa na Jeziorze Bierzwnik, Źródlika skrzypowe, Torfowisko Konotop, Grądowe Zbocze;
- Obszary chronionego krajobrazu: „D” - Choszczno-Drawno, „E” - Korytnica Rzeka, Dominikowo – Niemeńsko, „F”- Bierzwnik, oraz „C”- Barlinek;
- Obszary Natura 2000: specjalne obszary ochrony (SOO): Dolina Płoni i Jezioro Miedwie, Dolina Iny koło Recza, Lasy Bierzwnickie, Uroczyska Puszczy Drawskiej, Jezioro Lubie i Dolina Drawy, Ostoja Barlinecka, Pojezierze Ińskie, oraz obszary specjalnej ochrony (OSO): Lasy Puszczy nad Drawą, Ostoja Ińska, oraz Puszcza Barlinecka;
- Liczne pomniki przyrody;
- Użytki ekologiczne.

Udział gruntów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni powiatu choszczeńskiego (wg. stanu GUS na 2014 r.) stanowi 54,7 %. Procentowy udział gruntów prawnie chronionych w poszczególnych gminach według stanu na 2014 r. przedstawiono na rycinie nr 4. Dane nie obejmują obszarów Natura 2000. Z częściowych informacji uzyskanych z RDOŚ w Szczecinie odnośnie powierzchni obszarów Natura 2000, zlokalizowanych na terenie powiatu choszczeńskiego wynika, że w powiecie obszary specjalnej ochrony tj. Puszcza Barlinecka i Lasy Puszczy nad Drawą zajmują powierzchnię 78.240 ha, zaś specjalne obszary ochrony tj. Ostoja Barlinecka, Lasy Bierzwnickie, Dolina Iny koło Recza, Uroczyska Puszczy Drawskiej, Jezioro Lubie i Dolina Drawy zajmują powierzchnię 28.740 ha. Daje to łączną powierzchnię 106.980 ha, co stanowi 80,1% powierzchni powiatu (nie obejmuje obszaru Osto

Íńskieĳ, oraz Doliny Płoni i Jeziora Miedwie). Z ww. danych wynika, że niemal cały teren powiatu choszczeńskiego leży w obszarach Natura 2000.

Źródło: GUS Szczecin wg stanu na 2014 r.

PARK NARODOWY

Drawieński Park Narodowy - Park utworzony został rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10.04.1990 roku w sprawie utworzenia Drawieńskiego Parku Narodowego (Dz.U. Nr 26 poz. 151). Aktualnie powierzchnia Drawieńskiego Parku Narodowego wynosi 11 531,95 ha, z czego w zarządzie DPN jest 11.211,42 ha (wg. informacji zawartych na stronie DPN - stan na 07.09.2015 r.). Powierzchnia otuliny wynosi **40.896 ha**. Powierzchnia ochrony częściowej: 10.227,97 ha, powierzchnia ochrony krajobrazowej: 685,34 ha, udział ekosystemów leśnych: 9.188,89 ha, udział wód powierzchniowych: 919,17 ha. Park obejmuje swoim zasięgiem dwie gminy powiatu choszczeńskiego: Bierzwnik - 74,43 ha oraz Drawno - 1899,25 ha. Drawieński Park to najbardziej malowniczy i wartościowy przyrodniczo fragment Równiny Drawskiej, dużego obszaru sandrowego na Pojezierzu Pomorskim. Teren parku oparty jest o rozwidlenie rzeki Drawy i Płocicznej wraz z otaczającymi je borami sosnowymi. Koryta obu rzek tworzą meandrujące zakola. Na terenie parku ochronie podlegają wszystkie składniki przyrody ożywionej i nieożywionej. Szczególnie cenne są drzewostany dębowe i bukowe liczące blisko 300 lat, a także zachowane w dolinach rzek lasy łęgowe i olsy. Liczba roślin i zwierząt występujących na terenie parku to: rośliny naczyniowe: 924 (chronionych: 55), pijawki: 18 (chronionych: 1), jętki: 30 (chronionych: 3), ważki: 47 (chronionych: 11), mięczaki: 70 (chronionych: 18), kózkowate: 49 (chronionych: 1), ryby: 39 (chronionych: 6), płazy: 13 (chronionych: 13), gady: 7 (chronionych: 7), ptaki: 169 (chronionych: 151), ssaki: 42 (chronionych: 19).

Z obszarem Parku i otuliny związana jest bezpośrednio zlewnia rzeki Drawy o powierzchni 567 km². Bystry nurt rzeki rzeźbi efektowne jary i wąwozy wcięte w powierzchnię sandru o zboczach dochodzących do 30 m wysokości, porośniętych wielogatunkowym drzewostanem. Obecnie

Drawieński Park Narodowy odznacza się bogactwem występujących tu typów ekosystemów. Miarą tego bogactwa jest liczba 224 udokumentowanych zbiorowisk roślinnych. W Drawieńskim Parku Narodowym przeważają ekosystemy leśne, spośród których najbardziej cenne są kwaśne i żyzne buczyny. Istotnym składnikiem przyrody Parku są wody. Poza Drawą i Płociczną przez Park przepływają także mniejsze rzeki - w obrębie powiatu choszczeńskiego Słopica i Korytnica. Z powodu dobrego zachowania siedlisk przyrodniczych oraz występowania wielu rzadkich gatunków, teren Drawieńskiego Parku Narodowego został włączony do Europejskiej sieci Ekologicznej Natura 2000. Obszar Parku jest częścią ostoi ptasiej Lasy Puszczy nad Drawą PLB320015 i ostoi siedliskowej Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046. Zwierzęciem herbowym Drawieńskiego Parku Narodowego jest wydra.

PARK KRAJOBRAZOWY

Barlinecko – Gorzowski Park Krajobrazowy - całkowita powierzchnia parku wynosi 23.982,91 ha, a jego otuliny 31.768,19 ha, z czego w województwie zachodniopomorskim 11.840,14 ha. Na obszarze powiatu choszczeńskiego znajduje się niewielki fragment parku w gminie Pełczyce o powierzchni 573,85 ha i otulina o powierzchni 3.512 ha. Stanowi spory (40%) i zarazem najokazalszy fragment dużego kompleksu leśnego o charakterze puszczańskim - Puszczy Barlineckiej (zwanej też Gorzowską). Bogactwo przyrody ożywionej, oraz urokliwość krajobrazów stanowiły merytoryczne podstawy do utworzenia w jego wnętrzu parku krajobrazowego. Jego walory krajobrazowe i przyrodnicze to przede wszystkim lasy, jeziora i zachowane w naturalnym stanie meandrujące cieki w postaci rzek i licznych strumieni.

Jego świat roślinny jest bardzo bogaty i obejmuje łącznie 639 gatunków paprotników i roślin kwiatowych, oraz 138 gatunków porostów, w tym 41 gatunków uznanych za ginące na terenie kraju. Na bogatym w różnorodne siedliska obszarze występuje bardzo bogata fauna zwierząt kręgowych i bezkręgowych. Na terenie parku i otuliny opisano występowanie 16 gatunków pijawek, 65 gatunków mięczaków i wiele gatunków owadów, skorupiaków, pajęczaków i innych. Z kręgowców najlepiej rozpoznano ptaki, ryby i ssaki łowne. Spośród 142 gatunków występujących ptaków, 105 gnieździ się na terenie parku, pozostałe obserwowano w różnym czasie. Z gatunków rzadkich, objętych ochroną gatunkową występują: bielik, rybołów, orlik krzykliwy, kania rdzawa i czarna, puchacz, bocian czarny, żuraw, gągoł, zimorodek, dzięcioły i inne. Na uwagę zasługuje duże nagromadzenie górskich gatunków roślin. Ich ostoją są w dolinie lasy liściaste, porastające zbocza wąwozów. Przy drogach i w trudno dostępnych fragmentach parku zachowały się pomnikowe okazy drzew. Obszar Parku jest częścią ostoi ptasiej Puszcza Barlinecka PLB080001 i ostoi siedliskowej Dolina Płoni i Jezioro Miedwie PLH320006.

REZERWATY PRZYRODY

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody* rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

- **Rezerwat faunistyczny „Łasko”.** Położony w obrębie leśnym Wygon, utworzony został w 1964 r., o powierzchni 16,95 ha. Rezerwat pierwotnie został stworzony dla zachowania populacji czapli siwej, jednak z upływem lat liczebność populacji malała i obecnie nie stwierdzono gniazdowania ptaków. Rezerwat to półwysep na jeziorze Wielkie Wyrwy porośnięty 160 letnim lasem sosnowo - bukowym. Dla rezerwatu Zarządzeniem Nr 66/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 7 grudnia 2009 r. został ustanowiony plan ochrony. Celem ochrony przyrody rezerwatu zgodnie z przyjętym planem jest zachowanie walorów biocenotycznych i krajobrazowych wyspy z cennymi fitocenozami, w tym kwaśną buczyną niżową raz siedliskami awifauny. Jednostka zarządzająca: Nadleśnictwo Bierzwnik.
- **Rezerwat florystyczny „Wyspa na Jeziorze Bierzwnik”.** Położony w obrębie leśnym Bierzwnik, utworzony został w 1977 r. dla zachowania m.in. stanowiska kłoci wiechowatej, oraz drzewostanu sosnowo – dębowego, o powierzchni 1,13 ha. Rezerwat obejmuje wyspę na jeziorze Bierzwnik. Wyspa ma kształt wydłużonego wrzeciona. Środek wyspy jest wyniesiony ponad lustro wody na ok. 6-8 m. Wyspę otacza wąski pas trzciny, wśród której występuje m.in. kłoc wiechowata. Rozporządzeniem Nr 123/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 14 listopada 2006 r. został ustanowiony plan ochrony dla rezerwatu. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie zróżnicowania biologicznego i swoistego składu flory i fauny dla brzegów wyspy na jeziorze skąpożywnym, oraz wykształconego na wyspie ekosystemu leśnego, w tym w szczególności zachowanie stanowiska kłoci wiechowatej *Cladium mariscus*, starodrzewu zgodnego z warunkami siedliskowymi, gniazdujących na wyspie ptaków drapieżnych oraz innych gatunków rzadko spotykanych roślin, grzybów i zwierząt. Jednostka zarządzająca: Nadleśnictwo Bierzwnik.
- **Rezerwat florystyczny „Źródliko Skrzypowe”.** Położony w obrębie leśnym Wygon, utworzony został w 1977 r. dla zachowania stanowiska skrzypu olbrzymiego, o powierzchni 1,1435 ha. Przez rezerwat przepływa malowniczo meandrująca rzeka Koczyńska. Teren rezerwatu porasta las o charakterze podmokłej olszyny. Nadaje on tutejszej olszynie podgórski nietypowy dla lasów niżowych charakter. Osobliwością przyrodniczą obok skrzypu olbrzymiego jest kokorycz wątła. Zarządzeniem Nr 39/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2009 r. został ustanowiony plan ochrony dla rezerwatu. Celem ochrony jest zachowanie stanowiska skrzypu olbrzymiego *Equisetum maximum*. Jednostka zarządzająca: Nadleśnictwo Bierzwnik.
- **Rezerwat torfowiskowy „Torfowisko Konotop”.** Kompleks torfowiskowy nad jeziorem Konotop, położony na terenie gmin Drawno i Bierzwnik, obręby ewidencyjne: Wygon, Zatom, Barnimie, o powierzchni 65,85 ha. Powierzchnia otuliny: 215,99 ha. Bardzo bogata w gatunki rzadkie jest flora roślin naczyniowych torfowiska. Występują tu między innymi bażyna czarna, skrzyp pstry, rosiczka długolistna i kruszczyk błotny. Bażyna czarna oraz skrzyp pstry nie występują w sąsiednim Drawieńskim Parku Narodowym. Stanowisko skrzypu pstrego jest jednym z kilku w Polsce. Stanowisko bażyny położone w strefie południowego skłonu Pojezierza Pomorskiego jest również unikatem botanicznym. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie torfowiska pojeziernego wypełniającego rynną wypłacającą się jeziora Konotop wraz z licznymi chronionymi i rzadkimi gatunkami roślin m.in. bażyny czarnej oraz zwierząt, w tym żurawia i brodziec samotnego. Jednostki zarządzające: Nadleśnictwo Bierzwnik i Nadleśnictwo Drawno.

- Rezerwat florystyczny „Grądowe Zbocze”.** Obszar ekosystemów leśnych wraz z punktowo zlokalizowanymi źródłami wapiennymi. Powierzchnia rezerwatu wynosi: 33,2842 ha. Rezerwat z dobrze zachowanym fragmentem grądu zachodnio-polskiego tzn. lasu z drzewostanem budowanym przez dąb szypułkowy i grab, z domieszką buka i charakterystycznym składem runa, w którym występuje m.in. przytulia leśna, czosnek niedźwiedzi, pszeniec gajowy i jaskier różnolistny. Zarządzeniem Nr 19/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 kwietnia 2009 r. ustanowiony został plan ochrony dla rezerwatu przyrody "Grądowe Zbocze". Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu żywego lasu liściastego oraz kompleksów źródliskowych wraz z procesami ich naturalnej dynamiki oraz związaną z nimi cenną florą i fauną. Także zachowanie ze względów dydaktycznych i kulturowych stanowiska rzadkich na Pomorzu roślin zielnych. Jednostka zarządzająca: Nadleśnictwo Drawno.

Zgodnie z „Waloryzacją przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego” na terenie powiatu choszczeńskiego znajdują się potencjalne rezerwaty przyrody. Ich wykaz został przedstawiony w poniższej tabeli nr 6.

TABELA 6. Wykaz potencjalnych rezerwatów przyrody

NAZWA	CEL OCHRONY	ZAGROŻENIA	ZALECENIA
Gmina Bierzwnik			
KŁOCIE NAD JEZIOREM STOBIŃSKIM	Zachowanie jezior twardowodnych z łąkami ramienic i szuwarami kłociowymi, oraz otaczających je torfowisk z kompleksem roślinności bagiennej i leśnej.	Obniżenie poziomu wód gruntowych.	Utrzymanie właściwego poziomu wód gruntowych.
JEZIORO MYŚLIWSKIE	Ochrona żywego torfowiska, bogatej flory gatunków chronionych i rzadkich, oraz cennych zbiorowisk roślinnych.	Zarastanie ekosystemów wodno - błotnych, obniżanie się poziomu wód gruntowych, gospodarka zrębowa w sąsiedztwie proponowanego rezerwatu.	Utrzymywanie torfowisk w stanie nieleśnym, ograniczenie gospodarki leśnej w bezpośrednim sąsiedztwie.
Gmina Choszczno			
ŁĘG KOŁO SŁAWĘCINA	Ochrona naturalnego kompleksu leśnego i układu biotopów w dolinie małego cieku.	Neofityzacja (<i>Impatiens parviflora</i>), miejscami eutrofizacja (spływ z pól), zaśmiecanie.	Utrzymanie naturalnego charakteru obiektu (zakaz zabudowy doliny, zakaz kopania stawów, melioracji, regulacji rzek itp.)
DOLINA WARDYNKI	Ochrona naturalnego kompleksu leśnego i układu biotopów w dolinie małego cieku.	Zanieczyszczenie cieku wodnego, neofityzacja (<i>Impatiens parviflora</i>), miejscami eutrofizacja (spływ z pól), zaśmiecanie, kopanie stawów.	Utrzymanie naturalnego charakteru obiektu (zakaz zabudowy doliny, zakaz kopania stawów, melioracji, regulacji rzek itp.)
MSZAR BONIN	Ochrona żywego torfowiska, bogatej flory gatunków chronionych i rzadkich, oraz cennych zbiorowisk roślinnych.	Przesuszenie, zarastanie krzewami i nalotem drzew.	Zatamowanie odpływu wody, wycinka zarośli i drzew.
Gmina Drawno			

JEZIORO CZARNE ZDANOWSKIE	Zachowanie kompleksu torfowiskowego z procesem regeneracji potorfii i cenną florą.	Przesuszenie (m.in. przez odprowadzania wody rowami melioracyjnymi), zarasta nalołem sosny.	Zatamować odpływ wody (zastawki na rowach lub ich zakopanie), miejscami wycinka nalołów sosny.
JEZIORO PIASECZNO	Zachowanie jeziora ramienicowego z bogatą populacją jeziorzy morskiej oraz kompleksu cennej roślinności hydrogeniczej.	Silna antropopresja (kąpieliska, wędkarze, biwaki) oraz związane z tym zanieczyszczenia i eutrofizacja, przesuszenie i zarastanie ekosystemów otwartych.	Ograniczenie antropopresji, koszenie wybranych siedlisk nieleśnych.
Gmina Pełczyce			
ŁĘGI ŹRÓDLISKOWE POD CHRAPOWEM	Kompleks krajobrazowy z aktywnymi źródłiskami wiszącymi torfowiskami źródłiskowymi, żyznymi lasami i źródłiskowymi łąkami.	Degradacja siedlisk wodno - błotnych, zarastanie łąk (brak użytkowania).	Przywrócenie koszenia łąk
Gmina Recz			
PŁO MSZARNE	Żywe torfowiska mszarne - przejściowe w formie pła nasuwającego się na jeziora dystroficzne.	Obniżanie się poziomu wód gruntowych, zarastanie.	Usuwanie nalołu sosny.

Źródło: „Waloryzacja przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego.” - 2010 r.

POMNIKI PRZYRODY

Zgodnie z art. 114 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody rejestr pomników przyrody prowadzi regionalny dyrektor ochrony środowiska. Według informacji zawartych w „Waloryzacji przyrodniczej Województwa Zachodniopomorskiego” z 2010 r. na terenie powiatu choszczeńskiego znajdowało się 91 pomników przyrody.

Dodatkowo:

- Gmina Choszczno: w 2012 r. ustanowiła nowe pomniki przyrody w m. Chełpa, Choszczno, Golcza, Korytowo, Pakość, Radaczewo, Radlice, Stary Klukom oraz Stradzewo;
- Gmina Drawno: w 2011 r. ustanowiła nowe pomniki przyrody w obrębach Rościn, Podegrodzie, Barnimie, Kiełpino oraz Nowa Korytnica.
- Gmina Pełczyce: w 2014 r. ustanowiła nowe pomniki przyrody w obrębie Niesporowice.

Ponadto zgodnie z ww. waloryzacją na terenie powiatu choszczeńskiego znajdują się potencjalne pomniki przyrody tj. 14 pomników w Gminie Bierzwnik, 10 pomników w Gminie Choszczno, 12 pomników w Gminie Drawno, 5 pomników w Gminie Krzęcin, 17 pomników w Gminie Pełczyce, oraz 11 pomników w Gminie Recz.

Wśród zagrożeń dla potencjalnych pomników przyrody wyszczególniono: wycięcie, modernizację dróg, oraz przycinanie drzew.

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

- „D” Choszczno - Drawno - łączna powierzchnia wynosi 24 520 ha, w powiecie choszczeńskim zlokalizowany jest na terenie gminy Choszczno, Recz i Drawno. Obejmuje jezioro Dominikowskie, okolice Drawna z jeziorami drawieńskimi, lasy między Drawnem, a Kiełpinem wraz z jeziorem Piaseczno, cały kompleks Czarnych Gajów od Drawna po Lubieniów i Kraśnik, dolinę Drawy między Drawnem a Prostynią, rynę jezior Trzebuń i Kraśnik, okolice

Wielgoszczy i Recza (około 65 % powierzchni gminy Recz), obszary na północ od Recza, po Rajsko, Pomień i Rzecko, południową część doliny Iny i tereny na północ od niej. Przedmiotem ochrony jest zróżnicowany krajobraz tego terenu. Na krajobraz ten składają się lasy borowe, przemieszane tereny rolnicze i leśne o różnym układzie siedlisk, obszary źródliskowe. Wschodnia część obejmuje fragment Puszczy Drawskiej. Na całym terenie znajdują się liczne ostoje ptaków. Użytkowane łąki nadrzeczne tworzą doskonałe siedlisko dla gatunków takich jak derkacz, bocian biały, bąk. Cały obszar odznacza się wysokimi walorami krajobrazowymi. Uchwałą Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz.Urz.Woj.Zach. z 2014 Nr 66 poz. 1637) zostały wprowadzone obowiązujące na tym obszarze zakazy.

- **„E” Korytnica Rzeka** - łączna powierzchnia w województwie zachodniopomorskim jego wynosi 3550 ha. Położony jest na terenie Puszczy Drawskiej. Przedmiotem ochrony jest leśno - jeziorny krajobraz puszczy. Teren charakteryzuje się mozaiką rozproszonych wśród licznych lasów i jezior mszarnych torfowisk. Lasy są biotopami bielika i puchacza, rzeka biotopem pstrąga. Zimą spotyka się liczne łabędzie krzykliwe. Uchwałą Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz.Urz.Woj.Zach. z 2014 Nr 66 poz. 1637) zostały wprowadzone obowiązujące na tym obszarze zakazy.
- **„Dominikowo - Niemieńsko”** - zajmuje powierzchnie 5.777,25 ha. Położony jest na terenie gminy Drawno, częściowo na terenie Borów Dominikowskich i w południowej części Polany Drawieńskiej pomiędzy Drawieńskim Parkiem Narodowym, Choszcznem, Drawnem i rzeką Korytnicą. Celem ochrony jest zachowanie walorów krajobrazowych, kulturowych i przyrodniczych tego terenu. Teren ten charakteryzuje się harmonicznym połączeniem rolniczego i leśnego użytkowania. Występują na tym obszarze liczne gatunki flory ciepłolubnej. Teren słynie też z doskonale zachowanych w skali regionu alei przyrodniczych. Uchwałą Nr VI/122/15 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Dominikowo - Niemieńsko” (Dz.Urz. poz. 2673) zostały wprowadzone obowiązujące na tym obszarze zakazy.
- **„F” Bierzwnik** - łączna powierzchnia 30. 634 ha, przy czym w województwie zachodniopomorskim zajmuje powierzchnię 28. 500 ha - były teren Puszczy Drawskiej. Swoim zasięgiem obejmuje gminy Bierzwnik, Choszczno, Drawno i Krzęcin. O walorach krajobrazowych terenu decydują głównie: jeziora, bogata rzeźba rynien glacialnych, śródleśne torfowiska i łąki. Tereny te stanowią ostoję dla herpetofauny i zwierzyny łownej. Celem ochrony są charakterystyczne cechy fizjograficzne, oraz nieprzekształcone środowisko przyrodnicze. Uchwałą Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz.Urz.Woj.Zach. z 2014 Nr 66 poz. 1637) zostały wprowadzone obowiązujące na tym obszarze zakazy.
- **„C” Barlinek** - występujący również pod nazwą „Pojezierze Myśliborsko-Barlineckie” - obszar chronionego krajobrazu obejmujący środkową i zachodnią część gminy Pełczyce (39 % powierzchni gminy). Powierzchnia w województwie zachodniopomorskim 13.108,2 ha. Jest

to cenny obszar pod względem krajobrazowym i przyrodniczym. Do czynników nadających temu obszarowi wysokie walory krajobrazowe należą: dolina rzeki Płoni, niewielkie oczka jeziorok śródpolnych, łąki i pola uprawne oraz obiekty zabytkowe i parki wiejskie. Uchwałą Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz.Urz.Woj.Zach. z 2014 Nr 66 poz. 1637) zostały wprowadzone obowiązujące na tym obszarze zakazy.

Na terenie powiatu zgodnie z waloryzacją przyrodniczą województwa zachodniopomorskiego nie ma planowanych potencjalnych obszarów chronionego krajobrazu.

OBSZARY NATURA 2000

Za obszary Natura 2000 uznaje się tereny najistotniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt, oraz charakterystycznych siedlisk przyrodniczych mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych całej Europy - obszary o znaczeniu wspólnotowym. Sposób ochrony w obrębie każdego z nich może być inny. Sieć Natura 2000 to system, który łączy dwa odrębne systemy obszarów chronionych wyznaczanych na podstawie prawa Unii Europejskiej. Nakłada się on często na dotychczasowe systemy obszarów ochrony przyrody funkcjonujące w państwach europejskich, ale ich nie zastępuje. Sieć Natura 2000 ma bowiem swe odmienne cele i funkcje.

Celem ochrony obszarów Natura 2000 jest zachowanie we właściwym stanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i zwierząt, zagrożonych lub kluczowych dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy i wymienionych w załącznikach Dyrektyw Ptasiej i Siedliskowej. Obszary Natura 2000 wyznacza się na podstawie kryteriów szczegółowo określonych w załącznikach ww. dyrektyw, wprowadzonych do naszego prawodawstwa w przepisach wykonawczych do ustawy o ochronie przyrody. Szczegółowe informacje o poszczególnych obszarach zawarte są w Standardowych Formularzach Danych (SFD) przygotowanych dla każdego obszaru.

Poniższe tabele 7 i 8 przedstawiają obszary znajdujące się na terenie powiatu choszczeńskiego.

TABELA 7. Specjalne Obszary Ochrony (SOO) położone na terenie powiatu choszczeńskiego

Nazwa obszaru	Status obszaru	Charakterystyka	Zagrożenie zgodnie z SFD	Akty prawne
1.	2.	3.	4.	5.
Dolina Płoni i Jezioro Miedwie PLH320006	istniejący	Do największych biotopów wyróżniających ten obszar należą mokradła węglanowe lokalnie wzbogacone o gatunki halofilne wykształcające się przy brzegach jezior ramienicowych. Stwierdzono tu rozległe szuwały kłociowe, najbogatszą w Polsce populację storczyka błotnego, oraz jedno z nielicznych	Antropopresja związana z gospodarką rolną (zmiany intensywności użytkowania łąk, rozszerzanie areału gruntów ornych, zaniechanie tradycyjnego, ekstensywnego użytkowania łąk, eutrofizacja, bezściółowy chów świń, melioracje, spadek poziomu wód gruntowych, budowa stawów rybnych,	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG (dokument nr C(2008)8039) (2009)

		stanowisk turzycy, marzycy czerniawej i pęczyny błotnej, Na terenie powiatu obejmuje gminę Pęczycze.	eksploatacja kredy jeziornej i torfu, zalesianie muraw kserotermicznych lub ich spontaniczne zarastanie).	
Dolina Iny koło Recza PLH320004	istniejący	Obszar obejmuje malowniczy krajobraz wysoczyzny morenowej porożcinanej przez doliny rzeczne, wąwozy i jary. Znajduje się tu jedno z największych na Pomorzu Zachodnim złóż torfu oraz najgłębsze torfowiska źródłiskowe. Ostoja posiada wysokie walory przyrodnicze - występuje tu: 14 rodzajów siedlisk z zał. I Dyrektywy Siedliskowej, w tym 4 o znaczeniu priorytetowym. Na terenie powiatu obejmuje gminę Choszczno i Recz.	Najważniejszymi zagrożeniami dla dołączanego do obszaru Natura 2000 odcinka Reczycy są: prace melioracyjne, nielegalny pobór wody do celów rolniczych, spadek poziomu wód gruntowych, zanieczyszczanie terenu („dzikie wysypiska”) oraz wszelkie prace związane z przegradzaniem tego cieku oraz nielegalne zrzuty ścieków bytowych.	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG (dokument nr c(2008)8039) (2009).
Lasy Bierzwnickie PLH320044	istniejący	Ostoja obejmuje fragment Puszczy Drawskiej, ograniczony do zwartej kompleksu buczyn i lasów dębowych z jeziorami ramienicowymi i torfowiskami wysokimi. Cenne siedliska (z zał. I Dyrektywy Siedliskowej) zajmują ponad połowę powierzchni obszaru (tj. ponad 4000 ha). Występują tu siedliska priorytetowe, kwaśne i żyzne buczyny - urozmaicone licznymi, śródleśnymi oczkami, grąd na wyspie na jeziorze Bierzwnik, podczas gdy sam zbiornik sklasyfikowany jest jako jezioro ramienicowe. Na terenie powiatu obejmuje gminę Bierzwnik, Krzęcin i Pęczycze.	Zmiana stosunków wodnych. Usuwanie martwych drzew lub ich obumarłych fragmentów. Presja turystyczna, głównie rozbudowa infrastruktury. Zanieczyszczenia wody. Kłusownictwo	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG (dokument nr c(2008)8039) (2009).
Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023	istniejący	Po względem krajobrazowym bardzo urozmaicony teren, w którym dominują lasy, a znaczący udział mają zbiorniki wodne - liczne jeziora, oraz fragment rz. Drawy z dopływami. W lasach Puszczy Drawskiej znajdują się rozproszone torfowiska przejściowe i trzęsawiska. Na terenie powiatu obejmuje gminę Drawno.	Główne zagrożenia to zbyt intensywna turystyka kajakowa i nadmierny rozwój infrastruktury dla rekreacji nad jez. Lubie. Istnienie czynnego poligonu wojskowego raczej sprzyja zachowaniu walorów obszaru, ograniczając potencjalną presję turystyki.	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG (dokument nr c(2008)8039) (2009).
			Zagrożenie może stwarzać presja związana z	

<p>Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046</p>	<p>istniejący</p>	<p>Ostoja obejmuje dużą część rozległego kompleksu leśnego położonego na równinie sandrowej w środkowym i dolnym biegu rzeki Drawy. Najcenniejszym przyrodniczo obszarem jest centralna część ostoi położona w widłach rzek: Drawy i Płocicznej. Teren cechują cenne siedliska przyrodnicze - w tym 22 z zał. I Dyrektywy Siedliskowej. Na terenie powiatu obejmuje gminę Drawno i Bierzwnik.</p>	<p>rozwojem turystyki (np. zabudowa nie uwzględniająca potrzeb ochrony przyrody, zaśmiecanie i wandalizm, nadmierna i niekontrolowana turystyka kajakowa na rzekach). Poważny problem może stanowić zmiana stosunków wodnych, pozyskiwanie piasku i żwiru, zamiary budowy zbiorników wodnych (Mierzęcka Struga), wielkoprzemysłowe hodowle trzody chlewnej (Chomętowo) oraz zanieczyszczenia wód. Kłusownictwo, zwłaszcza dotyczące ryb i dużych ssaków. Gospodarka leśna wymaga dostosowania do wymogów zachowania i odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych. Odtworzenia wymagają zasoby rozkładającego się drewna w lasach. Problemem może być spadek poziomu wód gruntowych, zagrażający ekosystemom hydrogenicznym.</p>	<p>Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG (dokument nr c(2008)8039)(2009).</p>
<p>Ostoja Barlinecka PLH080071</p>	<p>Istniejący</p>	<p>Na terenie znajduje się kilkadziesiąt jezior różnych typów. Liczne są niewielkie oczka wytopiskowe, a także torfowiska. Lasy zajmują ponad 80 % powierzchni terenu. Duży jest udział buczyn, dąbrów, dominuje sosna. Na terenie powiatu obejmuje gminę Pęczyce.</p>	<p>Istotnym problemem dla ochrony ostoi jest turystyka i rekreacja, ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo Gorzowa Wlkp. i łatwość dotarcia do wybranych miejsc. Masowa turystyka związana z zaśmiecaniem oraz dewastacją środowiska leśnego.</p>	<p>Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia a na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty.</p>
		<p>Bogatej morfologii ostoi odpowiada mozaikowe użytkowanie terenu. Lasy zajmują</p>	<p>Zanieczyszczenia i eutrofizacja wód, zabudowa brzegów jezior i terenów otwartych nad</p>	<p>Decyzja Komisji z dnia 18 listopada</p>

Pojezierze Ińskie PLH320067	Istniejący	ok. 60 % powierzchni, przeważnie są to lasy liściaste z bukiem i dębem, oraz bory mieszane. Duży udział w krajobrazie odgrywa roślinność terenów podmokłych: trzcinowiska, turzycowiska, roślinność szuwarowa, roślinność torfowisk niskich i przejściowych. Na terenie powiatu obejmuje gminę Recz.	jeziorami, niekontrolowany rozwój rekreacji i nadmierna penetracja terenu, rozwój przemysłu w Ińsku, usuwanie martwych i umierających drzew i wprowadzanie obcych geograficznie gatunków drzew w lasach,	2011 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG piąty zaktualizowany wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty. (dokument nr C(2011)8278).
-----------------------------------	------------	--	--	---

Źródło: Strona internetowa RDOŚ w Szczecinie, „Waloryzacja przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego.” - 2010 r., „EUROPEJSKA SIEĆ EKOLOGICZNA NATURA 2000 w województwie zachodniopomorskim” - 2008 r.

TABELA 8. Obszary Specjalnej Ochrony (OSO) położone na terenie powiatu choszczeńskiego

Nazwa obszaru	Status obszaru	Charakterystyka	Zagrożenie zgodnie z SFD	Akty prawne
1.	2.	3.	4.	5.
Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016	istniejący	Ostoja obejmuje rozległy kompleks leśny. Liczne są tu oczka wodne, mokradła i stawy rybne. Jest to jedna z najważniejszych w Polsce ostoi lęgowych ptaków drapieżnych - w starodrzewach gnieźdzą się rybołów, bielik, orlik krzykliwy, kania czarna i puchacz. Jest to również jedno z najważniejszych w Polsce lęgowisk żurawia, oraz ważne zimowisko łabędzia krzykliwego. Wartość przyrodniczą podnoszą cenne zbiorowiska roślinne, bogate w wiele rzadkich i zagrożonych gatunków roślin. Występują to silne populacje bobra, wydry i żółwia błotnego. Największy obszar na terenie powiatu choszczeńskiego - swoim zasięgiem sięga każdą gminę powiatu.	Zagrożenia: eksploatacja surowców naturalnych, budowa kopalni odkrywkowych powodująca zmianę stosunków wodnych, zagrożenie eksploatacją położonego w pobliżu obszaru złoża węgla brunatnego, zabudowa rekreacyjna miejsc atrakcyjnych krajobrazowo jak również wyręb niektórych starodrzewi i drzew dziuplastych, sadzenie monokultur drzew, ograniczenie zrębów zupełnych, zanieczyszczenie i eutrofizacja wód, naturalna sukcesja roślinności i zalesianie obszarów, na których zaniechano użytkowania rolniczego oraz rekreacja pobytowa i kłusownictwo.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.
		Teren położony w zlewni rzeki Iny, a jedynie jego północna część odwadniana jest przez Regę.		

Ostoja Ińska PLB320008	istniejący	Teren falisty, las rozdrobniony, bagna i różnej wielkości zbiorniki wodne. Celem ochrony jest zachowanie gatunków ptaków wymienionych w załączniku nr I oraz II Dyrektywy Ptasiej. Ostoja Ińska jest niezwykle ważną ostoją bielika i kilku innych drapieżnych gatunków. Na terenie ostoi gniazduje łącznie ponad 140 gatunków ptaków, z czego 29 gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z „Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt”. Na terenie powiatu obejmuje gminę Recz.	Zanieczyszczenia i eutrofizacja wód, spływ nawozów z pól, rekreacja pobytowa i wzrost penetracji terenu.	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000
Puszcza Barlinecka PLB080001	istniejący	W obrębie województwa zachodniopomorskiego do ostoi należy część położona na terenie Barlinecko - Gorzowskiego Parku Krajobrazowego. Lasy ostoi to głównie bory sosnowe i grądy. Obszar stanowi dogodne miejsce bytowania ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej jak: bielik, kania ruda i czarna, orlik krzykliwy, rybołów czy trzmielojad. W okresie wiosennym powracają do swoich gniazd bociany białe i czarne. Na terenie powiatu obejmuje gminę Pełczyce.	Wycinanie starych drzewostanów, osuszanie terenów, zanieczyszczenia wód, presja turystyczna, bezpośrednie zagrożenie na skutek penetracji siedlisk (płoszenie, niszczenie gniazd), niszczenie ich przez wydeptywanie	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000

Źródło: Strona internetowa RDOŚ w Szczecinie, „Waloryzacja przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego.”

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Na terenie powiatu choszczeńskiego znajdują się użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 172,8025 ha, w tym 7 użytków w gminie Bierzwnik o łącznej powierzchni 30,19 ha, 16 użytków w gminie Drawno o łącznej powierzchni 87,87 ha, 2 użytki w gminie Krzęcin o łącznej powierzchni 4,01 ha, 6 użytków w gminie Pełczyce o łącznej powierzchni 26,81 ha, 3 użytki w gminie Recz o łącznej powierzchni 17,7025 ha, oraz 1 użytek w gminie Choszczno o powierzchni 6,22 ha.

Zgodnie z „Waloryzacją przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego” na terenie powiatu choszczeńskiego znajdują się potencjalne użytki ekologiczne tj.

- 12 użytków w gminie Bierzwnik. Wśród zagrożeń wymienia się: eutrofizację, spadek poziomu wód gruntowych, zabudowę, zarastanie, przesuszanie, zaśmiecanie, turystykę, gospodarkę rybacką.
- 10 użytków w gminie Choszczno. Wśród zagrożeń wymienia się: presję ludzką, spadek poziomu wód gruntowych, eutrofizację, zarastanie, zabudowę, gospodarkę leśną i rybacką, zaśmiecanie.

- 17 użytków w gminie Drawno. Wśród zagrożeń wymienia się: spadek poziomu wód gruntowych, zarastanie, melioracje, przesuszanie, wycinka zarośli śródpolnych, gospodarkę leśną.
- 7 użytków w gminie Krzęcin. Wśród zagrożeń wymienia się: presję wędkarzy, przesuszanie, neotrofizacja, eutrofizację siedliska, spadek poziomu wód gruntowych, wysychanie, zanieczyszczenie, melioracje, zaśmiecanie.
- 15 użytków w gminie Pełczyce. Wśród zagrożeń wymienia się: spadek poziomu wód gruntowych, eutrofizację, zaśmiecanie, zabudowę brzegów, zarastanie, w tym ekosystemów wodnych, presję wędkarzy, neofityzację, odlesienie brzegów cieków wodnych, zaniechanie użytkowania łąk, przesuszanie, fragmentację drzewostanu, gospodarkę leśną.
- 3 użytki w gminie Recz. Wśród zagrożeń wymienia się: przesuszenie, wysoką antropopresję (wędkarze, turyści), niszczenie roślinności szuwarowej, eutrofizację, zaśmiecanie, silne zarastanie otaczających mokradeł na skutek przesuszania, zarastanie ekosystemów otwartych.

Na terenie powiatu choszczeńskiego aktualnie nie występują stanowiska dokumentacyjne, oraz zespoły przyrodniczo - krajobrazowe. Zgodnie z „Waloryzacją przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego” na terenie powiatu choszczeńskiego planowane są potencjalne zespoły przyrodniczo - krajobrazowe. Wykaz potencjalnych zespołów przedstawiono poniżej w tabeli nr 9.

TABELA 9. Potencjalne zespoły przyrodniczo - krajobrazowe

NAZWA	CEL OCHRONY	ZAGROŻENIA
Gmina Bierzwnik		
JEZIORO BIERZWNIK	Ochrona kompleksu krajobrazowego: jeziora, torfowiska, wilgotne łąki, lasy łęgowe z bogatą florą.	Presja wędkarzy, eutrofizacja wód, turystyka.
JEZIORO KROSINO	Ochrona mezotroficzno - eutroficznego jeziora, lasów zboczowych i krajobrazu oraz flory.	Eutrofizacja, presja wędkarzy, pinetryzacja, odmłodzenie drzewostanów przez gospodarkę leśną.
ZIELENIEWO	Ochrona krajobrazu obejmującego jeziora, torfowiska, wilgotne łąki, lasy łęgowe i murawy ciepłolubne z bogatą florą.	Eutrofizacja jezior, obniżenie lesistości w bezpośrednim sąsiedztwie jezior, presja wędkarzy, zarastanie łąk.
JEZIORA RYNNY ZIELENIEWSKIEJ	Ochrona leśno - jeziornego krajobrazu sandru rozciętego rynną glacialną z licznymi jeziorami.	Presja wędkarzy, intensywna gospodarka leśna w tym przede wszystkim spadek powierzchni drzewostanów starych, zarastanie łąk, zabudowa, spadek poziomu wód gruntowych.
ŚRÓDJEZIERZE	Ochrona leśno - jeziornego mało przekształconego krajobrazu terenu Puszczy Drawskiej.	Neofityzacja roślinności brzegowej jezior, intensywna gospodarka leśna, presja wędkarzy.
Gmina Choszczno		
SŁAWĘCIN	Zachowanie jeziora, przyległych torfowisk i bagiennych lasów z roślinnością wodną i torfowiskową.	Eutrofizacja (spływy z pól), zabudowa.
RYNNA JEZIOR: KLUKOM, ŻEŃSKO, RADUŃ	Zachowanie kompleksu krajobrazowego jezior, przyległych torfowisk i bagiennych lasów z roślinnością wodną i torfowiskową oraz zbiorowisk leśnych.	Intensywna zabudowa linii brzegowej jezior, eutrofizacja jezior, presja ludzka, presja wędkarzy.
	Zachowanie kompleksu ekosystemów wodnych,	Niekontrolowana turystyka, zarastanie

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu "Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2030"

JEZIORO KOŁKI	torfowiskowych, bagiennych lasów z bogatą florą.	torfowiska, spadek poziomu wód gruntowych, intensywna gospodarka leśna w pobliżu linii brzegowej jezior.
JEZIORO STOBNICA	Zachowanie jeziora, przyległych torfowisk i bagiennych lasów z roślinnością wodną i torfowiskową.	Zarastanie łąk, intensywna gospodarka leśna.
DOLINA STOBNICY	Zachowanie kompleksu krajobrazowego z roślinnością wodną, bagienną, lasów, źródlisk i stanowisk roślin.	Nieprawidłowa gospodarka leśna, brak użytkowania łąk.
BRAK NAZWY WŁASNEJ	Cenne zbiorowiska i gatunki chronione.	Brak
BRAK NAZWY WŁASNEJ	Chronione gatunki flory i fauny, walory krajobrazowe.	Brak
Gmina Drawno		
NOWA KORYTNICA	Zachowanie krajobrazu doliny rzecznej z cennymi elementami jej przyrody.	Intensywna gospodarka leśna w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora, niekontrolowana turystyka, brak użytkowania półnaturalnych ekosystemów otwartych.
KARPINO	Zachowanie cennego przyrodniczo i malowniczego krajobrazu bagiennego.	Zarastanie ekosystemów otwartych, spadek poziomu wód gruntowych.
DOLINA WARDYNKI	Zachowanie malowniczego i cennego przyrodniczo krajobrazu leśno - łąkowego.	Gospodarka leśna (pinetyzacja, odmładzanie drzewostanu), zarastanie łąk.
RYBAKÓWKA	Zachowanie malowniczego i cennego przyrodniczo kompleksu łąk śródleśnych i torfowisk przejściowych.	Przesuszenie (odwadnianie przez istniejące rowy melioracyjne), zarastanie.
ŻÓŁWINO	Zachowanie cennego przyrodniczo i malowniczego krajobrazowo kompleksu ekosystemów nieleśnych, w tym zarastającego jeziora z okalającymi go łąkami.	Przesuszenie, zarastanie, brak użytkowania łąk, zabudowa.
DOLINA DRAWY	Zachowanie krajobrazu malowniczej, szerokiej doliny rzecznej z torfowiskami.	Brak użytkowania i zarastanie półnaturalnych ekosystemów otwartych, eutrofizacja wód.
Gmina Krzęcin		
KANADA	Zachowanie cennych walorów krajobrazu naturalnego, będącego miejscem występowania roślin i zwierząt chronionych i zagrożonych.	Obniżenie wieku drzewostanów, pinetyzacja, presja wędkarzy, wysychanie.
Gmina Pełczyce		
DOLINA STRZELICY	Przyroda i krajobraz doliny strumienia, bogate populacje gatunków chronionych, starodrzew.	Gospodarka stawowa, regulacja cieków, gospodarka zrębowa na siedliskach olsów i łęgów.
JEZIORO PANIEŃSKIE, JEZIORO PEŁCZ	Jeziora w rynn timerodowcowej, krajobraz młodoglacjalnych form geomorfologicznych, naturalne ekosystemy wodne, bagienne, murawowe i leśne, flora.	Intensywna turystyka, eutrofizacja, zabudowa brzegów.
JEZIORKA	Przyroda i krajobraz doliny roztopowej na obszarze sandrowym, ekosystemy wodne, bagienne i leśne, flora, drzewa pomnikowe.	Obniżenie wieku drzewostanów, pinetyzacja, zręby w sąsiedztwie jezior, presja wędkarzy, wysychanie.
BRAK NAZWY WŁASNEJ	Łąki wilgotne, źródliska, lasy łęgowe.	Zmiana stosunków wodnych.
Gmina Recz		
KRAŚNIK	Kompleks eutroficznych jezior: Kraśnik Duży, Kraśnik, Kraśnik Mały oraz otaczające je lasy	Brak użytkowania otwartych siedlisk półnaturalnych, zabudowa.

	Nadleśnictwa Drawno.	
DOLINA INY	Złożony układ krajobrazowy obejmujący pradolinę Iny na odcinku Recz-Pomień, ochrona populacji herpetofauny i awifauny wodno - błotnej eutroficznego jeziora.	Zahamowanie dalszej budowy stawów rybnych, przywrócenie koszenia lub wypasu części łąk, utrzymanie charakteru ekstensywnego.
SULIBÓRZ	Ochrona kompleksu łąk będących łągowiskiem derkacza.	Brak użytkowania części łąk, zalesienia gruntów nieleśnych.
JEZIORO KURHANY	Śródlądne jeziora o dużych walorach biocenotycznych.	Gospodarka leśna (zręby, odmładzanie drzewostanu).
PRZEŁOM INY	Ochrona zespołu siedlisk zmienionego w nieznacznym stopniu działaniami ludzkimi, pełniącego w stosunku do fauny rolę ostoi i korytarza ekologicznego.	Zanieczyszczenie cieku wodnego, Neofityzacja (<i>Impatiens parviflora</i>), miejscami eutrofizacja (splyw z pól), zaśmiecanie, niewłaściwa gospodarka stawowa.
DOLINA RE CZANKI	Ochrona wyjątkowych wartości przyrodniczych i krajobrazowych doliny Reczanki oraz seminaturalnego siedliska wodno - błotnego.	Niewłaściwa gospodarka stawowa, odlesienie, eutrofizacja (splywy z pól), zabudowa, osuszanie.
BRAK NAZWY WŁASNEJ	Chronione gatunki flory i fauny, walory krajobrazowe.	Brak

Źródło: „Waloryzacja przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego.” - 2010 r.

OCHRONA GATUNKOWA

Wskazana wśród form ochrony przyrody ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów obejmuje okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów. Ochrona dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową obowiązuje jednakowo wszystkich obywateli.

Gatunki dziko występujących: roślin zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. poz. 1409); zwierząt zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. poz. 1348); grzybów zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. poz. 1408).

Analiza obszaru potencjalnego oddziaływania Strategii - teren powiatu choszczeńskiego, na tle istniejących i projektowanych obszarów podlegających ochronie opisanych wyżej wykazała, że realizacja celów określonych w strategii może obejmować swoim zasięgiem każdy z ww. terenów objętych formami ochrony przyrody. Teren powiatu na tle poszczególnych form ochrony (istniejących jak i proponowanych) przedstawiono w załączniku nr 1 i 2 do niniejszej prognozy.

2.1.6. KLIMAT AKUSTYCZNY

W latach 2011-2014 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu choszczeńskiego. Na terenie powiatu występuje jedna droga krajowa nr 10, obejmującą swoim zasięgiem jedną gminę powiatu choszczeńskiego - gminę Recz.

Ostatnie pomiary hałasu komunikacyjnego prowadził WIOŚ na terenie gminy Recz. Na bazie przeprowadzonych pomiarów w 2011 r. została opracowana „Mapa akustyczna miasta Recz w otoczeniu drogi krajowej nr 10 oraz drogi wojewódzkiej nr 151”. Klimat akustyczny został oceniony

na podstawie badań i obliczeń rozprzestrzeniania się hałasu z transportu samochodowego. Stan klimatu w otoczeniu tej drogi określono jako zły.

W odniesieniu do hałasu pochodzącego z działalności gospodarczej w zakresie emisji hałasu niektóre podmioty prowadzące działalność na terenie powiatu posiadają decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu, wydane przez Starostę, na podstawie kontroli przeprowadzonych przez WIOŚ, w wyniku których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.

Obszar objęty potencjalnym oddziaływaniem na analizowany komponent środowiska (klimat akustyczny) to obszar całego powiatu choszczeńskiego.

2.1.7. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych (PEM) prowadzone są przez WIOŚ w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia określonych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. Nr 221 poz. 1645). W 2014 r. wykonano pomiary w miejscowości Wygon gmina Bierzwnik.

Wyniki pomiarów zostały przedstawione w poniższej tabeli nr 10.

TABELA 10. Wyniki pomiarów monitoringowych PEM wykonanych na terenie powiatu choszczeńskiego w 2014 r.

L.p.	Miejscowość	Lokalizacja punktu pomiarowego ¹⁾	Wyniki pomiaru (V/m)
1.	Bierzwnik	Tereny wiejskie	0,31

Źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim w 2014 r. - WIOŚ Szczecin

¹⁾ - zgodnie z pkt. 1 zał.1 RMŚ z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. Nr 221 poz. 1645).

Zmierzone wartości są znacznie poniżej wartości dopuszczalnej (7 V/m) określonej w ww. rozporządzeniu. Ponadto zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska (art. 124) WIOŚ w Szczecinie prowadzi aktualizowany corocznie rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności. Również we wcześniejszych latach 2012 - 2013 r. na terenie powiatu choszczeńskiego nie odnotowano zagrożonych obszarów. Realizacja działań Planu nie jest związana z emisją pól elektromagnetycznych. Obszar objęty potencjalnym oddziaływaniem związanym z promieniowaniem elektromagnetycznym to obszar całego powiatu choszczeńskiego.

2.2. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Odstąpienie od realizacji Strategii jest tzw. wariantem „O”. Celem Strategii jest określenie celów i zadań niezbędnych dla rozwoju powiatu choszczeńskiego. W projekcie analizowanej Strategii znajdują się zapisy, których realizacja przyniesie pozytywne oddziaływania na środowisko m.in. poprzez:

- działania zabezpieczające środowisko glebowe oraz wody powierzchniowe i podziemne przed substancjami zanieczyszczającym m.in. prze rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze gmin, wchodzących w skład powiatu.
- działania na rzecz poprawy jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji hałasu poprzez modernizację, przebudowy dróg zlokalizowanych na terenie powiatu, zarówno powiatowych jak i pozostałych,
- działania, które będą miały bezpośredni lub pośredni wpływ na przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom środowiskowym, oraz na różnorodność biologiczną. Do grupy tej można zaliczyć m.in.: poprawę stanu wód podziemnych (zwłaszcza poprzez modernizację i rozbudowę sieci kanalizacyjnej), podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zachowanie walorów krajobrazowych powiatu, redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza (zwłaszcza poprzez modernizację i rozbudowę dróg, projekty z zakresu termomodernizacji i wymiany źródeł energii i ciepła), zapobieganie powstawaniu odpadów i racjonalną gospodarkę odpadami.

Brak przyjęcia dokumentu mógłby skutkować zaniechaniem ich realizacji i brakiem oczekiwanych pozytywnych rezultatów oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

2.3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Istniejące problemy ochrony środowiska naturalnego, które są istotne z punktu widzenia realizacji projektowanej Strategii związane są z zasobami przyrodniczymi, zanieczyszczeniem powietrza i gleby, czy energią odnawialną.

W projekcie Strategii dla powiatu choszczeńskiego, wśród celów operacyjnych i strategicznych, zidentyfikowano zadania, których realizacja może mieć pozytywny wpływ na stan środowiska m.in.:

- wspieranie budowy infrastruktury służącej do wykorzystania energii odnawialnej;
- redukcja emisji ścieków bytowych, przemysłowych do środowiska poprzez modernizację i rozbudowę sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków na obszarze gmin wchodzących w skład powiatu choszczeńskiego;
- racjonalne korzystanie z wód podziemnych dobrej jakości poprzez rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej na obszarze gmin powiatu;
- redukcja emisji komunikacyjnej poprzez modernizację i przebudowy dróg, kolei.

Rozwojem społeczno-gospodarczym powiatu choszczeńskiego jest również rozwój turystyki, który prowadzi do promocji powiatu, z zachowaniem wartości przyrodniczych powiatu, oraz zabudowy inwestycyjnej w celu podniesienia jego atrakcyjności inwestycyjnej. Istotnym problemem na terenach obszarów chronionych jest lokalizacja nowej zabudowy, w tym zabudowy turystycznej i rekreacyjnej. Aktualne przepisy w znacznej mierze chronią najbardziej cenne przyrodniczo tereny przed taką zabudową poprzez zakazy, plany ochrony czy ocenę oddziaływania przedsięwzięć na środowisko. Respektowanie zapisów ww. przepisów umożliwi rozwój turystyki i rozwój gospodarczy Powiatu w zgodzie z przyrodą.

2.4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Ochrona środowiska jest przedmiotem regulacji wspólnotowej głównie w postaci dyrektyw UE transponowanych następnie do przepisów krajów członkowskich. Dokumenty jak Strategia oraz prognoza oddziaływania na środowisko bazują na założeniach i są zgodne z celami zawartymi w dokumentach wyższych szczebli, w tym międzynarodowych dotyczących ochrony środowiska.

Cele i zadania dotyczące ochrony środowiska, wskazujące z reguły na konieczność zmniejszenia presji na środowisko, zawarte są w szeregu krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych. W poniższej tabeli nr 11 przedstawiono cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu projektowanego dokumentu, oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione w niniejszej Strategii.

TABELA 11. Cele ochrony środowiska, oraz sposoby ich uwzględnienia w projekcie Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2030

Cele ochrony środowiska zawarte w dokumentach wyższego szczebla	Sposoby uwzględnienia celów środowiskowych w projektowanej Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2030".
<i>Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r.</i>	
Cele dotyczą m.in. zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, zapewnienia gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię, poprawy stanu środowiska m.in. poprzez zapewnienie dostępu do czystej wody, racjonalnego gospodarowania wodami czy ochronę powietrza.	Przebudowa, remonty dróg w celu ograniczenie emisji do powietrza, emisji hałasu, wspieranie budowy odnawialnych źródeł energii, termomodernizacje, budowa i modernizacja wodociągów, kanalizacji, oczyszczalni ścieków.
<i>Strategia Europa 2020</i>	
Celem strategii Europa 2020 jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • Inteligentny – dzięki bardziej efektywnym inwestycjom w edukację, badania naukowe i innowacje; • Zrównoważony, który wspiera rozwój gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; 	Cele dotyczące ochrony środowiska zawarte w Strategii Europa 2020 są ujęte w projektowanym dokumencie, zarówno w zakresie poprawy efektywności energetycznej, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, przeciwdziałania zmianom klimatu poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, zapobiegania degradacji środowiska, efektywne wykorzystanie zasobów, rozwoju technologii przyjaznych środowisku oraz poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli.
<i>Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności</i>	
Celem jest m.in. zapewnienie bezpieczeństwa	Cele dotyczące modernizacji infrastruktury

energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.	energetycznej, związane z odnawialnymi źródłami energii
<i>Strategia Rozwoju Kraju 2020</i>	
Celem jest m.in. zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego.	j.w.
<i>Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020</i>	
Cele określone w Strategii tj. stworzenie efektywnego, dostępnego i zintegrowanego systemu transportowego, podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu, stworzenie efektywnego, dostępnego i zintegrowanego systemu transportowego, podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu, usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska, zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego środowiskowej roli systemu edukacyjnego i europejskiej współpracy w edukacji, racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi regionu, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii.	Cele dotyczące ochrony i racjonalnego wykorzystywania zasobów środowiska naturalnego, organizacja sprawnego systemu drogowego, oraz wysokiego stopnia rozwoju infrastruktury technicznej.
<i>Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych</i>	
Program dotyczy uporządkowania gospodarki ściekowej.	Budowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków.
<i>Strategia rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)</i>	
Celem jest stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej, ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Przebudowa, remonty dróg w celu ograniczenie emisji do powietrza, emisji hałasu.
<i>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020</i>	
Celem jest min. poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej poprzez np. modernizację sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, rozwój infrastruktury transportowej, racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych.	Przebudowa, remonty dróg w celu ograniczenia emisji do powietrza, emisji hałasu, wspieranie budowy odnawialnych źródeł energii, termomodernizacje, budowa i modernizacja wodociągów, kanalizacji, oczyszczalni ścieków, rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich.
<i>Polska energetyczna do 2030 roku.</i>	
Celem jest m.in. poprawa efektywności energetycznej, rozwój wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.	Wspieranie budowy odnawialnych źródeł energii, wspieranie budowy infrastruktury energetycznej, ograniczenie emisji do środowiska np. poprzez termomodernizacje budynków.

Analiza przedstawiona w powyższej tabeli wykazuje, że cele określone w projektowanej „Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2030” wpisują się w cele ochrony środowiska zawarte w innych dokumentach strategicznych. Projekt Strategii będzie miał wpływ na realizację działań zawartych w ww. dokumentach w części dotyczącej wpływu na stan środowiska.

2.5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ (W TYM NA OBSZARY NATURA 2000)

Celem głównym Strategii jest wyznaczenie kierunków dla rozwoju powiatu. Określone w ramach poniższych celów zadania zmierzające do ich realizacji nie stanowią katalogu zamkniętego. Wymieniono część zamierzeń, które mogą przyczynić się do osiągnięcia zamierzonych celów, które skrótowo obrazują jaki charakter działań wpisuje się w dany cel strategiczny.

- I. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.
- II. Rozwój konkurencyjnej gospodarki lokalnej i rynku pracy.
- III. Wzrost tożsamości i spójności społecznej mieszkańców powiatu.
- IV. Rozwój turystyki oraz zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych.
- V. Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich

Część zadań, które mogą być realizowane w ramach ww. celów szczegółowych będzie miała charakter nieinwestycyjny np. doradczy, współpraca, promocja. Przykładowe zadania inwestycyjne, które mogą wchodzić w ramach wyznaczonego celu strategicznego przedstawiono poniżej.

CEL STRATEGICZNY I. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej

CEL OPERACYJNY 1.1. ORGANIZACJA SPRAWNEGO SYSTEMU DROGOWEGO

- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach powiatowych i gminnych ze szczególnym uwzględnieniem niechronionych użytkowników dróg,
- podniesienie standardów technicznych dróg powiatowych i gminnych, a co za tym idzie ich parametrów technicznych poprzez np. przebudowę, remont, czy zmianę nawierzchni dróg,
- budowa ścieżek rowerowych.

CEL OPERACYJNY 1.2. WYSOKI STOPIEŃ ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- tworzenie warunków do zwiększania terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i wielorodzinne,
- powiększenie zasobów budownictwa komunalnego, w tym w szczególności budownictwa socjalnego, poprzez np. budowy takich budynków, adaptacji istniejących obiektów,
- tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu,
- budowa i rozbudowa lokalnych szerokopasmowych sieci, współdziałających z sieciami regionalnymi lub krajowymi,

- rozwój infrastruktury technicznej niezbędnej do funkcjonowania społeczeństwa tj. infrastruktura drogowa, kolejowa, kanalizacyjna, wodociągowa, oczyszczania ścieków, energetyczna, gazowa itp.

CEL OPERACYJNY 1.3. WYSOKA JAKOŚĆ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ GWARANCJĄ ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ POWIATU

- dostosowanie bazy edukacyjnej do zmieniających się standardów i potrzeb - modernizacja budynków, doposażenie sal szkoleniowych,
- utworzenie Centrum Kształcenia Zawodowego,
- stworzenie centralnego ośrodka dla sportu - Kajak Polo,
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej,
- likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych,
- rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, zwiększenie jakości świadczonych usług - modernizacja obiektów służby zdrowia,
- wyposażenie służby zdrowia w nowoczesny sprzęt diagnostyczny, medyczny i rehabilitacyjny,
- przebudowa i modernizacja budynku (byłej siedziby Komendy Policji) przy ul. Wyzwolenia.

CEL STRATEGICZNY II. Rozwój konkurencyjnej gospodarki lokalnej i rynku pracy

W ramach celu strategicznego nr 2 mogą być realizowane nw. zadania inwestycyjne:

- stworzenie warunków dla inwestorów zewnętrznych poprzez przygotowanie terenów pod inwestycje np. zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną tj. drogi dojazdowe, sieci przesyłowe - wodociągi, kanalizację, prąd itp.,
- przeznaczenie terenów pod inwestycje.

CEL STRATEGICZNY III. WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW POWIATU

CEL OPERACYJNY 3.1. ZAPEWNIENIE WYSOKIEGO POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO ORAZ UNOWOCZEŚNIENIE ADMINISTRACJI

Zadania w ramach ww. celu mogą mieć przede wszystkim charakter nieinwestycyjny - współpracy, doradztwa, doposażenia w specjalistyczny sprzęt.

CEL OPERACYJNY 3.2. ROZWÓJ OTWARTEJ I TWÓRCZEJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ AKTYWNIE UCZESTNICZĄCEJ W ŻYCIU PUBLICZNYM

Zadania w ramach ww. celu mogą mieć przede wszystkim charakter nieinwestycyjny - wsparcie organizacji imprez i wydarzeń kulturalnych, edukacji lokalnej, promocja lokalnych produktów turystycznych.

CEL OPERACYJNY 3.3. OPIEKA I WSPIERANIE AKTYWNOŚCI OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE PROCESOM MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ

Zadania w ramach ww. celu mogą mieć przede wszystkim charakter nieinwestycyjny - wspieranie aktywności społecznej i zawodowej emerytów oraz osób niepełnosprawnych, wsparcia dla rodzin w sytuacjach kryzysowych, rozwój kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej. Wśród zadań inwestycyjnych można wyróżnić:

- rozwijanie i modernizację infrastruktury pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY IV. ROZWÓJ TURYSTYKI ORAZ ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH

CEL OPERACYJNY 4.1. OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE WALORÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO

- infrastrukturalne projekty na rzecz poprawy stanu środowiska przyrodniczego,
- dbanie o bezpieczeństwo energetyczne (alternatywne źródła energii),
- wspieranie gmin powiatu choszczeńskiego w podnoszeniu jakości wody dostarczonej mieszkańcom,
- stworzenie warunków do rozwoju przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach na których nie istnieje ekonomiczne uzasadnienie budowy zbiorczego systemu kanalizacji,
- prowadzenie prac konserwatorskich i budowlanych przy obiektach zabytkowych nieruchomości, będących własnością jednostek samorządów terytorialnych,
- wspieranie działań mających na celu montaż systemów zabezpieczeń ppoż. oraz antywłamaniowych dla obiektów najcenniejszych zabytków w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego oraz Policją i Strażą Pożarną,
- oznakowanie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków w postaci znaków informacyjnych umieszczanych przez Starostę w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,

CEL OPERACYJNY 4.2. PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ POWIATU

- wspieranie rozbudowy infrastruktury turystycznej umożliwiającej przedłużenie sezonu turystycznego,
- rozwój i modernizacja bazy noclegowej dostosowanej do różnych potrzeb turystów: gospodarstwa agroturystyczne, place biwakowe, pokoje gościnne, pensjonaty,
- rozwój i modernizację infrastruktury turystycznej: rowerowej, kajakowej itp. (ścieżki, wiaty, przystanie, wypożyczalnie sprzętu, punkty informacyjne itd.),

CEL STRATEGICZNY V. ROZWÓJ ROLNICTWA I OBSZARÓW WIEJSKICH

- poprawa konkurencyjności oraz wspieranie działań przyspieszających zrównoważony rozwój rolnictwa z jednoczesnym wzmocnieniem bazy przetwórstwa rolno - spożywczego,
- poprawa ilościowa i jakościowa infrastruktury produkcyjnej, technicznej i społecznej dla wzmocnienia konkurencyjności obszarów wiejskich,
- poprawa warunków edukacji oraz rozwoju zawodowego i aktywności społecznej mieszkańców obszarów wiejskich.

Głównym celem niniejszej prognozy jest określenie możliwych skutków i oddziaływań na środowisko jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji Strategii. Prognoza oddziaływania na środowisko opracowywana dla dokumentów strategicznych z założenia nie jest dokumentacją szczegółową. Prognoza ta w sposób ogólny określa korzyści i możliwe zagrożenia wynikające z realizacji analizowanego dokumentu. Z uwagi na to, że część z celów szczegółowych wskazanych powyżej stanowi typowe działania nieinwestycyjne, które nie będą oddziaływały na środowisko pominięto je przy określaniu rodzaju oddziaływania. Dotyczy to celu operacyjnego 3.1. oraz 3.2., opisanych wyżej. W poniższej tabeli nr 12 przedstawiono przewidywany wpływ celów szczegółowych i operacyjnych na poszczególne elementy środowiska.

TABELA 12. Wpływ zadań inwestycyjnych na poszczególne elementy środowiska, zaplanowanych w Strategii w ramach celów strategicznych i operacyjnych

ZADANIA	Przewidywanie oddziaływania na poszczególne elementy środowiska									
	Powietrze	Woda	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Bioróżnorodność	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody**	Klimat akustyczny	Zdrowie ludzi	Zabytki
CEL STRATEGICZNY I:										
Cel operacyjny 1.1. Organizacja sprawnego systemu drogowego m.in.:										
▪ poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach powiatowych i gminnych ze szczególnym uwzględnieniem niechronionych użytkowników dróg,	•	•	•	•	•	•	•	+	+	•
▪ podniesienie standardów technicznych dróg powiatowych i gminnych, a co za tym idzie ich parametrów technicznych poprzez np. przebudowę, remont, czy zmianę nawierzchni dróg,	+/*	•/*	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	•
▪ budowa ścieżek rowerowych.	+/*	•/*	-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	•

ZADANIA	Przewidywanie oddziaływania na poszczególne elementy środowiska									
	Powietrze	Woda	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Bioróżnorodność	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody**	Klimat akustyczny	Zdrowie ludzi	Zabytki
Cel operacyjny 1.2. Wysoki stopień rozwoju infrastruktury technicznej m.in.										
▪ tworzenie warunków do zwiększania terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i wielorodzinne,	*	*	+/-	-/*	*	*	*	*	*	●
▪ powiększenie zasobów budownictwa komunalnego, w tym w szczególności budownictwa socjalnego, poprzez np. budowy takich budynków, adaptacji istniejących obiektów,	*	*	+/-	-/*	*	*	*	*	*	●
▪ tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu,	*	*	*	*	*	*	*	*	*	●
▪ budowa i rozbudowa lokalnych szerokopasmowych sieci, współdziałających z sieciami regionalnymi lub krajowymi,	*	*	*	*	-/*	-/*	-/*	*	*	●
▪ rozwój infrastruktury technicznej niezbędnej do funkcjonowania społeczeństwa tj. infrastruktura drogowa, kolejowa, kanalizacyjna, wodociągowa, oczyszczanie ścieków, energetyczna, gazowa itp.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	●
Cel operacyjny 1.3. Wysoka jakość infrastruktury społecznej gwarancją atrakcyjności inwestycyjnej powiatu m.in.										
▪ dostosowanie bazy edukacyjnej do zmieniających się standardów i potrzeb - modernizacja budynków, wyposażenie sal szkoleniowych,	+*	●	+*	+*	+*	-*	●	+/-	+*	+/-
▪ utworzenie Centrum Kształcenia Zawodowego	*	*	+/-	-/*	*	*	*	*	*	●
▪ stworzenie centralnego ośrodka dla sportu - Kajak Polo,	*	*	*	*	*	*	*	*	*	●
▪ rozbudowa i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej,	*	*	+/-	*	*	*	*	*	*	●
▪ likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych,	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
▪ rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, zwiększenie jakości świadczonych usług - modernizacja obiektów służby zdrowia,	+*	●	+*	+*	+*	-*	●	-*	+*	+/-

ZADANIA	Przewidywanie oddziaływania na poszczególne elementy środowiska									
	Powietrze	Woda	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Bioróżnorodność	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody**	Klimat akustyczny	Zdrowie ludzi	Zabytki
<ul style="list-style-type: none"> wyposażenie służby zdrowia w nowoczesny sprzęt diagnostyczny, medyczny i rehabilitacyjny, 	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
<ul style="list-style-type: none"> przebudowa i modernizacja budynku (byłej Komendy Policji) przy ul. Wyzwolenia. 	*	*	+/*	+/*	*	*	*	+/-	*	•
CEL STRATEGICZNY II. Rozwój konkurencyjnej gospodarki lokalnej i rynku pracy m.in.										
<ul style="list-style-type: none"> stworzenie warunków dla inwestorów zewnętrznych poprzez przygotowanie terenów pod inwestycje np. zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną tj. drogi dojazdowe, sieci przesyłowe - wodociąg, kanalizacja, prąd itp., 	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	•
<ul style="list-style-type: none"> przeznaczenie terenów pod inwestycje. 	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
CEL STRATEGICZNY III:										
Cel operacyjny 3.3. Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym oraz przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej m.in.:										
<ul style="list-style-type: none"> rozwijanie i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej. 	*	*	+/-	-/*	*	*	*	*	*	•
CEL STRATEGICZNY IV										
Cel operacyjny 4.1. Ochrona i racjonalne wykorzystanie walorów środowiska naturalnego m.in.										
<ul style="list-style-type: none"> infrastrukturalne projekty na rzecz poprawy stanu środowiska przyrodniczego, 	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
<ul style="list-style-type: none"> dbanie o bezpieczeństwo energetyczne (alternatywne źródła energii), 	+	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
<ul style="list-style-type: none"> wspieranie gmin powiatu choszczeńskiego w podnoszeniu jakości wody dostarczonej mieszkańcom. 	*	+*	*	+*	*	*	*	*	*	•
<ul style="list-style-type: none"> stworzenie warunków do rozwoju przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach na których nie istnieje ekonomiczne uzasadnienie budowy zbiorczego systemu kanalizacji, 	+*	+*	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+*	•
<ul style="list-style-type: none"> przewodzenie prac konserwatorskich i budowlanych przy obiektach zabytkowych nieruchomych, będących 	*	*	*	*	*	-*	*	*	*	+*

ZADANIA	Przewidywanie oddziaływania na poszczególne elementy środowiska									
	Powietrze	Woda	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Bioróżnorodność	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody**	Klimat akustyczny	Zdrowie ludzi	Zabytki
własnością jednostek samorządów terytorialnych,	*	*	*	*	*	*	*	*	*	+
<ul style="list-style-type: none"> wspieranie działań mających na celu montaż systemów zabezpieczeń ppoż. oraz antywłamaniowych dla obiektów najcenniejszych zabytków w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego oraz Policją i Strażą Pożarną, 	•	•	•	•	•	•	•	•	•	+
<ul style="list-style-type: none"> oznakowanie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków w postaci znaków informacyjnych umieszczanych przez Starostę w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, 	•	•	•	•	•	•	•	•	•	+
Cel operacyjny 4.1. Podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu m.in.										
<ul style="list-style-type: none"> wspieranie rozbudowy infrastruktury turystycznej umożliwiającej przedłużenie sezonu turystycznego, 	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
<ul style="list-style-type: none"> rozwój i modernizacja bazy noclegowej dostosowanej do różnych potrzeb turystów: gospodarstwa agroturystyczne, place biwakowe, pokoje gościnne, pensjonaty, 	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
<ul style="list-style-type: none"> rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej: rowerowej, kajakowej itp. (ścieżki, wiaty, przystanie, wypożyczalnie sprzętu, punkty informacyjne itd.), 	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
CEL STRATEGICZNY V. Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich m.in.										
<ul style="list-style-type: none"> poprawa konkurencyjności oraz wspieranie działań przyspieszających zrównoważony rozwój rolnictwa z jednoczesnym wzmocnieniem bazy przetwórstwa rolno - spożywczego, 	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
<ul style="list-style-type: none"> poprawa ilościowa i jakościowa infrastruktury produkcyjnej, technicznej i społecznej dla wzmocnienia konkurencyjności obszarów wiejskich, 	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-

ZADANIA	Przewidywanie oddziaływania na poszczególne elementy środowiska									
	Powietrze	Woda	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Bioróżnorodność	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody**	Klimat akustyczny	Zdrowie ludzi	Zabytki
<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa warunków edukacji oraz rozwoju zawodowego i aktywności społecznej mieszkańców obszarów wiejskich. 	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

** - obszary zarówno istniejące jak i projektowane.

Objaśnienia:

• - brak zauważalnego oddziaływania;

+/- - realizacja może spowodować zarówno pozytywny jak i negatywny wpływ;

-- negatywny wpływ

+ - pozytywny wpływ

* - okresowe oddziaływanie

Określenie zmian w środowisku na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do celów zaplanowanych w Strategii jest trudne.

Wśród opisanych w powyższej tabeli zadań inwestycyjnych zmierzających do rozwoju powiatu choszczeńskiego znajdują się inwestycje, które mogą wywrzeć zarówno pozytywny jak i negatywny wpływ na środowisko.

Poniżej pokrótce opisano rodzaje oddziaływań, które mogą wystąpić w związku z realizacją celów określonych w przedmiotowej Strategii.

▪ Powierzchnia ziemi, krajobraz

Etap realizacji (budowy) niektórych inwestycji określonych w Strategii w ramach celów strategicznych i operacyjnych będzie wiązał się z przygotowaniem terenu, wykonaniem niezbędnych prac np. zdjęcie wierzchniej warstwy gleby, wykonanie prac budowlanych związanych z budową różnego rodzaju obiektów związanych z budownictwem mieszkaniowym, drogowym, wykonaniem infrastruktury podziemnej i nadziemnej. Zadania te w głównej mierze wywrą zarówno pozytywny jak i negatywny wpływ na środowisko, gdyż w okresie realizacji będą źródłem emisji, zazwyczaj okresowej, krótkotrwałej, która ustanie wraz z zakończeniem robót budowlanych, zaś docelowo wpłyną na prawidłowe zagospodarowanie terenów. Podczas tego typu prac wyznaczone zostaną zaplecza budowy, posadowione będą sanitariaty. Etap realizacji inwestycji wiąże się także z powstawaniem odpadów, przede wszystkim z grupy 17 (odpady budowlane). Zabezpieczenie środowiska gruntowo-wodnego na tym etapie poprzez m.in. prowadzenie prac w sposób przemyślany, zaopatrzenie w sorbenty w razie awarii, właściwa gospodarka wytworzonymi odpadami czy ściekami socjalno-bytowymi uchroni przed ewentualnymi zanieczyszczeniami. Na etapie budowy może dojść do krótkotrwałego pogorszenia walorów krajobrazowych terenu objętego inwestycją. Będą to uciążliwości bezpośrednie, krótkoterminowe, które ustaną po zakończeniu etapu budowy.

Na etapie realizacji - po oddaniu do użytkowania zmodernizowanej, przebudowanej i wybudowanej nowej inwestycji typu droga, infrastruktura wodociągowa, kanalizacyjna, obiekty budowlane, kubaturowe, infrastruktura techniczna terenów inwestycyjnych będą powstawały ścieki, będą

wykorzystywane zasoby naturalne np. woda, powstawać będą odpady, emitowane mogą być zanieczyszczenia do powietrza powstające z różnego rodzaju procesów technologicznych. Prawidłowa eksploatacja nowo powstałej infrastruktury, z zachowaniem standardów jakości środowiska nie powinna stanowić zagrożenia dla środowiska gruntowo - wodnego. Realizacja ww. inwestycji może mieć również wpływ na krajobraz z uwagi na to, że będą powstawały nowe obiekty budowlane w tym np. farmy wiatrowe. Część z nich nie będzie miała istotnego wpływu w przypadku np. infrastruktury podziemnej. Przestrzeganie zasad określonych w przepisach prawa np. dominanty krajobrazowe nie powinny wywrzeć istotnego wpływu na ten komponent środowiska.

Z powyższej analizy wynika, że przewidywane oddziaływania będą zarówno pozytywne jak i negatywne, przy czym negatywne będą w większości okresowe i krótkotrwałe. Długotrwałe mogą być związane z eksploatacją nowo powstałej infrastruktury czy obiektów budowlanych.

▪ Woda

Wpływ na środowisko wodne może być zarówno pozytywny jak i negatywny przy realizacji większości celów ujętych w niniejszej Strategii. Zadania związane z rozwojem infrastruktury wodno - ściekowej, poprawą warunków edukacji oraz rozwoju zawodowego i aktywności społecznej mieszkańców obszarów wiejskich, realizacją wszelkiego rodzaju inwestycji, w tym związanych z rozwojem np. elektrowni wodnych, wodociągów, kanalizacji, czy przydomowych oczyszczalni ścieków mogą w sposób pośredni lub bezpośredni wywierać zarówno pozytywny jak i negatywny wpływ na środowisko.

Wśród pozytywnych czynników (pośrednich, o charakterze długotrwałym) należy wymienić: zmniejszenie presji ludzi na środowisko spowodowane złą gospodarką ściekową, poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych wskutek realizacji zadań mających na celu uporządkowanie gospodarki ściekowej, czy wzrost bioróżnorodności na skutek zmniejszenia zanieczyszczenia wód.

Może również powodować bezpośrednie negatywne (okresowe) oddziaływania przede wszystkim w wyniku prac budowlanych zmierzających do realizacji zadań inwestycyjnych.

▪ Powietrze

Na etapie realizacji różnego rodzaju inwestycji związanych z pracami budowlanymi należy spodziewać się niezorganizowanej emisji gazów i pyłów do powietrza, pochodzącej przede wszystkim z pracy maszyn/urządzeń czy pojazdów na placu budowy (SO_2 , NO_2 , NO_x , czy WWA). Emisja ta będzie jednak krótkotrwała, niezorganizowana, o niewielkim zasięgu i ustanie wraz z zakończeniem inwestycji. Działania zabezpieczające środowisko zminimalizują ewentualne uciążliwości. Etap eksploatacji, będzie wiązał się emisją pochodzącą z transportu drogowego czy procesów technologicznych. Uzależniony jest on od wielu czynników tj. rodzaju inwestycji planowanej do realizacji na danym terenie, wybranej technologii, rodzaju spalanego paliwa, stan techniczny dróg itp.

Część celów określonych w Strategii będzie miała pozytywne, długoterminowe skutki dla środowiska m.in. przebudowy, modernizacje dróg wpłyną na upłynnienie ruchu co wpłynie na zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do środowiska przez pojazdy. Tym samym przyniesie to pozytywny skutek w postaci zmniejszenia zużycia paliw płynnych. Ewentualna budowa ścieżek rowerowych wpłynie pozytywnie na wszystkie komponenty środowiska, z zastrzeżeniem, że wystąpią okresowe

oddziaływania na jakość powietrza związane z budową tych ścieżek. Są one alternatywą dla samochodowego ruchu drogowego i ich eksploatacja nie wiąże się z żadną emisją do powietrza.

Realizacja inwestycji polegających na modernizacji budynków czy też dbanie o bezpieczeństwo energetyczne poprzez m.in. alternatywne źródła energii w sposób pośredni wpłyną na jakość powietrza.

Zastosowanie podczas realizacji i eksploatacji inwestycji środków ograniczających negatywne oddziaływanie powinno być wystarczające dla zachowania odpowiedniego stanu tego komponentu środowiska.

▪ **Hałas**

Wykonywanie prac związanych z ewentualnymi pracami budowlanymi dla większości zadań inwestycyjnych będzie wiązało się z koniecznością użycia sprzętu stanowiącego podwyższone źródło emisji hałasu do środowiska. Do głównych źródeł należy zaliczyć prace specjalistycznego sprzętu, czy niezbędnych środków transportowych. Uciążliwości będą krótkotrwałe, o niewielkim zasięgu i znikną wraz z zakończeniem etapu budowlanego. Realizacja zadań przy działaniach minimalizujących zabezpieczy klimat akustyczny przed uciążliwościami. Etap eksploatacji będzie wiązał się emisją hałasu pochodzącego z transportu drogowego czy działalności gospodarczej.

Część z zadań np. przebudowa dróg, budowa ścieżek, modernizacja istniejącej przestarzałej infrastruktury niezbędnej do funkcjonowania różnego typu przedsiębiorstw pomimo ww. okresowych oddziaływań docelowo wywrze długotrwały pozytywny skutek na opisywany komponent.

▪ **Zasoby naturalne, bioróżnorodność, zwierzęta, formy ochrony przyrody**

Oddziaływania związane z etapem budowy dla różnego rodzaju inwestycji mogą wiązać się z potrzebą usunięcia drzew lub krzewów, fragmentacją siedlisk, płoszeniem zwierząt podczas prac, niszczeniem najczęściej mało wartościowej szaty roślinnej w strefach przeznaczonych do przekształceń związanych z przebudową dróg, zabudową mieszkaniową czy gospodarczą. Stanowiąc to będzie oddziaływanie bezpośrednie, negatywne. Jednakże adekwatną rekompensatą za zlikwidowane zadrzewienie, zakrzewienie czy szatę roślinną będą nowe nasadzenia.

Realizacja inwestycji związanych z modernizacją obiektów czy budową alternatywnych źródeł energii, w szczególności farm wiatrowych może stanowić bezpośrednie negatywne oddziaływania na zwierzęta, w szczególności ptaki i nietoperze.

W ramach realizacji Strategii mogą być podejmowane działania na terenach objętych formami ochrony przyrody, w tym obszarach Natura 2000. Analizowane inwestycje w dużej mierze będą przebiegać przez tereny objęte formami ochrony przyrody z uwagi na to, że teren powiatu choszczeńskiego w ponad 50% jest objęty różnymi formami ochrony przyrody. Na mapie stanowiącej załącznik nr 1 i 2 do niniejszej prognozy wykazano jako potencjalne miejsca konfliktów z istniejącymi oraz proponowanymi obszarami objętymi formami ochrony przyrody cały teren powiatu choszczeńskiego.

Ze względu na to, że w analizowanej Strategii nie ma dokładnych rozstrzygnięć co do zakresu inwestycji, które mogą być realizowane na terenie powiatu, wszelkie oddziaływania wskazywane w niniejszej prognozie są hipotetyczne. Rozwiązania techniczne analizowane na etapie projektowania umożliwią wybranie wariantu najmniej kolizyjnego.

▪ Zabytki

Realizacja założeń omawianej Strategii nie spowoduje większej ingerencji w ważne obiekty objęte ochroną konserwatorską typu zabytki ruchome i nieruchome, cenne układy urbanistyczne. Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent większości z celów określonych w niniejszym dokumencie. Realizacja inwestycji związanych z modernizacją istniejących zabytków przyniesie pozytywne długotrwałe skutki.

▪ Ludzie

Na etapie realizacji wszelkiego rodzaju inwestycji wystąpią okresowe, krótkotrwałe uciążliwości związane zarówno z emisją hałasu, jak i zanieczyszczeń do powietrza. Jednakże opisane powyżej oddziaływania ustąpią wraz z zakończeniem robót budowlanych. W wyniku eksploatacji inwestycji czy to drogowych czy związanych z działalnością gospodarczą będą występować oddziaływania zarówno na jakość powietrza jak i klimat akustyczny. Przewiduje się, że realizacja ustaleń Strategii wpłynie w sposób pośredni pozytywnie na zdrowie ludzi, gdyż w większości będzie obejmowała tereny przeznaczone na cele gospodarcze, umożliwi też rozwój infrastruktury technicznej (wodociągowej, kanalizacyjnej itp.). Będą to zarówno aspekty wnikające ze zmniejszenia emisji, jak i korzystania z zasobów środowiska np. dobrej jakości wód. Zastosowanie środków ograniczających negatywne oddziaływanie, opisanych w rozdziale 7 niniejszej prognozy, powinno być wystarczające dla zachowania odpowiedniego bezpieczeństwa dla ludzi, jak i stanu środowiska.

Ponadto ważnym aspektem jest to, że dla wielu przedsięwzięć zgodnie z zapisami ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, wymagane jest uzyskanie decyzji środowiskowych. W takich sytuacjach zostanie przeprowadzona szczegółowa analiza wpływu konkretnego przedsięwzięcia na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W karcie informacyjnej przedsięwzięcia zostaną przedstawione przewidywane oddziaływania na poszczególnych etapach jego realizacji wynikające z zaplanowanego charakteru prac związanych z inwestycją, oraz sposób zastosowania konkretnych rozwiązań minimalizujących wpływ na środowisko.

2.6. OCENA PROJEKTU STRATEGII W KONTEKŚCIE ZAPISÓW ART. 33 USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* stanowi, że zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

1. pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, lub
2. wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub

3. pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Przepis ten stosuje się również do proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty. Z uwagi na to, że analizowana Strategia w większości nie konkretyzuje zadań do realizacji lecz naświetla ich charakter, oraz nie określa szczególnej ich lokalizacji, ocenie wpływu na tereny objęte obszarami Natura 2000 podlega cały teren powiatu choszczeńskiego. Na terenie powiatu choszczeńskiego występują następujące obszary Natura 2000:

▪ **„Dolina Iny koło Recza”**

Rozciąga się na północny - wschód od Choszczna, obejmując fragment doliny na odcinku pomiędzy drogą wojewódzką Suchań - Piasecznik, a miejscowością Recz. Obszar obejmuje malowniczy krajobraz wysoczyzny morenowej porożcinanej przez doliny rzeczne, wąwozy i jary. Znajdują się tu jedne z najrozleglejszych na Pomorzy Zachodnim złóż torfu oraz najgłębsze i najbardziej aktywne hydrologicznie w regionie torfowiska źródliskowe, których wody wydostają się pod dużym ciśnieniem hydrostatycznym. Ostoja posiada wysokie walory przyrodnicze. Wśród zagrożeń mających wpływ na obszar wymieniono: wędkarstwo, wydobywanie torfu, piasku i żwiru, zmiana sposobu upraw, regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, tamy, wały i sztuczne plaże, naturalną eutrofizacja, chwytanie, trucie i kłusownictwo, zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, zalesianie terenów otwartych, odpady i ścieki, intensywną hodowlę ryb, oraz sukcesję.

▪ **„Dolina Płoni i Jezioro Miedwie”**

Do najważniejszych biotopów, wyróżniających ten teren, należą mokradła węglanowe, lokalnie wzbogacone o gatunki halofilne. Górne krawędzie doliny i zbocza wąwozów zajęte są przez murawy kserotermiczne. Dno doliny obecnie pokryte jest rozległym torfowiskiem soligenicznym, gdzie w części źródliskowej doliny rzeki Płoni licznie występują wilgotne łąki nawapienne wyróżniające się niezwykle bogatą florą. Wśród zagrożeń mających wpływ na obszar wymieniono m.in.: hodowlę zwierząt (bez wypasu), sukcesje, zanieczyszczenia wód powierzchniowych, glinianki i inną działalność górniczą, uprawę, zalesianie terenów otwartych, zabudowę rozproszoną, infrastrukturę sportową i rekreacyjną, zmianę sposobu uprawy, eutrofizację oraz spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych.

▪ **„Jezioro Lubie i Dolina Drawy”**

Pod względem krajobrazowym jest to bardzo urozmaicony teren, w którym dominują lasy, a znaczący udział mają zbiorniki wodne - liczne jeziora oraz fragment rzeki Drawy z jej dopływami. Lasy prezentują bardzo dobrze wykształcone siedliska. Występują tu cenne łąki trzęślicowe, oraz nizinne łąki świeże. Wśród zagrożeń mających wpływ na obszar wymieniono m.in.: leśnictwo, zmiana sposobu uprawy, poligony, wędkarstwo, oraz polowania.

▪ **„Lasy Puszczy nad Drawą”**

Obejmuje rozległy kompleks leśny. Liczne są tu oczka wodne, mokradła i stawy rybne. Jest to jedna z najważniejszych w Polsce ostoi lęgowej ptaków drapieżnych. Jest to również jedno z najważniejszych w Polsce lęgowisk żurawia, oraz ważne zimowisko łąbędzia krzykliwego. Wartość przyrodniczą podnoszą cenne zbiorowiska roślinne, bogate w wiele rzadkich

i zagrożonych gatunków roślin. Jest to największy obszar na terenie powiatu choszczeńskiego - swoim zasięgiem obejmuje każdą gminę powiatu. Przedmiotem ochrony tego obszaru są gatunki wymienione w załączniku I Dyrektywy 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa. Informacje na temat obszaru Natura 2000 znajdują się w Standardowych Formularzach Danych (SDF).

Wśród zagrożeń mających wpływ na obszar wymieniono m.in. wędkarstwo, wydobywanie piasku i żwiru, sporty, różne formy czynnego wypoczynku i rekreacji, drogi, autostrady, leśnictwo i w ramach tego kodu (leśnictwo) - usuwanie martwych i umierających drzew.

▪ **„Lasy Bierzwnickie”**

Ostoja obejmuje fragment Puszczy Drawskiej, ograniczony do zwartego kompleksu buczyn i lasów dębowych, z jeziorami ramienicowymi i torfowiskami wysokimi. Cenne siedliska (z zał. I DS) zajmują ponad połowę powierzchni obszaru. Występują tu siedliska priorytetowe: torfowiska nakredowe, bory i brzeziny bagienne na torfach, ciepłe murawy napiaskowe, żyzne buczyny, a także lasy łęgowe. Na terenie ostoi stwierdzono występowanie gatunków z załącznika II DS. tj. wydry, żółwia błotnego, traszki grzebieniastej, kumaka nizinnego, piskorza, pachnący dębowej, jelonka rogacza, czerwoczyka nieparka i obuwika pospolitego. Z zał. I DS. występują tu m.in. włośchatka, zimorodek, orlik krzykliwy, bocian biały i czarny, czy bielik. Do najważniejszych zagrożeń obszaru należy zaliczyć zmianę stosunków wodnych, zanieczyszczenia wód, usuwanie martwych drzew oraz presję turystyczną. Zagrożeniem dla ssaków i ptaków jest kłusownictwo.

▪ **„Uroczyska Puszczy Drawskiej”**

Ostoja obejmuje dużą część rozległego kompleksu leśnego położonego na równinie sandrowej w środkowym i dolnym biegu rzeki Drawy. Najcenniejszym przyrodniczo terenem jest centralna część ostoi, położona w widłach rzek: Drawy i Płocicznej. Znajduje się tu wiele jezior od dystroficznych przez mezotroficzne do eutroficznych. W obszarze tym utworzono kilkanaście użytków ekologicznych.

Teren cechują dobrze zachowane cenne siedliska przyrodnicze - w tym z załącznika I DS. Najcenniejsze z nich to kwaśne i żyzne buczyny, porastające zbocza doliny Drawy. Pozostałe siedliska to: zbiorniki z ramienicami, rzeka włosienicznikowa, łąki, ziołoroślą nadrzeczne czy torfowiska. Na omawianym obszarze stwierdzono bogate populacje wielu rzadkich i zagrożonych gatunków z załącznika II DS - bobra, wydry, kumaka nizinnego, traszki grzebieniastej, czerwoczyka nieparka, kozioroga dobosza, lipiennika Loesela. Ostoja jest też miejscem bytowania ptaków wymienionych w załączniku I DP m.in. bociana czarnego i białego, łabędzia krzykliwego, kani czarnej i rudej, derkacza, żurawia, czy zimorodka.

Głównym zagrożeniem jest presja związana z rozwojem turystyki, a także zmiana stosunków wodnych, pozyskiwanie piasku i żwiru oraz zanieczyszczenie wód. Zagrożeniem dla dużych ryb i ssaków jest kłusownictwo.

▪ **„Puszcza Barlinecka”**

Ostoja obejmuje swoimi granicami rozległe lasy Puszczy Gorzowskiej położone na ubogich piaskach sandrowych Równiny Gorzowskiej. Krajobraz urozmaicają rynny polodowcowe i niecki wytopiskowe, często zajmowane przez jeziora i torfowiska oraz rzeki dopływające do

Warty. Lasy ostoi do głównie bory sosnowe oraz kwaśne i żyzne buczyny, w niewielkim stopniu urozmaicone przez łęgi nad rzekami, olsy w zagłębieniach terenowych i grądy na bardziej żyznych glebach. Na terenie ostoi występują ptaki znajdujące dogodnie miejsca bytowania w lasach i nad wodami. O szczególnych walorach tego obszaru zdecydowało występowanie takich gatunków z zał. I DP jak: bielik, kania ruda i czarna, orlik krzykliwy, rybołów i trzmiełodjad. Z innych cennych gatunków należy wyróżnić puchacza, dzięcioła czarnego i średniego, zimorodka lerki oraz żurawia. Zagrożenia dla siedlisk ptaków mogą stanowić przede wszystkim działania wiążące się ze zmianą warunków bytowania - gniazdowania i żerowania, a więc: wyręb starych drzewostanów, osuszanie terenów podmokłych, rozwój osadnictwa nad zbiornikami wodnymi. Zalesianie (planowe bądź samoistne) i tak już niewielkich skrawków łąk, jak również ich zaorywanie, pozbawiłoby wiele gatunków warunków do życia.

▪ **„Ostoja Ińska”**

Ostoja wyróżnia się zróżnicowaną rzeźbą. Znajdują się tu wyniesienia moreny czołowej, wysoczyzny moreny dennej i sandry. Istotną część ostoi stanowią zbiorowiska łąkowe oraz siedliska wilgotne zajmowane przez trzcinowiska, turzycowiska i inne szuwały oraz roślinność torfowisk przejściowych. Pozostała część to użytki rolne. Liczne jeziora, oczka wodne i torfowiska oraz lasy, stwarzają idealne warunki siedliskowe dla wielu gatunków zwierząt i roślin, a przede wszystkim ptactwa. W okresie lęgowym obszar zasiedlają takie gatunki jak: bielik, łabędź krzykliwy, cyraneczka, bąk, bocian czarny, kania ruda, czy orlik krzykliwy. Inne gatunki zwierząt ostoi z załącznika I DS. to: głowacz białołety, minóg strumieniowy, kumak nizinny, traszka grzebieniasta, bóbr europejski, wilk i wydra.

Największe zagrożenia dla celu ochrony ostoi ma: zanieczyszczenie i eutrofizacja wód, zaniechanie rolniczego użytkowania gruntów, a także rozwój zabudowy (przede wszystkim przy brzegach jezior), napowietrzne linie energetyczne, wzrost penetracji terenu.

▪ **„Ostoja Barlinecka”**

Obszar obejmuje fragment rozległej sandrowej Równiny Gorzowskiej, porośniętej lasami Puszczy Gorzowskiej. Teren ma bogatą sieć hydrograficzną; przecinają go dopływy Noteci Polka i Santoczna oraz dopływ Warty Kłodawka. Na terenie obszaru znajduje się kilkadziesiąt jezior różnych typów, w większości położonych wśród lasów, z największym Jeziorem Barlineckim (268 ha) i Jeziorem Dankowskim Wielkim (107 ha). Liczne są niewielkie oczka wytopiskowe, a także położone w zagłębieniach terenu torfowiska. Lasy zajmują ponad 80% powierzchni terenu. Mimo dominacji drzewostanów sosnowych, duży jest udział buczyn i dąbrów. Najlepiej zachowany zwarty kompleks lasów bukowych znajduje się na południe od Barlinka. Na mniejszych powierzchniach, w zagłębieniach terenu, występują bory bagienne i olsy, a w dolinach cieków i w okolicy źródlisk - łęgi.

Istotnym problemem dla ochrony ostoi jest turystyka i rekreacja, ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo Gorzowa Wlkp. i łatwość dotarcia do wybranych miejsc. Masowa turystyka związana jest z zaśmiecaniem oraz dewastacją środowiska leśnego.

▪ **„Pojezierze Ińskie”**

Ostoją znajduje się w północno-zachodniej Polsce, na Wyżynie Ińskiej. Obszar obejmuje najbardziej urozmaiconą pod względem ukształtowania i pokrycia terenu część Pojezierza Ińskiego. Rzeźba terenu charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem form i wysokości względnych. Głównym walorem przyrodniczym obszaru są dobrze zachowane tereny leśne, które zajmują ponad 60% powierzchni ostoi. Są to głównie lasy liściaste z bukiem i dębem oraz bory mieszane. Znaczący udział mają również lasy na siedliskach wilgotnych i bagiennych, z których najcenniejsze są priorytetowe bory i lasy bagienne oraz lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe. O niepowtarzalności krajobrazu Pojezierza Ińskiego świadczą występujące tu jeziora, oczka wodne, oraz rzeki i strumienie. Spośród nich największe znaczenie przyrodnicze mają podwodne łąki ramienic w jeziorach Ińsko, Wisola i Krzemień, w których występują rzadkie i zagrożone gatunki glonów. Na terenie ostoi występują również cenne zespoły roślinności łąkowej oraz niewielkie torfowiska. W tutejszych lasach buczynowych został odnaleziony grzyb *Botryobasidium pruinatum*, który był uznany za wymarły. Jest to także ważna ostoją ptasia o randze europejskiej. Największe zagrożenia to: zanieczyszczenie i eutrofizacja wód, zabudowa brzegów jezior i terenów otwartych nad jeziorami, niekontrolowany rozwój rekreacji i nadmierna penetracja terenu, rozwój przemysłu w Ińsku, usuwanie martwych i umierających drzew i wprowadzanie obcych geograficznie gatunków drzew w lasach.

W analizowanej Strategii nie ma jeszcze rozstrzygnięć co do zakresu zadań realizowanych w ramach wyznaczonych celów, ani wyboru konkretnej ich lokalizacji, więc wszelkie oddziaływania wskazywane w niniejszej prognozie są hipotetyczne. Strategia ma na celu wyznaczenie celów umożliwiających rozwój powiatu, wobec czego może wiązać się z ingerencją w środowisko naturalne.

Realizacja celów wyznaczanych w ramach Strategii nie spowoduje naruszenie przepisu art. 33 ustawy o ochronie przyrody w kontekście pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, nie wpłynie negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, oraz nie pogorszy integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązań z innymi obszarami. W przypadku realizacji inwestycji nie wymagających „stricte” decyzji środowiskowej zgodnie z art. 96 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przed wydaniem jakiegokolwiek decyzji wymagającej realizacji przedsięwzięcia należy rozważyć, czy nie spowoduje potencjalnego znaczącego oddziaływania na obszar Natura 2000. Zapis ten umożliwia rozpatrzenie takiego oddziaływania nawet przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia innego niż przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, gdy inwestycja nie jest bezpośrednio związana z ochroną obszaru Natura 2000, lub nie wynika z jego ochrony. Ponadto stosowanie zabezpieczeń chroniących środowisko ogranicza zagrożenia wynikające z realizacji inwestycji na terenach objętych formami ochrony przyrody. W powiecie choszczeńskim jest dużo terenów objętych formami ochrony przyrody, przez co realizacja inwestycji przebiegających poza takimi terenami jest trudna.

2.7. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Konieczność uwzględniania łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do jego zmian w ocenie oddziaływania na środowisko spowodowana jest obserwowanymi w ostatnich dziesięcioleciach skutkami zmian klimatu, polegającymi m. in. na wzroście temperatury oraz zwiększeniu częstotliwości i skali ekstremalnych zjawisk pogodowych. Obowiązek dotyczy zarówno projektów dokumentów (planów, programów, strategii wymienionych w ustawie ooś) - w trakcie przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jak i planowanych przedsięwzięć wymienionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zagadnienia łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do jego zmian są szczególnie istotne w aspekcie dofinansowania przedsięwzięć ze środków unijnych i stanowić będą jeden z elementów oceny wniosków, wobec czego każde przedsięwzięcie wymaga w tym zakresie indywidualnej oceny. W analizowanej strategii wskazano cele strategiczne i operacyjne, w ramach których mogą być realizowane różnego rodzaju inwestycje mogące mieć wpływ na klimat.

Badając czy przedsięwzięcie nie będzie przyczyniać się do pogłębiania zmian klimatu, należy uwzględnić m. in. następujące elementy:

- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowane przez przedsięwzięcie (np. dwutlenek węgla);
- tlenek diazotu, metan lub inne gazy cieplarniane objęte Ramową Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu) w tym np. technologie, sposób ogrzewania, sposób nawożenia - ograniczenie wykorzystania azotu w nawozach, zarządzanie metanem (z fermentacji jelitowej i obornikowym);
- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowane przez działania towarzyszące przedsięwzięciu (wytwarzanie odpadów, gospodarka odpadami - energia ze spalania odpadów lub wytwarzanie biogazu ze ścieków i osadów, wylesianie – utrata siedlisk powodujących sekwestrację węgla);
- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowane przez transport towarzyszący przedsięwzięciu (lokalizacja, transport materiałów na etapie budowy, transport na etapie eksploatacji np. transport towarów, transport odpadów, podróże osób – ich liczba i długość, dostęp do transportu publicznego, transport rowerowy, wspólna jazda samochodami, pojazdy elektryczne);
- działania skutkujące pochłanianiem gazów cieplarnianych (np. zalesianie, zmiana sposobu użytkowania terenu, ochrona terenów zielonych, podmokłych - pozyskiwanie metanu do produkcji biogazu);
- działania skutkujące zmniejszeniem emisji gazów cieplarnianych (np. technologie, korzystanie z odnawialnych źródeł energii, wykorzystanie materiałów budowlanych pochodzących z recyklingu/odzysku);
- pośrednie emisje gazów cieplarnianych związane z zapotrzebowaniem na energię towarzyszącym przedsięwzięciu (np. związane ze stosowaną technologią, na potrzeby ogrzewania czy chłodzenia budynków, oświetlenie,;
- zastosowanie naturalnej izolacji, okien skierowanych na południe, pasywnej wentylacji, czy żarówek energooszczędnych, inne elementy energochłonne).

Badając czy przedsięwzięcie jest przystosowane do postępujących zmian klimatu należy uwzględnić m. in. elementy związane z klęskami żywiołowymi, takimi jak:

- powódzie – poprzez np. lokalizację, konstrukcję, awaryjne zasilanie w energię, wodę, sieć teleinformatyczną, a także organizację służb kryzysowych, zapewnienie dróg ewakuacyjnych;
- pożary – poprzez np. konstrukcję, zagospodarowanie terenu – przecinki, systemy awaryjne, ognioodporne materiały budowlane, służby kryzysowe, drogi ewakuacyjne;
- fale upałów – poprzez np. konstrukcję, zagospodarowanie terenu – zacienienie, dachy pokryte roślinnością, klimatyzację (co wiąże się ze zwiększeniem zapotrzebowania na energię i wodę), ochronę zbiorów, ochronę przeciwpożarową, zapewnienie wody dla zwierząt, ingerencję w obieg powietrza, pochłanianie lub generowanie wysokich temperatur – wyspy ciepła, emisje lotnych związków organicznych i tlenków azotu, materiały budowlane odporne na wysokie temperatury, materiały pochłaniające lub odbijające światło słoneczne, ich rodzaj, kolor;
- susze – poprzez np. systemy oszczędzania wody – technologiczne i bytowe, gromadzenie wód deszczowych i roztopowych, przygotowanie na mniejszą dostępność i gorszą jakość wody oraz zwiększone zapotrzebowanie na wodę, ochronę zbiorów, ochronę przeciwpożarową, lokalizację na obszarze o dużym zagrożeniu pożarowym, zapewnienie wody dla zwierząt, ochronę krajobrazu (ochrona zieleni), zachowanie ciągłości siedlisk, retencję wodną, zapotrzebowanie przedsięwzięcia na wodę, wpływ na warstwy wodonośne, instalacje oczyszczania ścieków umożliwiające odzysk wody, obieg zamknięty wód technologicznych; nawalne deszcze i burze – poprzez np. konstrukcję, odprowadzanie wody, wpływ na retencję powierzchniową, stopień izolacji terenu, zagospodarowanie terenu - zalesianie, tereny zielone, awaryjne zasilanie - energia, woda, sieć teleinformatyczna, ochronę przed podtopieniami - lokalizację, piorunochrony, minimalizatory, ryzyka wycieku zanieczyszczeń, wbudowanie zasuw burzowych do systemów odwadniających w celu ochrony wnętrza przed zalaniem na skutek cofnięcia się ścieków, właściwe odwodnienie terenu przedsięwzięcia, służby kryzysowe, drogi ewakuacyjne;

Przy analizowaniu wpływu przedmiotowej Strategii posłużono się zapisami „*Poradnika przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe*” opracowanego przez Ministerstwo Środowiska w październiku 2015 r., oraz poradnika „*Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do zmian klimatu w ocenie oddziaływania na środowisko*” opracowanego przez GDOŚ. Analizując, czy omawiane w niniejszej Strategii cele strategiczne i operacyjne będą przyczyniały się do pogłębienia zmian klimatu trzeba uwzględnić w ocenie kilka elementów tj. bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowanych przez inwestycje (technologia, sposób ogrzewania itp.), działalność towarzyszącą inwestycjom (wytwarzanie odpadów, energia ze spalania, wylesienia itd.) oraz transport towarzyszący (na etapie zarówno budowy jak i eksploatacji inwestycji). Należało rozważyć również, jakie są prognozowane zmiany klimatu i w jaki sposób wpłyną one na środowisko oraz na jakie ekosystemy wpłynie realizacja zapisów Strategii. W związku z tym, że działalność człowieka jest jednym z czynników mających wpływ na warunki klimatyczne oraz mając na uwadze postępujące ocieplenie klimatu (skutkiem czego jest występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych) należy dążyć do tego, aby łagodzić skutki zmian klimatu.

Analizując wpływ ww. elementów na klimat ustalono, że realizacja celów określonych w Strategii, w warunkach nie odbiegających od normy, nie będzie źródłem ponadnormatywnej emisji do atmosfery gazów cieplarnianych, czy też związków sprzyjających powstawaniu kwaśnych deszczy. Realizacja celów zawartych w Strategii nie wiąże się z koniecznością wykonania wielkopowierzchniowej wycinki terenów leśnych. Należy jednak prognozować, że w wyniku realizacji celów będą powstawały związki (gazy cieplarniane) mające wpływ na klimat związane z transportem, działalnością gospodarczą, budownictwem, czy pracami budowlanymi. Nie powinno to jednak mieć wpływu ponadnormatywnego i wielkoskalowego. Nie przewiduje się, aby realizacja celów zawartych w Strategii w znaczący sposób wpłynęła na jakość powietrza, a tym samym klimat, oraz utratę siedlisk. W związku z tym, że w niniejszej Strategii nie określono szczegółowych zadań, które mogą być realizowane w ramach określonych celów operacyjnych i strategicznych, przed realizacją każdej inwestycji należy rozważyć wpływ na klimat oraz odporność na mogące wystąpić w przyrodzie niekorzystne zjawiska pogodowe tj. silne wiatry, obfite opady śniegu, nawałne deszcze, powódź, upały i susza czy fale mrozu.

Zabezpieczenia chroniące środowisko powinny być wystarczające, by cele zawarte w Strategii pomimo wpływu na klimat mogły zostać zrealizowane. Należy również zaznaczyć, że większość z celów zawartych w opracowywanym dokumencie, w konsekwencji prowadzić ma do poprawy stanu środowiska naturalnego.

3. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ KORZYSTNYCH DLA ŚRODOWISKA

3.1. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Kompensacja przyrodnicza zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska* to zespół działań zmierzających do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów przyrodniczych.

Wśród rozwiązań zapobiegających i ograniczających potencjalne negatywne oddziaływania na środowiska można wyróżnić:

- wprowadzanie zieleni przydrożnej,
- stosowanie sprzętu i materiałów podczas prac budowlanych, które powodują jak najmniejsze zanieczyszczenie środowiska,
- uwzględnianie zakazów obowiązujących na terenach objętych formami ochrony przyrody,
- sprawne prowadzenie prac budowlanych,
- uwzględnienie ochrony krajobrazu i wartości przyrodniczych podczas realizacji inwestycji,
- przeznaczenie powierzchni nie objętych utwardzeniem w granicach terenu objętego pracami budowlanymi na tereny zielone poprzez ich humusowanie i obsianie trawą lub darniowanie,
- zabezpieczenie środowiska gruntowo - wodnego podczas prac budowlanych,
- prace związane z ewentualną wycinką drzew i krzewów będą przeprowadzone poza okresem lęgowym ptaków (czyli z wykluczeniem okresu od 1 marca do 31 sierpnia), co zapobiegnie ewentualnym stratom w lęgach ornitofauny,
- prace budowlane będą prowadzone wyłącznie w porze dziennej, ograniczając ich wykonywanie w godzinach wieczornych (między 18:00 a 22:00),

- prace ziemne przy budowie linii kablowych prowadzone będą w sposób zabezpieczający ewentualne wykopy przed napływem wód opadowych,
- przed modernizacją budynków należy wykonywać inwentaryzacje pod kątem występowania gatunków chronionych;
- tworzenie siedlisk zastępczych (np. budki, skrzynki lęgowe), w przypadku konieczności ich likwidacji;
- lokalizowanie inwestycji uciążliwych dla środowiska poza terenami istniejącej zabudowy;
- racjonalne gospodarowanie materiałami (minimalizacja powstawania odpadów);
- udostępnianie turystom informacji o walorach przyrodniczych powiatu, obszarach cennych przyrodniczo oraz właściwych zachowaniach na tych obszarach;

Ponadto cele wyznaczone do realizacji w ramach Strategii wpisują się w cele strategiczne zarówno krajowe, jak i regionalne.

3.2. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Projekt Strategii wskazuje cele strategiczne i operacyjne mające się przyczynić do rozwoju powiatu choszczeńskiego. W niniejszej Strategii rozpatrywano jedynie wariant „1” czyli realizacji Strategii, oraz wariant „0” - braku realizacji Strategii.

Cele strategiczne i operacyjne założone w Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego są właściwe i brak jest innej alternatywy. Jeżeli założone cele będą zrealizowane, to gwarantują osiągnięcie zrównoważonego rozwoju powiatu, poprawy poziomu życia mieszkańców, oraz stanu komponentów środowiska.

4. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIETECHNICZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2030” została sporządzona w oparciu o zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.*

Zgodnie z art. 51 ww. ustawy prognoza oddziaływania na środowisko powinna:

1. zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

2. określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody*,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru, oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ww. ustawy informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa wyżej, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz

etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Starosta Choszczeński przed przystąpieniem do opracowywania projektu Strategii zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla ww. dokumentu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie pismem znak: WOPN-OS.411.42.2016.KM z dnia 29.03.2016 r. wniósł o sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, z uwzględnieniem poniższych zagadnień:

- prognoza powinna w pełnym zakresie odpowiadać wymaganiom wynikającym z art. 51 ust. 2 ww. ustawy, przy zachowaniu warunków, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 2 ustawy; zalecane jest przy tym, o ile to możliwe, zachowanie układu zagadnień przedstawionego w art. 51 ust. 2 tej ustawy;
- należy zwrócić szczególną uwagę na diagnozę stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem (art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. b ustawy OOŚ), określenie przewidywanych, znaczących oddziaływań, spowodowanych realizacją ustaleń Strategii (art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. e ustawy OOŚ), oraz przedstawianie rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczenie negatywnych oddziaływań, a także rozwiązań alternatywnych (art. 51 ust. 2 pkt. 3 lit a i b ustawy OOŚ);
- w prognozie należy przeanalizować wpływ realizacji ustaleń Strategii na poszczególne elementy środowiska, a szczególną uwagę należy zwrócić na kolizje planowanych działań z formami ochrony przyrody, a także na oddziaływanie Strategii (bezpośrednie lub pośrednie) na cele i przedmiot ochrony położonych w granicach lub sąsiedztwie obszarów chronionych;
- w prognozie należy przeprowadzić ocenę projektu Strategii w kontekście zapisów art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- należy przedstawić na załączniku graficznym do prognozy lokalizację terenu objętego Strategią w odniesieniu do istniejących form ochrony przyrody;
- wyniki analizy należy wykorzystać do wyznaczenia i opisu obszarów problemowych, analizy oddziaływań skumulowanych, zaplanowania środków minimalizujących oraz ograniczających negatywne oddziaływanie, a w przypadku, gdy nie będą one wystarczające działań kompensujących;
- wykazać spójność ustaleń Strategii z rozwiązaniami przyjętymi w innych opracowaniach strategicznych.

Zachodniopomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem znak: NZS.7040.2.2.2016 z dnia 14 marca 2016 r. wniósł, aby sporządzona prognoza:

- odpowiadała wymaganiom wynikającym z art. 51 oraz art. 52 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*;
- określała, analizowała i oceniała przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko, a w szczególności na ludzi, wodę i powietrze z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

- przedstawiała rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na warunki życia i na zdrowie ludzi, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.

Zapisy zawarte w ww. uzgodnieniach uwzględniono w niniejszym opracowaniu.

W wyniku analizy materiałów zebranych na potrzeby opracowania Strategii wyodrębniono pięć celów strategicznych rozwoju powiatu choszczeńskiego:

- I. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.
- II. Rozwój konkurencyjnej gospodarki lokalnej i rynku pracy.
- III. Wzrost tożsamości i spójności społecznej mieszkańców powiatu.
- IV. Rozwój turystyki oraz zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych.
- V. Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich.

Zapisy Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2030 są spójne z wieloma programami i planami o znaczeniu międzynarodowym, krajowym, wojewódzkim, regionalnym oraz lokalnym. Z punktu widzenia ochrony środowiska zapisy w tych dokumentach dotyczą przede wszystkim:

- poprawy jakości powietrza;
- rozwoju sieci wodociągowych i kanalizacyjnej;
- redukcja emisji komunikacyjnej poprzez tworzenie warunków dla rozwoju ruchu rowerowego, w wyniku przebudowy dróg;
- wspieranie budowy infrastruktury służącej do wykorzystania energii odnawialnej

Założone cele gwarantują osiągnięcie zrównoważonego rozwoju powiatu, poprawy poziomu życia mieszkańców oraz stanu komponentów środowiska

Analizowana Strategia obejmuje swoim zasięgiem cały teren powiatu. Realizacja inwestycji związanych z pracami budowlanymi spowoduje oddziaływanie na etapie budowy, jak i na etapie eksploatacji. Na etapie budowy wystąpią oddziaływania krótkotrwałe o znaczeniu lokalnym, spowodowane głównie działaniami ciężkiego sprzętu budowlanego oraz wykonywanymi pracami budowlanymi. Natomiast na etapie eksploatacji oddziaływania będą długotrwałe i docelowo w większości inwestycji spowodują poprawę stanu środowiska naturalnego na terenach objętych realizacją.

Realizacja zapisów Strategii umożliwi poprawę stanu środowiska na terenie powiatu. Zmiany te będą zauważalne głównie w poprawie jakości takich elementów jak:

- powietrze atmosferyczne – poprawie ulegnie stan powietrza atmosferycznego. Spowodowane będzie to poprawą stanu nawierzchni dróg (wymiana nawierzchni) czy zastępowaniem tradycyjnych sposobów ogrzewania - odnawialnymi źródłami energii;
- krajobraz – podniesienie atrakcyjności wizualnej powiatu poprzez prace remontowe np. obiektów użyteczności publicznej;
- podniesienie poziomu życia mieszkańców - poprzez rozwój infrastruktury zaopatrzenia w wodę, prąd, gaz i odprowadzania ścieków.

Realizacja celów wyznaczanych w ramach Strategii nie spowoduje naruszenie przepisu art. 33 ustawy o ochronie przyrody w kontekście pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, nie wpłynie negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, oraz nie pogorszy integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązań z innymi obszarami.

Nie przewiduje się również wystąpienia znaczącego oddziaływania na środowisko, zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi.

ZAŁĄCZNIKI:

1. Powiat choszczeński na tle istniejących obszarów objętych formami ochrony przyrody.
2. Powiat choszczeński na tle obszarów proponowanych do objęcia formami ochrony przyrody.

MATERIAŁ ŹRÓDŁOWE

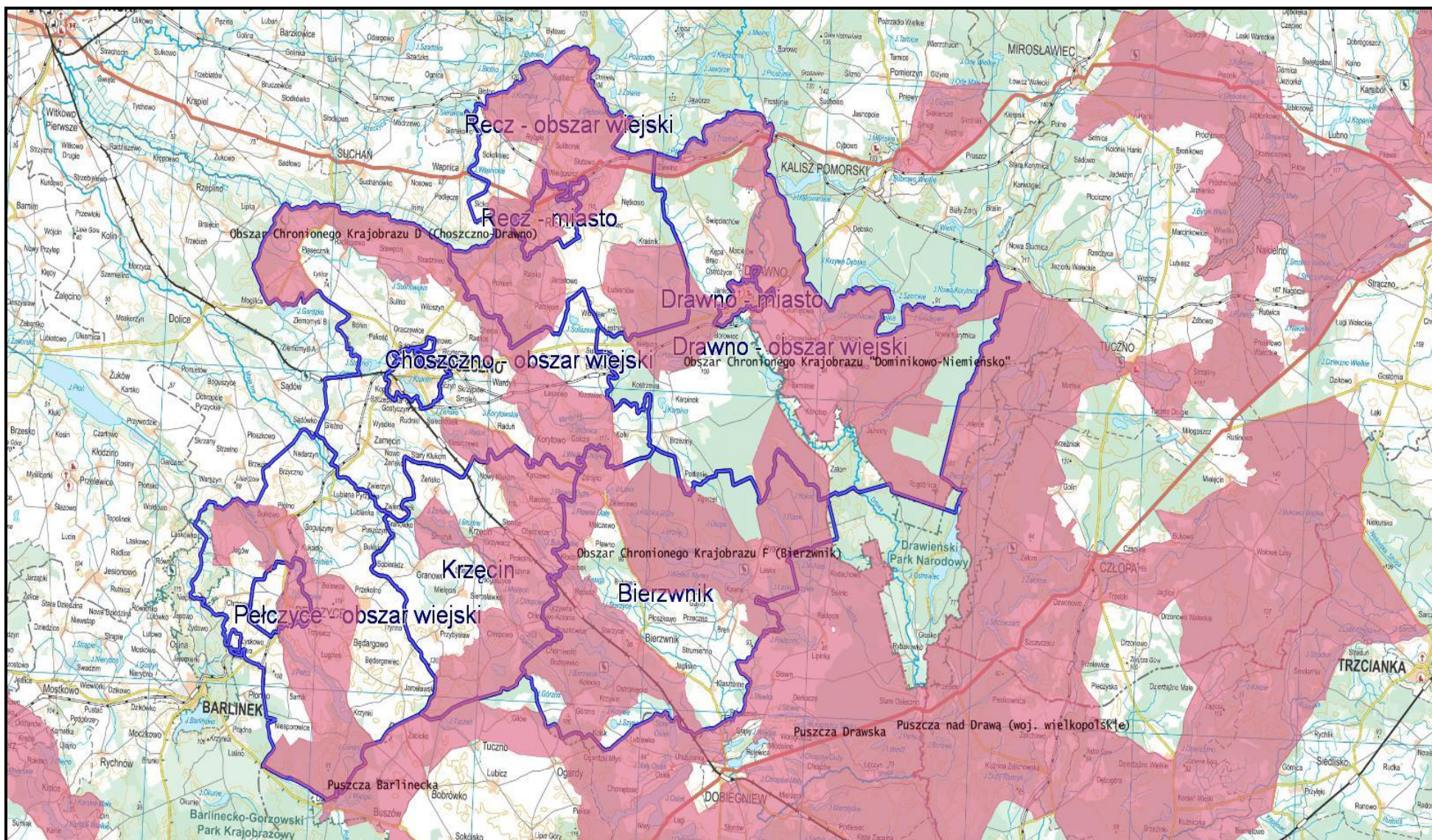
1. Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim za rok 2013 - WIOŚ Szczecin;
2. Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim za rok 2014 - WIOŚ Szczecin;
3. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz.U. z 2015 poz. 1651 ze zm.)
4. Rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. poz. 1409);
5. Rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. poz. 1408);
6. Rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. poz. 1409);
7. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (DZ.U.2013.1235 ze zm.)
8. Rozporządzenie Rady ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz.U.2010.213.1397 ze zm.);
9. Strategia Rozwoju Transportu do 2020 r. z perspektywą do 2030.
10. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.
11. Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030.
12. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego.
13. Krajowa strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020; Regiony, Miasta, Obszary.
14. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r.
15. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu choszczeńskiego na lata 2012-2015 z pespektywą na lata 2016-2019.
16. Rozporządzenie Ministra Środowiska *w/s określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie* (Dz.U. z 2001 r. Nr 92 poz. 1092);
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska *w/s specjalnej ochrony ptaków* (Dz.U z 2011 r. Nr 25 poz. 133);

18. Rozporządzenie Ministra Środowiska *w/s siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000* (Dz.U. z 2010 r., Nr 77 poz. 510);
19. Uchwała Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. *w sprawie obszarów chronionego krajobrazu* (Dz.U. 2014 poz. 1637)
20. Uchwała Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 16 czerwca 2015 r. *w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Dominikowo - Niemieńsko”*;
21. Zarządzenie Nr 66/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 7 grudnia 2009 r. *w sprawie planu ochrony rezerwatu „Łasko”*.
22. Rozporządzenie Nr 123/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 14 listopada 2006 r. *w sprawie planu ochrony rezerwatu „Wyspa na jeziorze Bierzwnik”*;
23. Zarządzenie Nr 39/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2009 r. *w sprawie planu ochrony rezerwatu „Źródlika Skrzypowe”*;
24. Zarządzenie Nr 19/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 kwietnia 2009 r. *ustanowiony został plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Grądowe Zbocze”*;
25. Bilans zasobów kopalin stan na 31.XII.2013 r. – Państwowy Instytut Geologiczny.
26. Roczniki statystyczne
27. Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego” - BKP w Szczecinie 2010 r.
28. Informacje ze stron internetowych: DPN, MŚ, WIOŚ Szczecin, GDOŚ, RDOŚ Szczecin, GUS.
29. Adaptacja do zmian klimatu w ocenie oddziaływania na środowisko łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do zmian klimatu w ocenie oddziaływania na środowisko. GDOŚ
30. Europa 2020 - strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”
31. Polska 2030 Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (Trzecia fala nowoczesności)
32. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
33. Strategia rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
34. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020
35. Polska Polityka Energetyczna do 2030 rok
36. Państwowy Instytut Geologiczny
37. „Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na 31.XII.2014 r.”,
38. „Poradnika przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe”

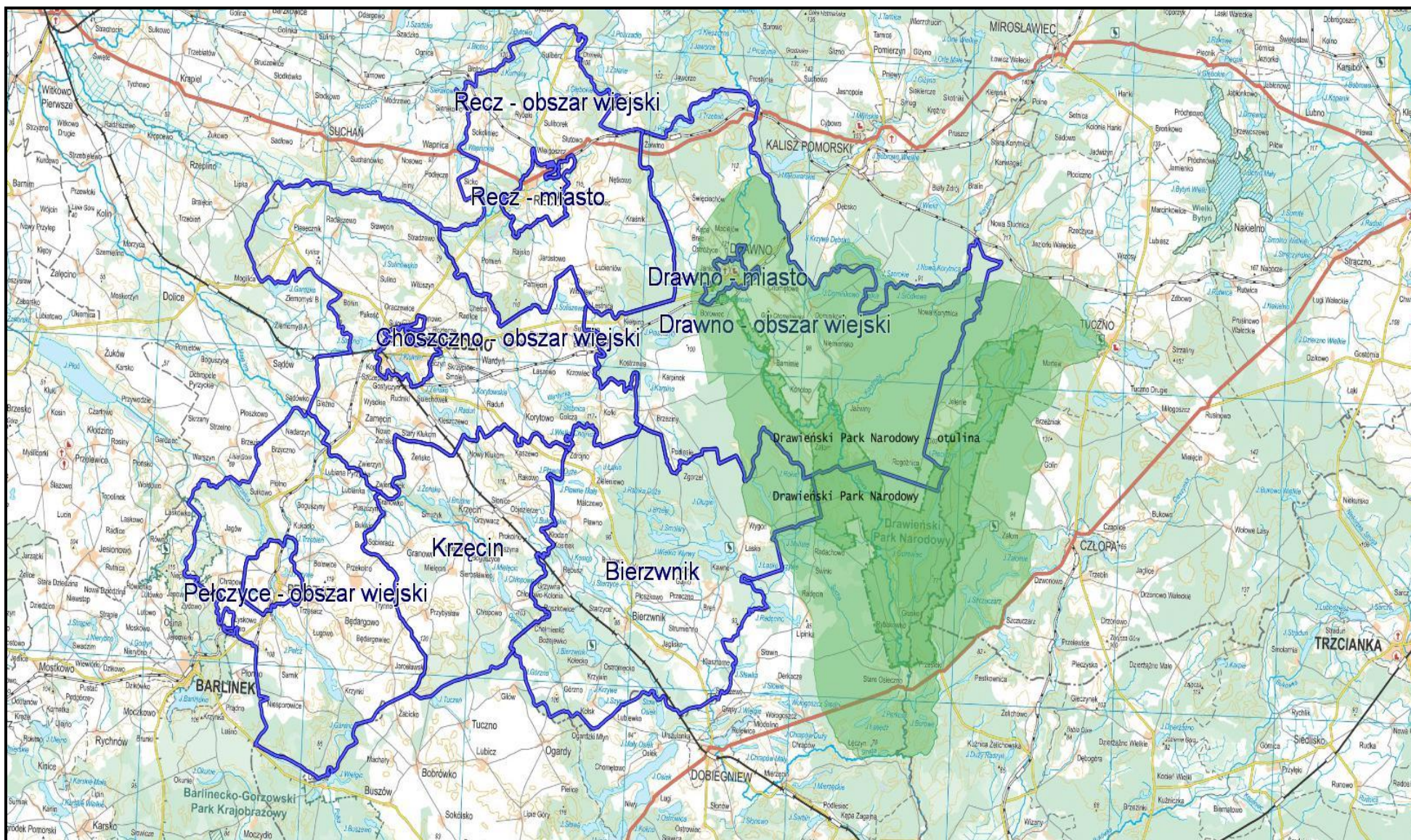
ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1

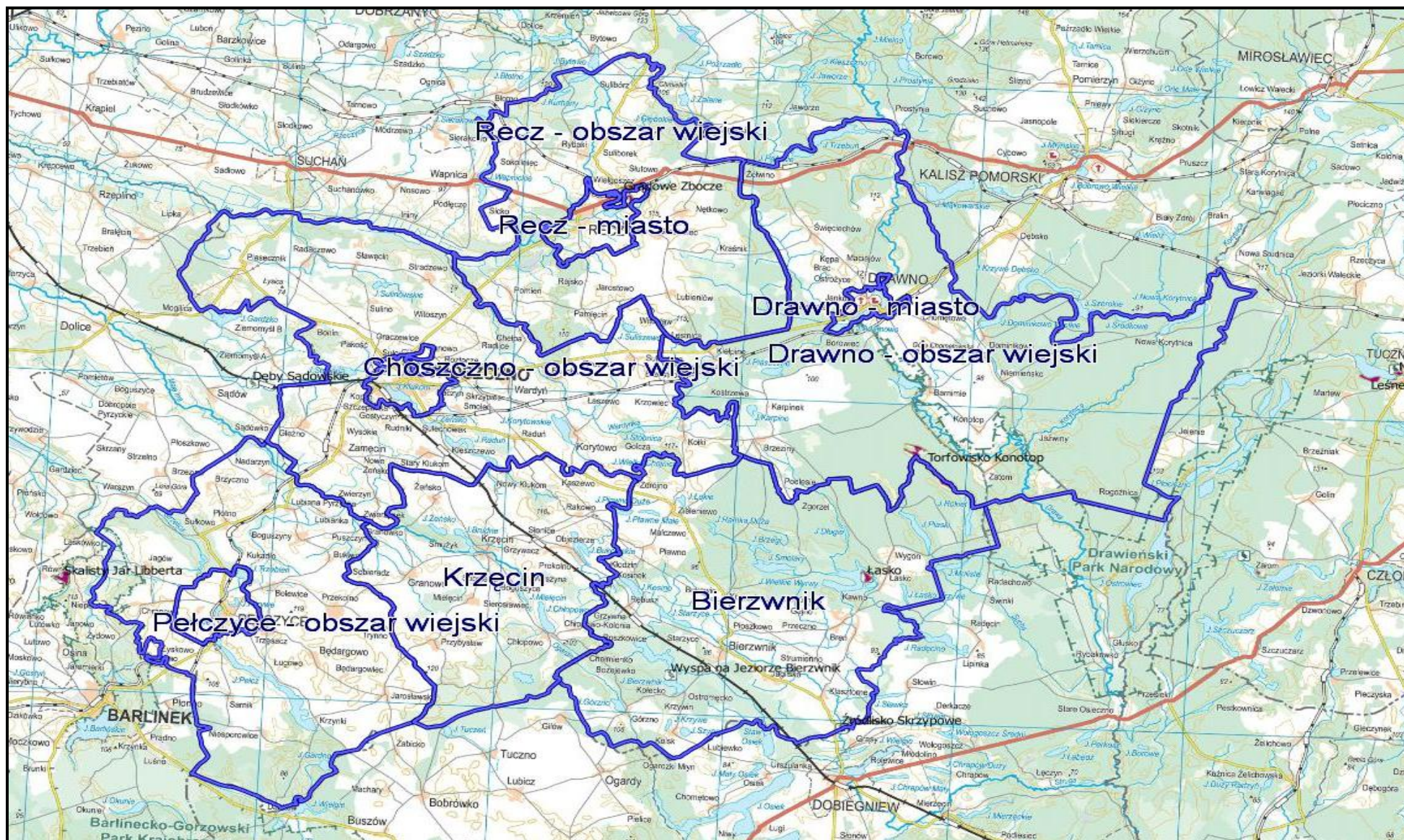
POWIAT CHOSZCZEŃSKI NA TLE ISTNIEJĄCYCH OBSZARÓW OBJĘTYCH FORMAMI OCHRONY PRZYRODY

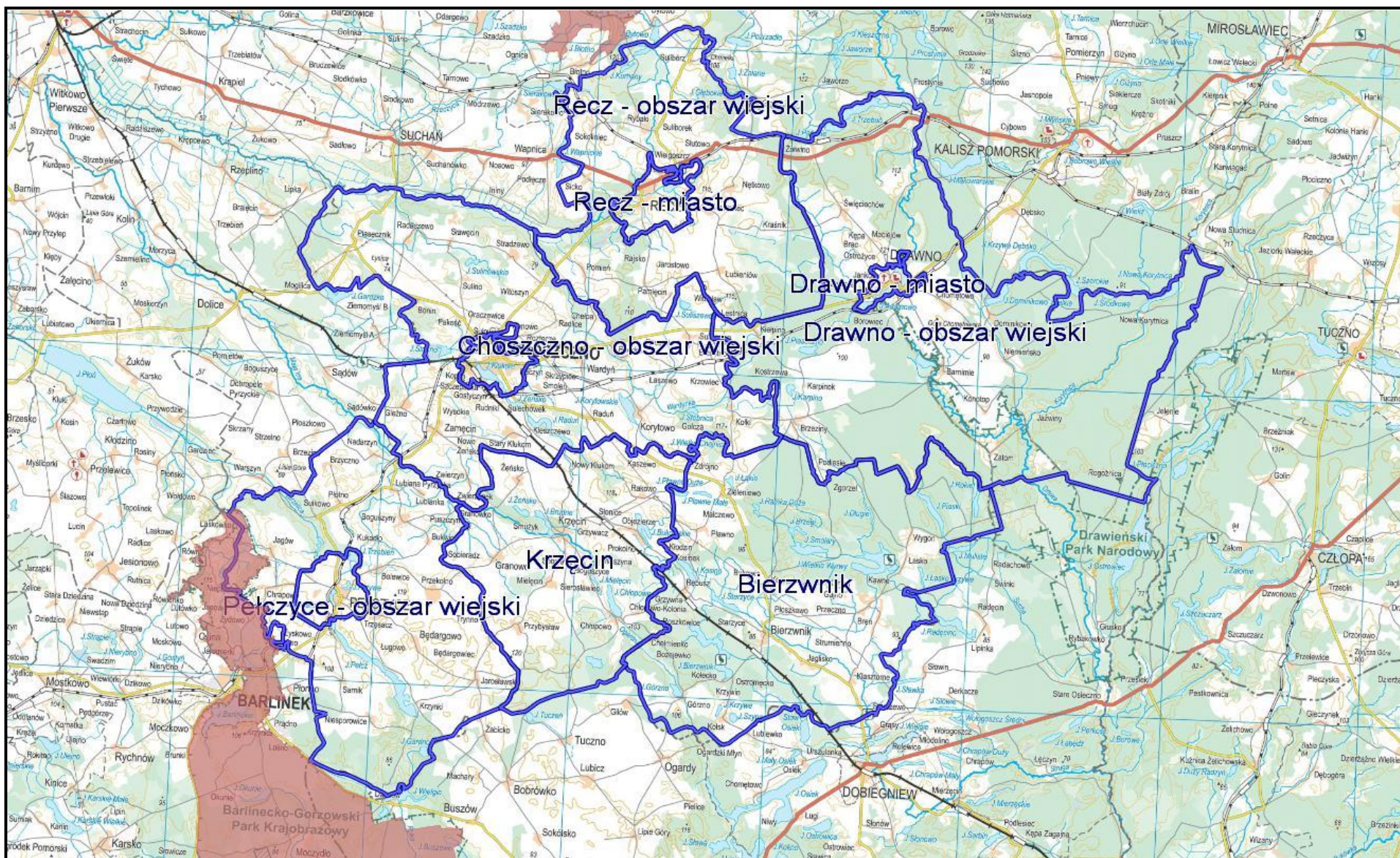
1. Powiat Choszczepo na tle istniejących obszarów chronionego krajobrazu

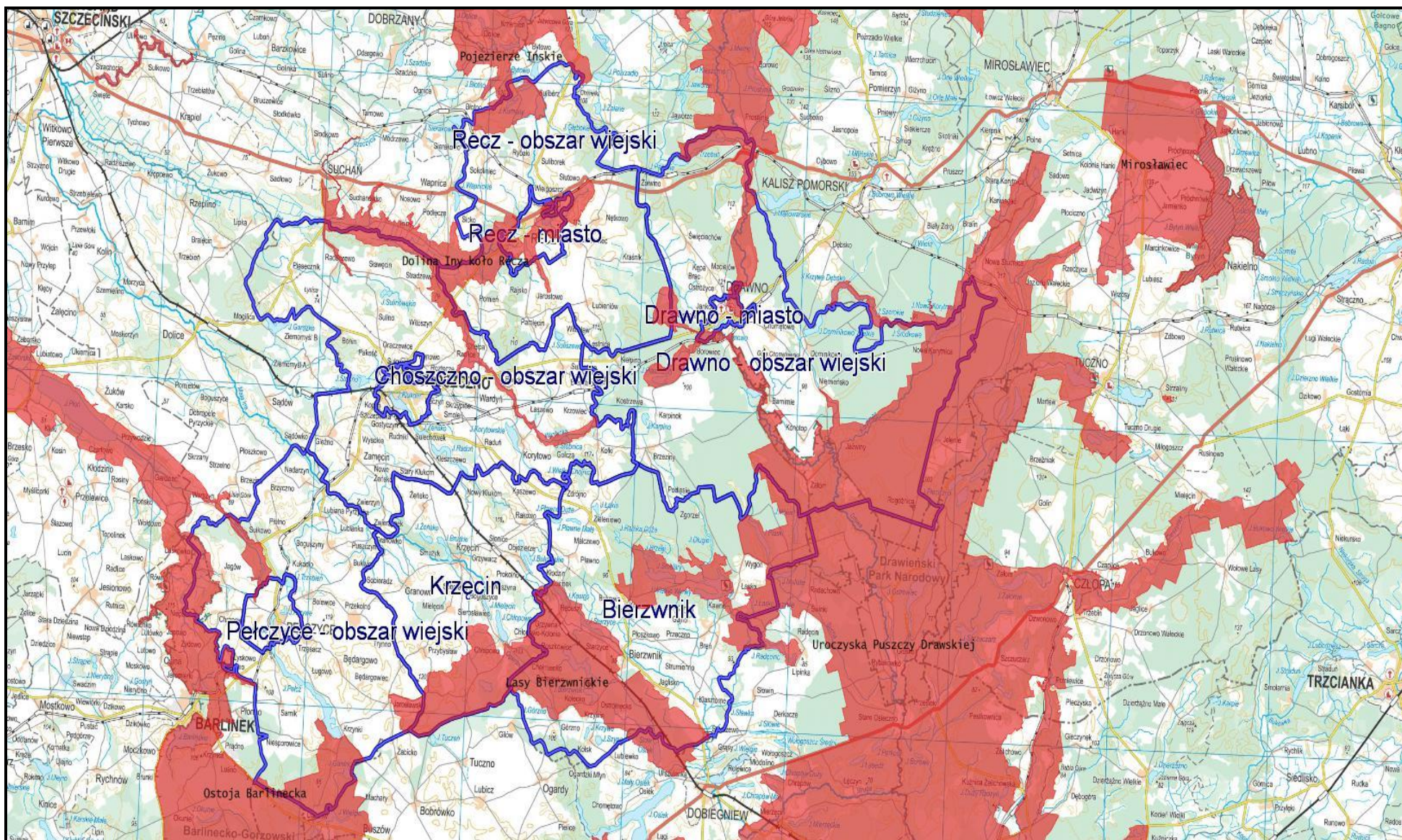
2. Powiat Choszczeński na tle Drawieńskiego Parku Narodowego

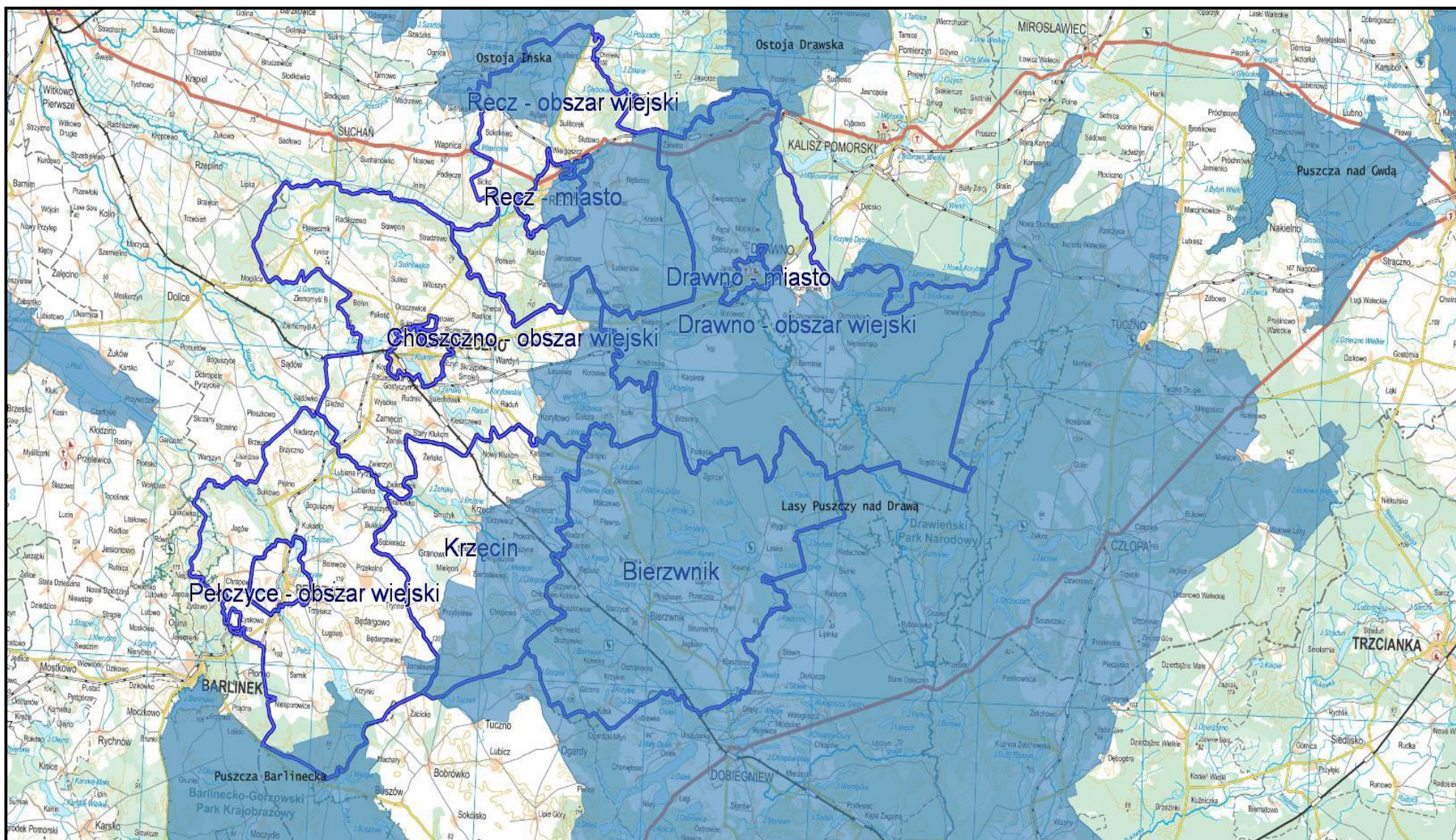
3. Powiat Choszczeński na tle istniejących rezerwatów przyrody.

4. Powiat Choszczepo na tle Barlinecko - Gorzowskiego Parku Krajobrazowego.

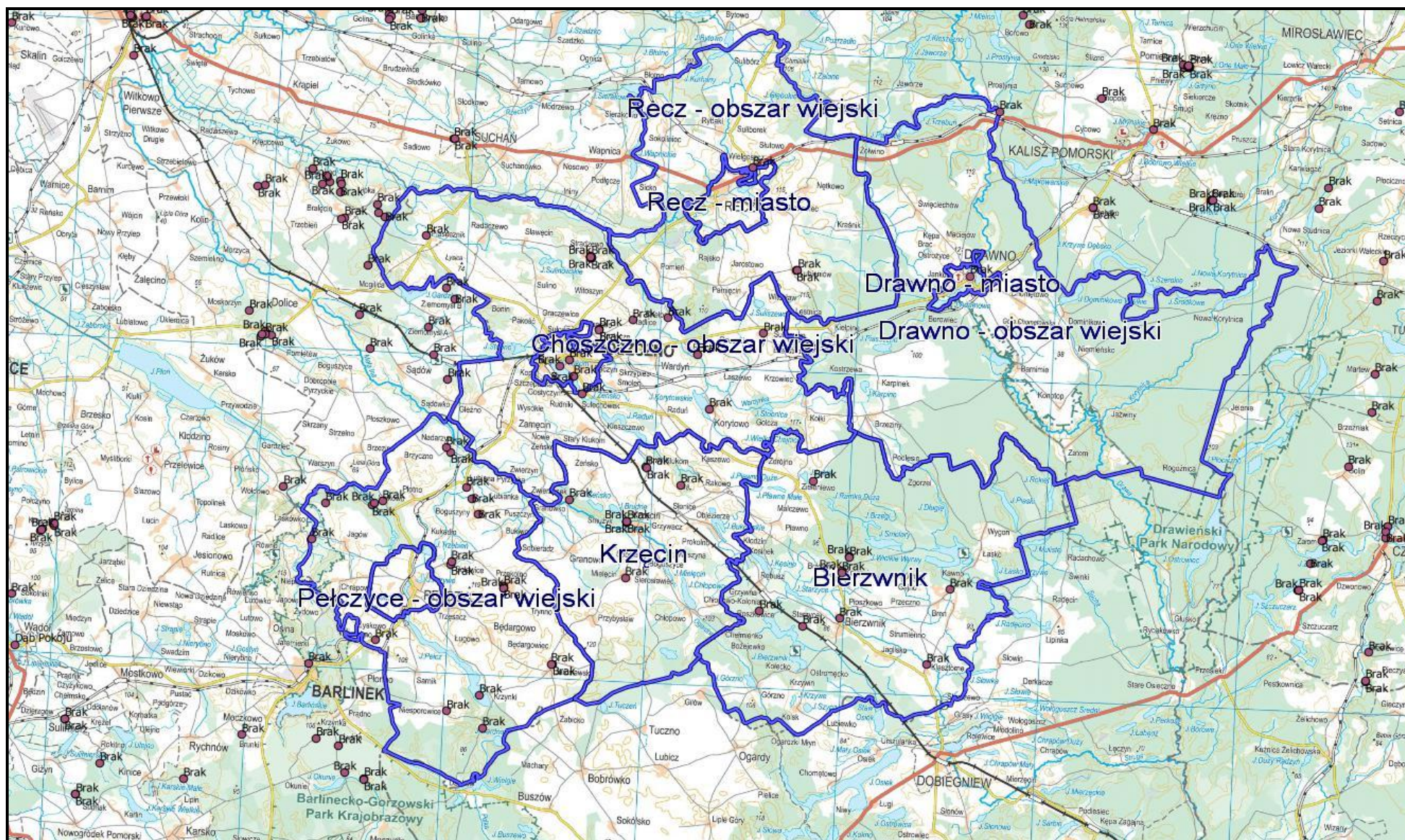
5. Powiat Choszczeński na tle istniejących Obszarów Specjalnej Ochrony Natura 2000.

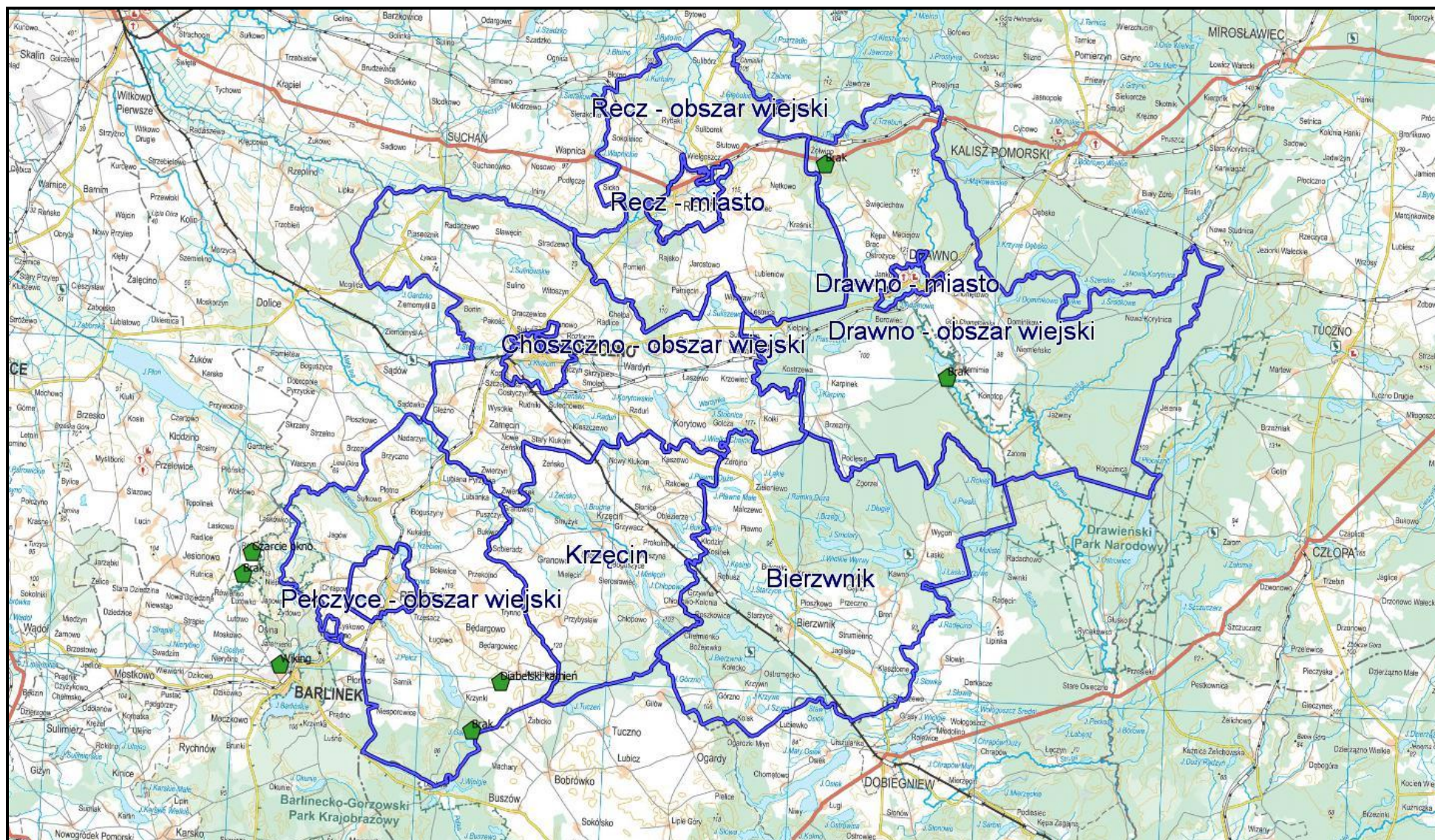
6. Powiat Choszczeński na tle istniejących Specjalnych Obszarów Ochrony Natura 2000.

7. Powiat Choszczeński na tle istniejących użytków ekologicznych.

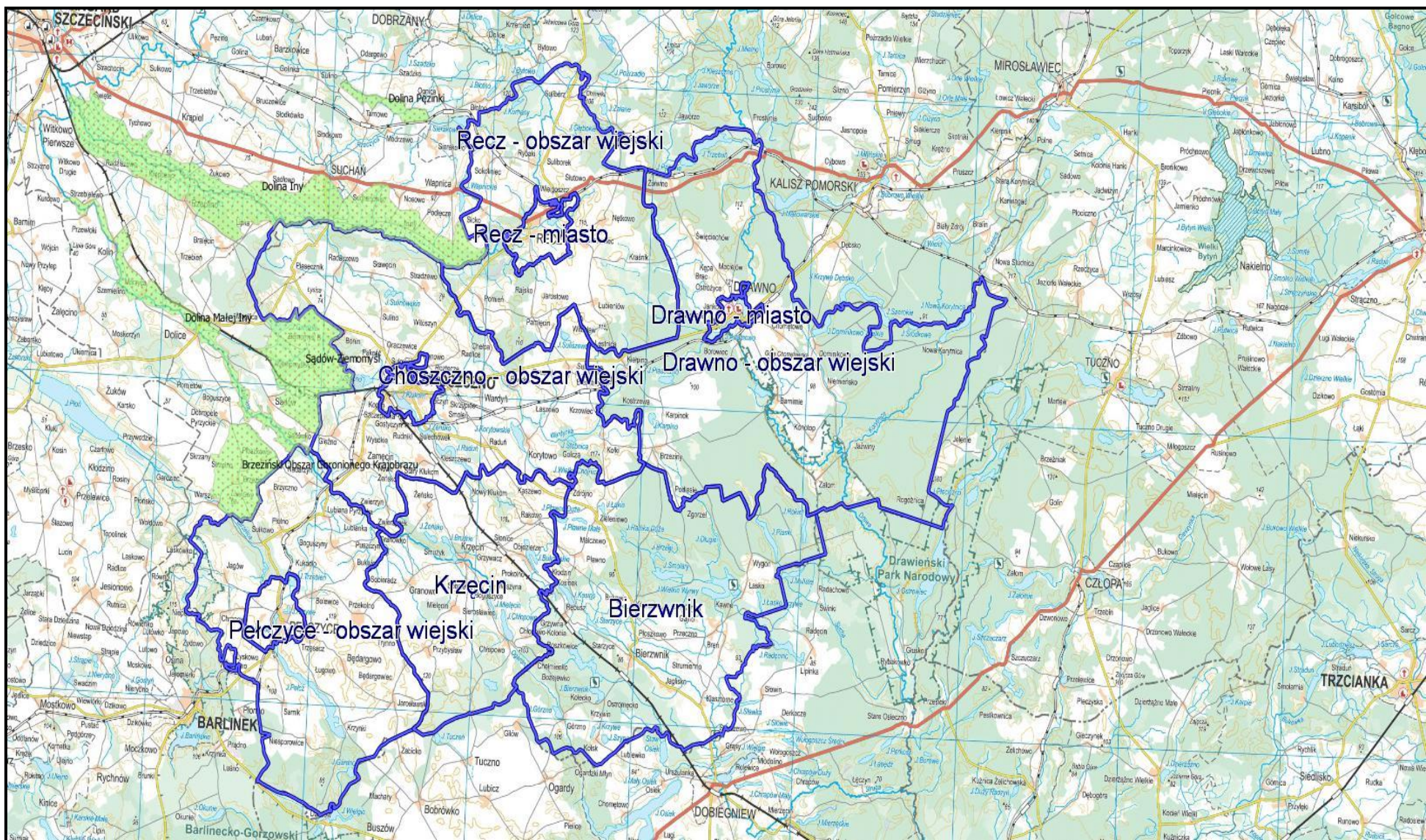
8. Powiat Choszczeński na tle istniejących pomników przyrody.

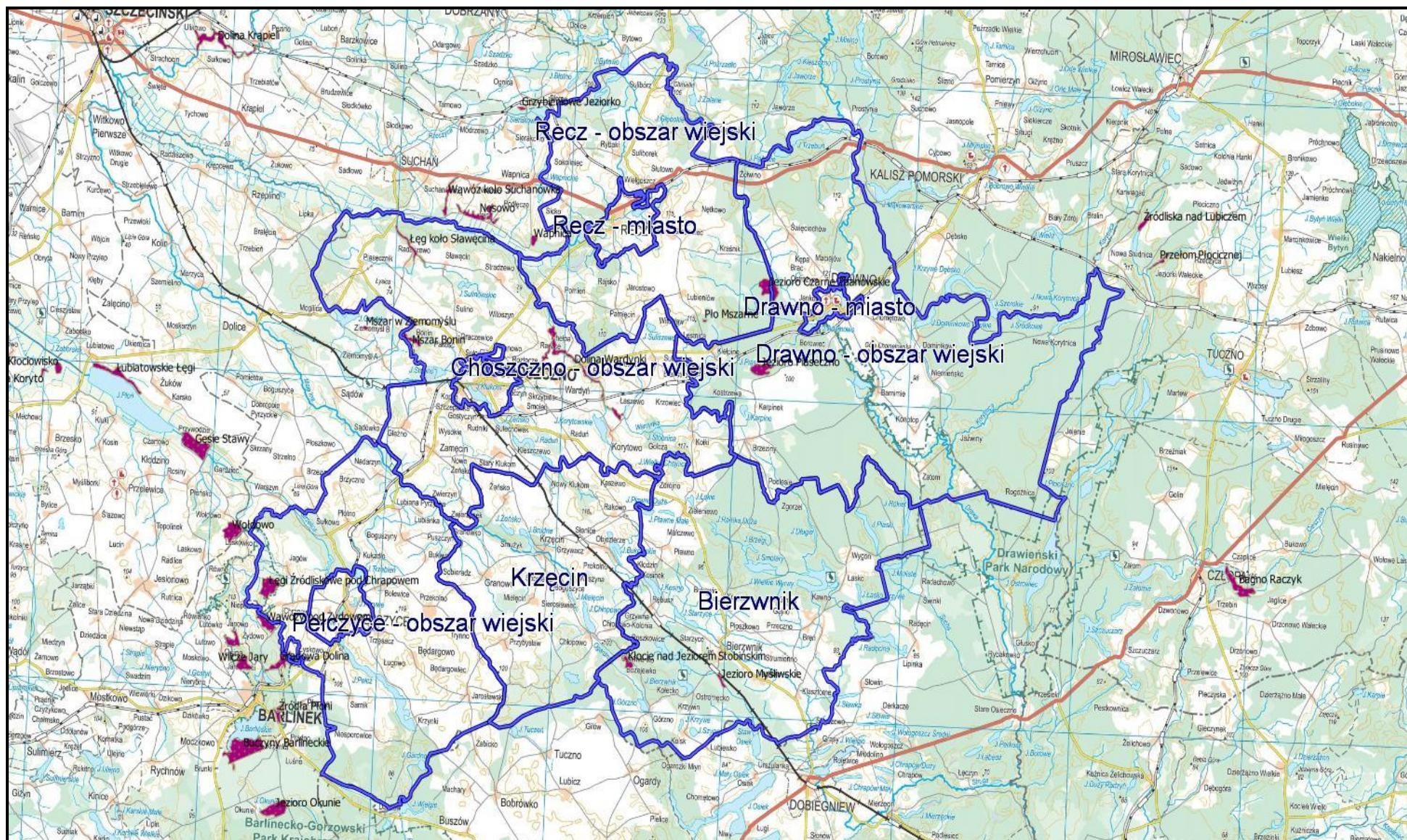
9. Powiat Choszczeński na tle istniejących głazów.

ZAŁĄCZNIK NR 2

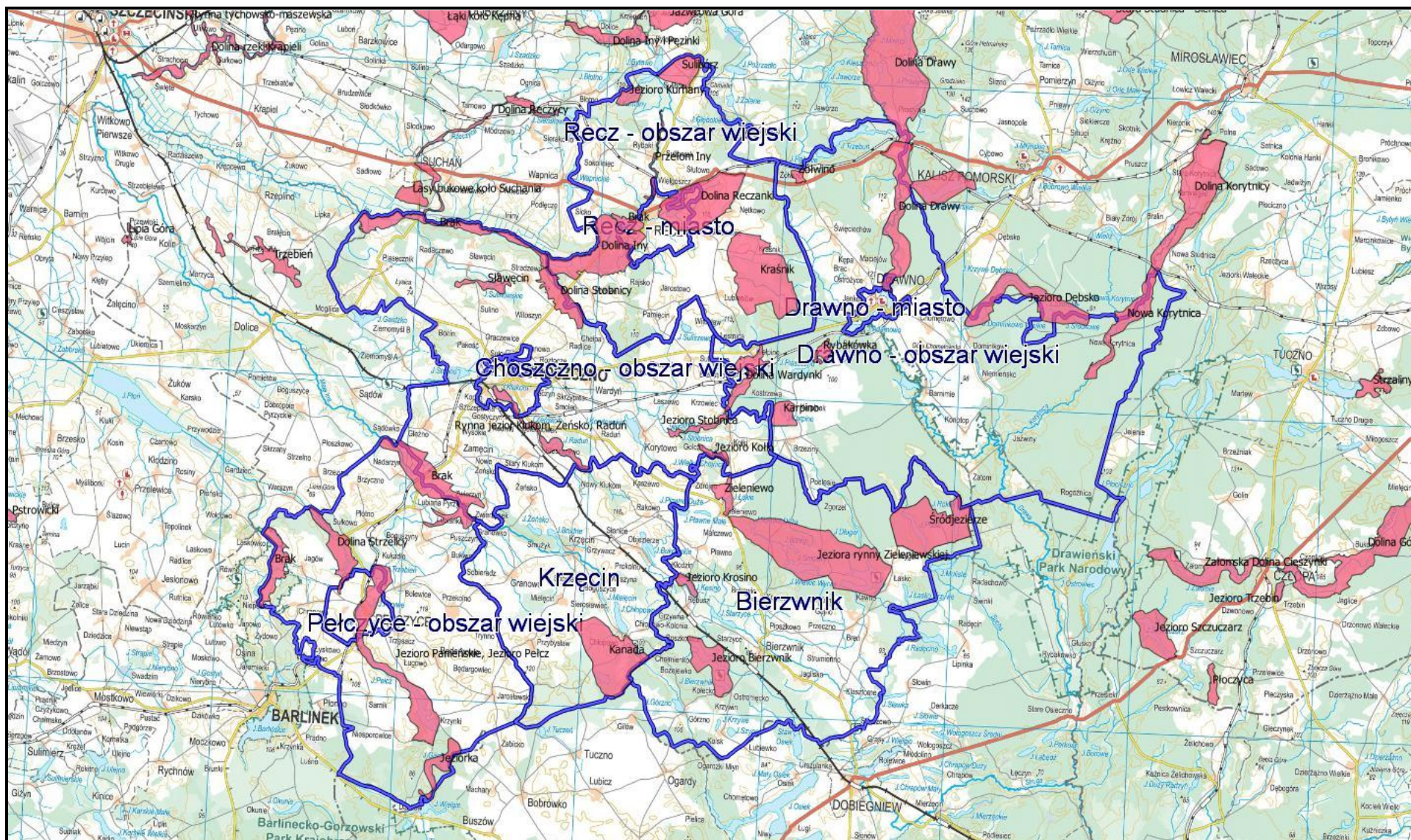
POWIAT CHOSZCZEŃSKI NA TLE PROPONOWANYCH OBSZARÓW OBJĘTYCH FORMAMI OCHRONY PRZYRODY

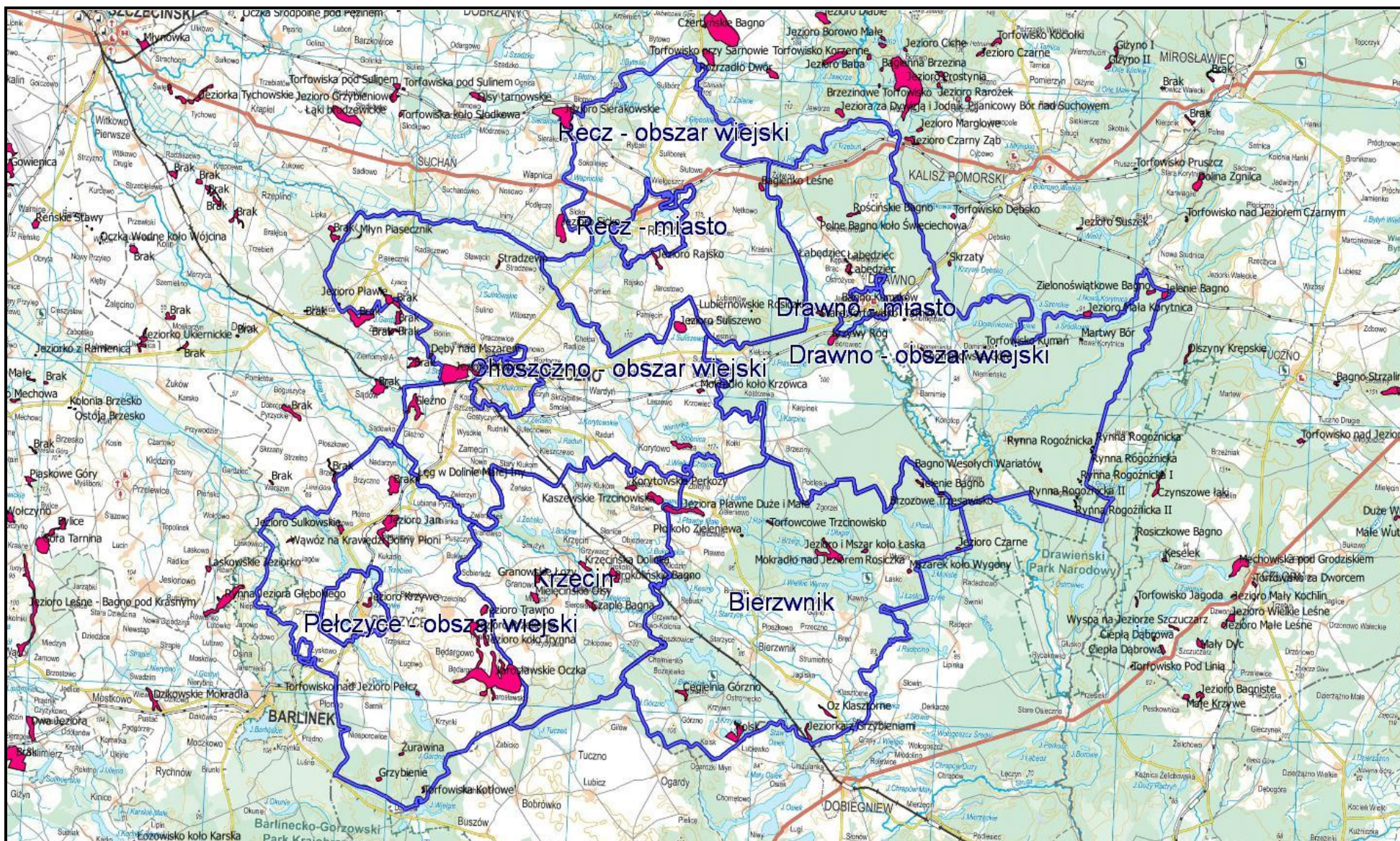
1. Powiat Choszczeński na tle proponowanych Obszarów Chronionego Krajobrazu.

2. Powiat Choszczeński na tle proponowanych rezerwatów przyrody.

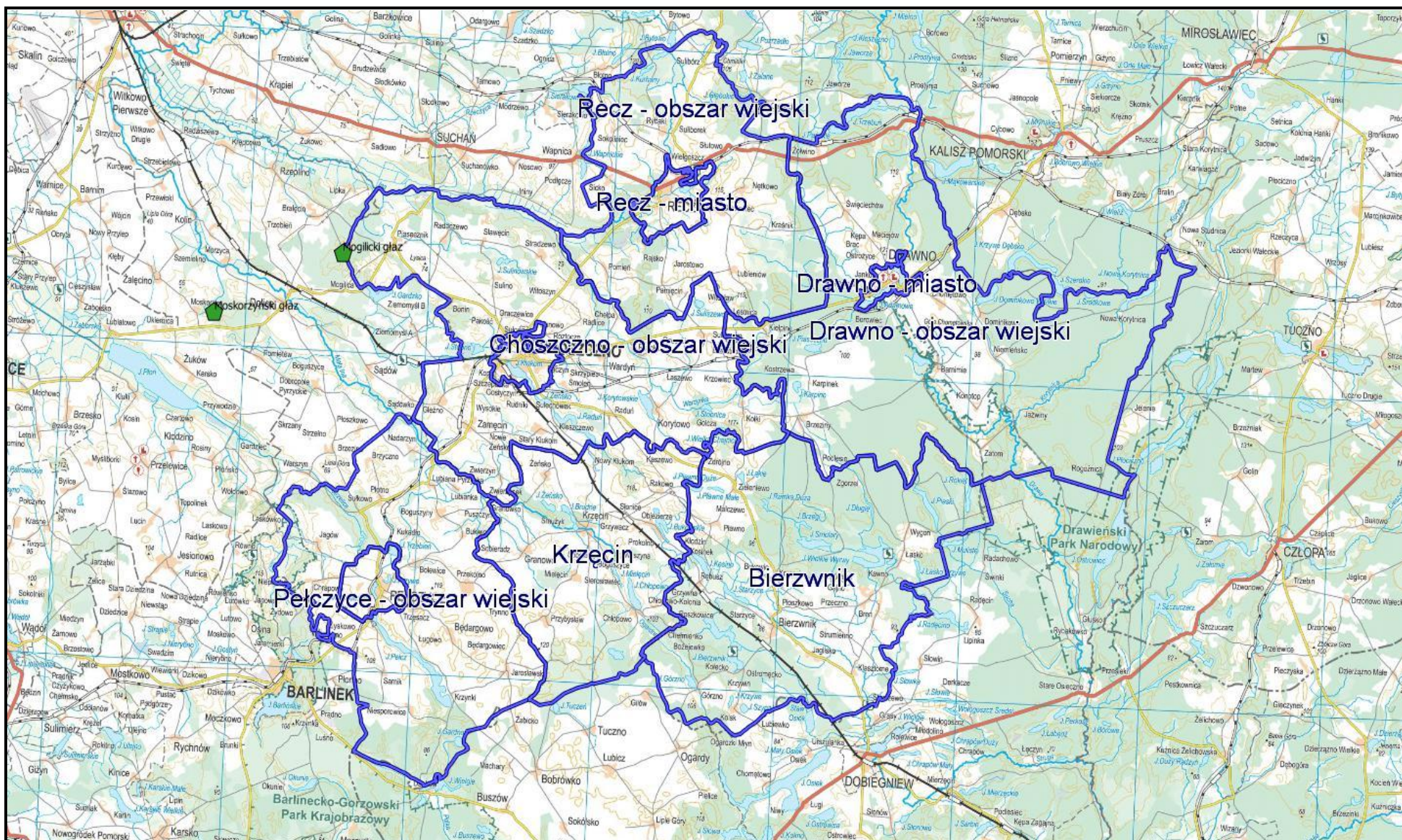
3. Powiat Choszczeński na tle proponowanych Zespołów Przyrodniczo - Krajobrazowych.

4. Powiat Choszczeński na tle proponowanych użytków ekologicznych.

5. Powiat Choszczeński na tle proponowanych pomników przyrody.

6. Powiat Choszczeński na tle proponowanych pomników przyrody.

